

B I L T E N   S U D S K E   P R A K S E

VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

OSNIVAČ:

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine,
Sarajevo, Valtera Perića 15

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Predsjednica suda **VESNA STANKOVIĆ-ĆOSOVIĆ**

UREĐUJE:

ODJELJENJE ZA PRAĆENJE I
PROUČAVANJE SUDSKE PRAKSE

Vesna STANKOVIĆ-ĆOSOVIĆ
dr. Ljiljana FILIPOVIĆ
Slavica ČINDRAK
Fatima IMAMOVIĆ
Radenko BLAGOJEVIĆ
Mevsuda PLOSKIĆ

IZDAVAČ:

Javno preduzeće
Novinsko-izdavačka organizacija
Službeni list Bosne i Hercegovine
Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III

ZA IZDAVAČA:

Dragan PRUSINA, direktor

bilten

**sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine**

broj 1-2

**Sarajevo,
januar-decembar
siječanj-prosinac 2020. godine**

S A D R Ź A J

KRIVIČNO PRAVO	5
- sudske odluke	
GRAĐANSKO PRAVO	39
- sudske odluke	
UPRAVNO PRAVO	60
- sudske odluke	
ABECEDNI STVARNI REGISTAR	84
- za krivično pravo	84
- za građansko pravo	85
- za upravno pravo	86
REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA	87
- za krivično pravo	87
- za građansko pravo	87
- za upravno pravo	88

KRIVIČNO PRAVO

Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine

1.

Odgovorna osoba - Činjenice relevantne za utvrđenje svojstva odgovorne osobe - član 2. stav 6. KZ FBiH

SVOJSTVO ODGOVORNE OSOBE NE ODREĐUJE SAM POLOŽAJ ODNOSNO RADNO MJESTO ODREĐENE OSOBE NEGO KRUG OVLAŠTENJA ODNOSNO DUŽNOSTI KOJE SU POVJERENE TOJ OSOBI.

Iz obrazloženja:

"Iz obrazloženja pobijane presude ... slijedi da je prvostepeni sud samo utvrdio da je optužena zaposlena na poslovima blagajnika u TE "K." na osnovu Ugovora o radu, i da je takvo svojstvo optužene potvrdio i vještak B.E.. Međutim, prema odredbi člana 2. stav 6. KZ FBiH odgovorna osoba je osoba u privrednom društvu ili drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu dužnost ili na osnovu posebne ovlasti povjeren određen krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakonu, ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnjom ili nekom drugom privrednom djelatnošću ili na nadzor nad njima. Imajući u vidu zakonsku odredbu osnovano se žalbom

optužene ukazuje da u pobijanoj presudi nisu navedeni razlozi na temelju kojih činjenica je prvostepeni sud utvrdio da je optuženoj povjeren određen krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakonu, ili općeg akta privrednog društva, koji se odnose na vođenje blagajne Kase uzajamne pomoći, zbog čega je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Navedeno stoga što pojam službenog odnosno odgovornog lica ne određuje samo položaj odnosno radno mjesto odgovorne osobe, već činjenica da je tom službeniku - radniku povjeren određeno ovlaštenje odnosno dužnost. Stoga je postojala obaveza suda da u obrazloženju presude da potpune razloge o tome da je optužena kao izvršilac konkretnog krivičnog djela imala svojstvo odgovorne osobe."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 009308 19 Kž od 17.02.2020. godine)

2.

Rad za opće dobro na slobodi - Nemogućnost naknadne zamjene izrečena kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi - član 44. stav 1. KZ FBiH

ODREDBOM ČLANA 44. STAV 1. KZ FBiH NIJE PREDVIĐENA MOGUĆNOST NAKNADNE ZAMJENE IZREČENE KAZNE ZATVORA DO JEDNE GODINE RADOM ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI NEGO DA SUD (SUDIJA POJEDINAC ILI SUDEĆE VIJEĆE), KADA ODMJERI I IZREKNE KAZNU ZATVORA U TRAJANJU DO JEDNE GODINE, MOŽE ISTOVREMENO ODREDITI DA SE IZREČENA KAZNA, UZ PRISTANAK OPTUŽENOG, ZAMJENI RADOM ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI.

Iz obrazloženja:

"Neosnovanim se ocjenjuju žalbeni navodi osuđenog da prvostepeni sud nije pravilno primijenio odredbu člana 44. stav 1. KZ FBiH, ističući da mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od jedne godine i da je on u svojoj molbi izrazio svoj pristanak da se ta kazna zamijeni radom za opće dobro na slobodi. Ovo stoga, što i po nalaženju ovog suda, navedenom odredbom nije predviđena

naknadna mogućnost zamjene izrečene kazne zatvora do jedne godine radom za opće dobro na slobodi, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud, već ta odredba propisuje mogućnost da sud (sudija pojedinac ili suđeće vijeće), kada odmjeri i izrekne kaznu zatvora u trajanju do jedne godine može istovremeno odrediti da se izrečena kazna, uz pristanak optuženog, zamijeni radom za opće dobro na slobodi. Stoga žalbeni navodi

osuđenog da je on u smislu citirane odredbe izrazio svoj pristanak u molbi (nakon što je prvostepena presuda otpremljena strankama i postala pravomoćna), ne dovode u pitanje pravilnost pobijanog rješenja, niti je

postupanjem na navedeni način, povrijeđen krivični zakon na štetu osuđenog."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 024016 20 Kž 18 od 04.02.2020. godine)

3.

Krivično djelo Ubistvo - Ubistvo iz bezobzirne osvete - član 166. stav 2. točka d) KZ FBiH

ZA UTVRĐENJE POSTOJANJA BEZOBZIRNE OSVETE KAO KVALIFIKATORNE OKOLNOSTI U SMISLU ČLANA 166. STAV 2. TOČKA D) KZ FBiH NIJE DOVOLJNO DA JE ZLO KOJE JE UČINITELJ NANIO SVOJOJ ŽRTVI TEŽE OD "ZLA" KOJE JE ŽRTVA NANIJELA UČINITELJU, VEĆ JE POTREBNO UTVRĐITI I DA JE UBISTVO UČINJENO IZ OSVETOLJUBIVIH POBUDA I POD TAKVIM OKOLNOSTIMA DA SE POSTUPCI UČINITELJA POJAVLJUJU KAO OČIGLEDNO BEZOBZIRNI KAO ŠTO SU U KONKRETOM SLUČAJU ČINJENICE DA JE UBISTVO OŠTEĆENE OPTUŽENI HLADNOKRVNO PRIPREMAO, DA JE EKSPLOZIVNU NAPRAVU POSTAVIO NA ULAZU U URED OŠTEĆENE I TO ZBOG TOGA ŠTO JE OŠTEĆENA KAO ADVOKAT ZASTUPALA SUPROTNU STRANKU U SPORU KOJI JE IZGUBIO.

Iz obrazloženja:

"Po nalaženju ovog suda, optuženi B.M. je postavio improviziranu eksplozivnu napravu ispred ureda advokaticke K.J., kako bi je usmrtio iz bezobzirne osvete, samo zbog njene profesionalne djelatnosti kojom se bavila i u okviru koje je zastupala njegovu suprugu u sporovima protiv njega. Kako je postojanje bezobzirne osvete faktičko pitanje, njeno postojanje ili nepostojanje potrebno je procjenjivati u sklopu svih okolnosti objektivnog i subjektivnog karaktera, koje prate izvršenje konkretnog ubistva. Pri tome za utvrđivanje postojanja bezobzirne osvete nije odlučna samo okolnost da je zlo koje je izvršilac ubistva nanio svojoj žrtvi mnogo veće i teže od "zla" koje je žrtva nanijela izvršiocu ubistva, već je također, potrebno utvrditi da je ubistvo izvršeno iz osvetoljubivih pobuda i pod takvim okolnostima da se postupci učinioca pojavljuju kao očigledno bezobzirni.

Iz dokaza u spisu - iskaza svjedoka B.F., oštećenih K.Ar. i K.As., te materijalnih dokaza - parničnih i izvršnih predmeta Općinskog suda u C. koji se odnose na izdržavanje, naknadu štete, utvrđenje bračne stečevine i diobu nekretnina, u kojim predmetima su stranke optuženi i njegova bivša supruga B.F., je vidljivo da se advokatica K.J. zalagala za svoju klijenticu B.F., da je uspjela u svim sporovima sa optuženim, pa je on morao plaćati izdržavanje bivše supruge, a ostao je i bez jednog dijela imovine koju je svojatao, a koju je zalaganjem advokaticke K.J. dobila B.F.. Da je optuženi na sve moguće načine pokušavao izbjeći svoje obaveze, proizilazi iz činjenice da je prije podnošenja tužbe za razvod braka poklonio svojoj sestri S.H. svu svoju imovinu kako se njegova bivša supruga ne bi imala iz čega naplatiti za izdržavanje. Iz zapisnika sa glavne

rasprave u parničnim i izvršnim predmetima, kao i iz iskaza svjedoka K.A. se vidi kako je advokatica K.J. razotkrila optuženog u namjeri da izbjegne plaćanje za izdržavanje, da je napustio status penzionera i počeo ponovo raditi, zatim da je zaključio fiktivni ugovor o darovanju jer je prilikom diobe na licu mjesta, kada se raspravljalo u kojem dijelu kuće će živjeti F., a u kojem S.H. - sestra optuženog kojoj je poklonio imovinu, optuženi, kao punomoćnik svoje sestre, rekao da želi živjeti u prizemlju jer je star i bolestan, a advokatica K. ga je upitala zašto ga zanima kuća i gdje će živjeti u njoj kada to više nije njegova imovina. Također je usmrćena advokatica K.J. zalaganjem, preko Ministarstva za civilne poslove BiH i Ministarstva pravde Republike A. uspjela ishodići u kratkom roku izvršenje na plaći i penziji optuženog kako bi se B.F. naplatila sa zaostalim potraživanjima. Nadalje, koliko je optuženom bila važna imovina, pokazuje činjenica da je zbog toga u aprilu 2011. godine brutalno pretukao svoju bivšu suprugu, koja je bila bolesna (što je vidljivo iz iskaza B.F. i iz osuđujuće presude Općinskog suda C., broj ..., od ... godine, u krivičnom predmetu protiv optuženog B.M. zbog krivičnog djela nasilja u porodici), da joj je rekao da će je ubiti i odležati, jer da "ne da on svoje" i da ju je pustio tek kad mu je rekla "džaba ti sve". Sve navedeno upućuje na zaključak da je optuženi smatrao da mu je usmrćena advokatica K.J. svojim postupcima, obavljajući svoju profesionalnu djelatnost, nanijela zlo i da je zbog toga, (kako to proizilazi iz ranije interpretiranih dokaza) optuženi iz osvetoljubivih pobuda postavio improviziranu eksplozivnu napravu ispred advokatske kancelarije K.J., u namjeri da je usmrti, od čije eksplozije je i smrtno stradala advokatica K.J.. U datim

okolnostima, postupci optuženog predstavljaju bezobzirnu osvetu jer je ubistvo oštećene hladnokrvno pripremao i to zbog toga što je oštećena kao advokat zastupala njegovu bivšu suprugu u sporovima koje je

vodila sa njim i koje je izgubio, a eksplozivnu napravu je postavio na ulazu u ured oštećene.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 O K 009692 19 Kžk od 05.03.2020. godine)

4.

Krivično djelo Organizirani kriminal - Nepostojanje supsidijarnosti u odnosu na krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH - član 342. stav 2. KZ FBiH

BUDUĆI DA KRIVIČNO DJELO NEOVLAŠTENA PROIZVODNJA I STAVLJANJE U PROMET OPOJNIH DROGA IZ ČLANA 238. STAV 2. KZ FBiH NE KRIMINALIZIRA DJELOVANJE "GRUPE ZA ORGANIZIRANI KRIMINAL" NEGO "ORGANIZIRANE GRUPE LJUDI", NIJE ISKLJUČENA MOGUĆNOST KVALIFICIRANJA RADNJI OSUMNJIČENIH KAO KRIVIČNOG DJELA ORGANIZIRANI KRIMINAL IZ ČLANA 342. STAV 2. KZ FBiH U VEZI SA KRIVIČNIM DJELOM NEOVLAŠTENA PROIZVODNJA I STAVLJANJE U PROMET OPOJNIH DROGA IZ ČLANA 238. STAV 2. KZ FBiH.

Iz obrazloženja:

"Bez osnova je i žalbeni prigovor branitelja osumnjičenog A.D. da se u konkretnom slučaju samo može raditi o krivičnom djelu Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH, "a ne krivičnom djelu Organizirani kriminal iz člana 342. u vezi sa krivičnim djelom Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. KZ FBiH i krivičnim djelom Teška krađa iz člana 287. KZ FBiH". Naime, branitelj se poziva na odredbu člana 342. stav 2. KZ FBiH koja propisuje: "Ko kao član grupe za organizirani kriminal učini krivično djelo propisano zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se...", što dalje veže za odredbu člana 238. stav 2. KZ FBiH, koja po njemu propisuje "posebnu kaznu za člana grupe" i time isključuje primjenu člana 342. stav 2. KZ FBiH u konkretnom slučaju. Međutim, iz dijela odredbe člana 342. stav 2. KZ FBiH koji predviđa njegovu supsidijarnu primjenu, tj. samo "ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna" proizilazi da se neće primjenjivati odredba člana 342. stav 2. KZ FBiH samo kada su u pitanju ona krivična djela propisana zakonom

Federacije koja već u svome biću obuhvataju počinjenje tog krivičnog djela u okviru grupe za organizirani kriminal (to je npr. slučaj sa krivičnim djelom Prinuda prema osobi koja vrši pravosudnu funkciju iz člana 359a. stav 2. KZ FBiH). To nije slučaj sa krivičnim djelom Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH jer isto ne obuhvata učinjenje krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji u svojstvu člana grupe za organizirani kriminal, nego isto predstavlja samostalno krivično djelo kojim su inkriminirane pripremne radnje za učinjenje krivičnog djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH (organiziranje grupe ljudi u cilju učinjenja krivičnog djela iz stava 1. i postavljanje članom takve organizirane grupe). Slijedom navedenog, žalbeni navodi branitelja da se u konkretnom slučaju može raditi samo o krivičnom djelu Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH, a ne krivičnom djelu koje je njegovom branjeniku stavljeno na teret, tj. krivičnom djelu Organizirani kriminal iz člana 342. stav 2. u vezi sa krivičnim djelom Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, su bez osnova."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 O K 017415 20 Kž od 09.09.2020. godine)

5.

Krivično djelo Nasilničko ponašanje - Vršenje nasilja kao radnja učinjenja - član 362. KZ FBiH

VRŠENJE NASILJA PREMA DRUGOM U SMISLU ČLANA 362. KZ FBiH NE PODRAZUMIJEVA SAMO UPOTREBU FIZIČKE SNAGE NEGO I UPOTREBU MEHANIČKE ILI NEKE DRUGE SNAGE I POSTOJI I U SLUČAJU KADA SE DRUGOJ OSOBI UPOTREBOM SNAGE ODUZIMA MOGUĆNOST DA SAMOSTALNO ODLUČUJE O SVOJIM POSTUPCIMA KAO ŠTO JE U KONKRETNOM SLUČAJU DRUGA OSOBA SPRIJEČENA DA NAPUSTI ODREĐENO MJESTO.

Iz obrazloženja:

"Nasuprot navedenih žalbenih tvrdnji, ovaj sud nalazi da je izreka pobijane presude sasvim razumljiva i da sadrži sve bitne elemente krivičnog djela Nasilničko ponašanje iz člana 362. stav 1. KZ FBiH. Naime, iz izreke pobijane presude proizilazi da je optuženi oglašen krivim što je: "dana .... godine oko 20:30 sati u ulici T. ... u D., nasiljem prema drugome, ugrozio građanski mir, na način da je, kada je primijetio vozilo marke Fiat Grande Punto, u kojem su se nalazili oštećeni, vozač i vlasnik istog, M.J., te na mjestu suvozača A.Š., kako prolaze ispred ugostiteljskog objekta MB u istoj ulici, sjeo u svoje terensko vozilo džip, marke Landrover Defender, te ih slijedio, da bi im, nakon što su se okrenuli na parkiralištu kod Doma zdravlja, prilikom ponovnog uključivanja u T. ulicu presjekao put, prelazeći na njihovu stranu, prisilivši oštećenog M.J. da smanji brzinu i skrene do samog trotoara, pa nakon što su oštećeni nastavili vozilom u pravcu hotela D., isti ih je slijedio, te kada su skrenuli na parking ispred hotela, skrenuo je za njima te im svojim vozilom zapriječio izlazak sa parkinga, nakon čega je stajao iza oštećenih, palio i gasio duga svjetla, te više puta pomjerao svoje vozilo naprijed i nazad, zbog čega su oštećeni u strahu zaključali svoje vozilo i pozvali policiju, da bi do dolaska policije, optuženi parkirao svoje vozilo nekoliko centimetara od

suvozačevih vrata oštećenih, izašao iz vozila te došao do suvozačevih vrata na vozilu oštećenih te ista pokušao otvoriti, nakon čega je pokušao na staklo istih, te se podignutim kažiprstom i prijetećim tonom obratio oštećenom A.Š., riječima : " ti, ti, ti mi trebaš", te napustio parking, nakon čega su došli djelatnici policije", pa jasno slijedi da je optuženi prema oštećenima vršio nasilje. Pri tome, vršenje nasilja u smislu pomenute zakonske odredbe ne podrazumijeva samo upotrebu fizičke snage, nego i upotrebu mehaničke ili neke druge snage i postoji u slučaju kada se drugoj osobi oduzima mogućnost da samostalno odlučuje o svojim postupcima, npr. kada se upotrebom snage sprječava da napusti neko mjesto ili se prinudava da nešto uradi, kakav je i konkretan slučaj. S tim u vezi neprihvatljiv je i žalbeni navod da iskazi oštećenih ne potvrđuju postojanje činjenice da je vršeno nasilje u smislu da je optuženi upotrijebio tjelesnu snagu prema oštećenima, niti da je ičim ugrozio njihov fizički integritet. Netačan je žalbeni navod da izreka presude ne sadrži navode o ugrožavanju građanskog mira kao bitnog obilježja predmetnog krivičnog djela, jer iz iste jasno slijedi da su oštećeni, usljed naprijed opisanih radnji optuženog, u strahu zaključali svoje vozilo i pozvali policiju. Prema tome, pobijanom presudom nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju se žalbom ukazuje."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 68 O K 038351 19 Kžž od 10.04.2020. godine)

6.

Krivično djelo Nedoizvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija - Protivpravno kao poseban element zakonskog opisa krivičnog djela - član 371. stav 1. KZ FBiH

NEOVLAŠTENI POSTUPANJE PREDSTAVLJA BITNO ZAKONSKO OBILJEŽJE KRIVIČNOG DJELA NEDOIZVOLJENO DRŽANJE ORUŽJA ILI EKSPLOZIVNIH MATERIJU IZ ČLANA 371. STAV 1. KZ FBiH PA, UKOLIKO ČINJENIČNI OPIS DJELA U OPTUŽNICI NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI DA JE OPTUŽENI BIO SVJESTAN DA JE NEOVLAŠTENI IZRADIO, PREPRAVIO, PRODAO, NABAVIO ILI RAZMIJENIO VATRENO ORUŽJE, MUNICIJU ILI EKSPLOZIVNE MATERIJU ODNOSNO DA JE NEOVLAŠTENI DRŽAO VATRENO ORUŽJE, MUNICIJU ILI EKSPLOZIVNE MATERIJU ČIJA NABAVKA GRAĐANIMA UOPĆE NIJE DOZVOLJENA I DA JE TO HTIO ILI DA JE PRISTAIO NA TAKVU MOGUĆNOST, ONDA DJELO ZA KOJE SE OPTUŽUJE PO ZAKONU NIJE KRIVIČNO DJELO.

Iz obrazloženja:

"... kada je riječ o krivičnom djelu Nedoizvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija iz člana 371. stav 1. KZ FBiH, tom odredbom je propisano da ovo krivično djelo čini onaj ko neovlašteno izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili ko neovlašteno drži vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije čija nabavka građanima uopće nije dozvoljena. Iz navedene zakonske odredbe slijedi da se krivično djelo može učiniti samo sa umišljajem. Okolnost da se

postupa neovlašteno, tj. da je djelo protivpravno, predstavlja bitno obilježje ovog krivičnog djela. Stoga je potrebno da je učinilac svjestan da nema potrebno ovlaštenje da izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, odnosno da drži vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije čija nabavka građanima uopće nije dozvoljena, odnosno potrebno je da kod učinioca postoji svijest o ovim okolnostima, odnosno bar svijest o mogućnosti da se radi o radi o neovlaštenom postupanju i

pristanje na tu mogućnost. Međutim, u činjeničnom opisu djela u optužnici nisu navedene činjenice i okolnosti koje čine obilježja tog krivičnog djela, kao i one od kojih zavisi primjena određene odredbe krivičnog zakona kako to zahtijeva odredba člana 300. stav 1. tačka a) ZKP FBiH. Činjenični opis dijela u optužnici ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi psihički odnos optuženog B.M. prema tom djelu, da je optuženi bio svjestan da je neovlašteno izradio, prepravio, prodao, nabavio ili razmijenio vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, odnosno da je neovlašteno držao vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije čija nabavka građanima uopće nije dozvoljena i da je to htio, ili da je

pristao na takvu mogućnost. Kako, dakle, činjenični opis ovog krivičnog djela u optužnici, ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi psihički odnos optuženog B.M. prema tom djelu, on ne sadrži sva zakonska obilježja krivičnog djela Nedoizvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija iz člana 371. stav 1. KZ FBiH. Stoga je ovaj sud, na osnovu člana 299. tačka a) ZKP FBiH, oslobodio optuženog od optužbe za krivično djelo Nedoizvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija iz člana 371. stav 1. KZ FBiH, jer djelo za koje se optužuje (onako kako je opisano u optužnici) zakonom nije propisano kao krivično djelo.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 O K 009692 19 Kžk od 05.03.2020. godine)

7.

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlašćenja - Iskorištavanja službenog položaja kao radnja učinjenja - član 383. stav 1. KZ FBiH

UKOLIKO ČINJENIČNI OPIS DJELA U OPTUŽNICI NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH JE VIDLJIVO KOJE JE SLUŽBENE OVLAŠĆENJE OPTUŽENI ISKORISTIO I U ČEMU SE SASTOJALO TO ISKORIŠTAVANJE, ONDA RADNJE OPTUŽENOG OPISANE U OPTUŽNICI NE SADRŽE ELEMENTE KRIVIČNOG DJELA ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ILI OVLAŠĆENJE IZ ČLANA 383. STAV 1. KZ FBiH.

Iz obrazloženja:

"Naime, izmijenjenom optužnicom od ..., optuženom se stavlja na teret da je "u toku 2006. godine u V. u svojstvu odgovorne osobe, kao direktor "S.o" d.d. S., Podružnica V., iskoristio svoja službena ovlašćenja na način da je u cilju naplate novčanih potraživanja tog Osiguranja, od preduzeća "Š." iz B., a znajući da je ovo preduzeće u vrlo teškoj finansijskoj situaciji i da je nad istim zbog nelikvidnosti, otvoren stečajni postupak, dao nalog nadležnim službama tog Osiguranja da od M.M., direktora ovog preduzeća, zatraži da lično obezbjedi garante za isplatu dugovanja, iako ga je odlično znao i bilo mu je poznato da je sklon lažima i prevarama, pa je M.M. pronašao dva garanta od kojih je na prevaran način dobio tražena sredstva obezbjeđenja"...

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlašćenja iz člana 383. stav 1. KZ FBiH (kada se kao radnja izvršenja pojavljuje iskorišćavanje službenog položaja ili ovlašćenja) postoji kada službeno lice preduzima radnje koje su formalno u granicama njegovog ovlašćenja, ali su one

protivpravne u materijalnom smislu, jer su suprotne interesima i zadacima službe. Dakle, potrebno je da u svom postupanju učinilac (optuženi) interese i ciljeve službe zanemaruje i zamjenjuje ih svojim interesima ili interesima nekog drugog lica.

Međutim, naprijed citirani činjenični opis predmetnog krivičnog djela iz izmijenjene optužnice ne sadrži činjenice i okolnosti u pogledu iskorišćavanja službene ovlasti od strane optuženog, iz čega slijedi da činjenični opis u odnosu na ovaj vid učinjenja djela od strane optuženog ne sadrži sve ono što je potrebno da se ova radnja odredi, odnosno da nedostaje opis zabranjenog ponašanja optuženog - koje je to ovlasti optuženi iskoristio i poduzeo radnje koje su suprotne interesima i zadacima službe u "S.o.", podružnica V.

Stoga, imajući u vidu naprijed izloženo, ovaj sud je našao da u optužnici nije navedeno koje je to svoje ovlasti optuženi kao direktor "S.o." podružnica V., iskoristio i na koji način, a da je to bilo suprotno interesima i zadacima S.o."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 006405 19 Kžk od 23.10.2020. godine)

8.

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - Oblik krivnje - član 383. stav 1. KZ FBiH

KRIVIČNO DJELO ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ILI OVLAŠĆENJA IZ ČLANA 383. STAV 1. KZ FBiH MOŽE SE UČINITI SAMO S UMIŠLJAJEM, DIREKTNIM ILI EVENTUALNIM, PA ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE KOJOM SE OPTUŽENI OGLAŠAVA KRIVIM ZA TO KRIVIČNO DJELO MORA SADRŽAVATI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI DA JE U VRIJEME PREDUZIMANJA RADNJE UČINJENJA OPTUŽENI BIO SVJESTAN DA ISKORIŠTAVA SVOJ SLUŽBENI POLOŽAJ ILI OVLAŠTENJA ILI PREKORAČUJE GRANICE SVOJE SLUŽBENE OVLAŠTI ILI NE OBAVLJA SVOJE SLUŽBENE DUŽNOSTI KAO I DA NA Taj Način ZA SEBE ILI DRUGOG PRIBAVLJA KAKVU KORIST, DRUGOM NANOSI KAKVU ŠTETU ILI TEŽE POVREĐUJE PRAVA DRUGOG ILI DA TAKVE POSLJEDICE MOGU NASTUPITI, TE DA JE HTIO ILI PRISTAO NA POSLJEDICU PODUZETIH RADNJI, KOJA SE OGLEDA U PRIBAVLJANJU KAKVE KORISTI SEBI ILI DRUGIMA, NANOŠENJU KAKVE ŠTETE DRUGOM ILI U TEŽOJ POVREDI PRAVA DRUGOG.

Iz obrazloženja:

"Pored naprijed navedenog, krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 1. KZ FBiH, može se učiniti samo sa umišljajem, direktnim ili eventualnim. Stoga je potrebno da je učinilac, u konkretnom slučaju optuženi, s obzirom na opis radnji za koje se tereti izmijenjenom optužnicom, u vrijeme njihovog preduzimanja bio svjestan da iskorištava svoj službeni

položaj, kao i toga da na taj način za sebe ili drugog pribavlja kakvu korist, drugom nanosi kakvu štetu ili teže povređuje prava drugog, te da je, i pored te svijesti, htio ili pristao na posljedicu poduzetih radnji, koja se ogleda u pribavljanju kakve koristi sebi ili drugima, nanošenju kakve štete drugom ili u teškoj povredi prava drugog. Da bi djelo postojalo ova njegova subjektivna strana treba biti sadržana u optužnom aktu."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 006405 19 Kžk od 23.10.2020. godine)

9.

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - Pokušaj kvalificiranog oblika krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - član 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. i u vezi sa članom 28. KZ FBiH

POSTOJAĆE POKUŠAJ KRIVIČNOG DJELA ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ILI OVLAŠĆENJA IZ ČLANA 383. STAV 3. U VEZI SA STAVOM 1. I ČLANOM 28. KZ FBiH AKO JE OPTUŽENI S UMIŠLJAJEM ZAPOČEO RADNJU UČINJENJA ISKORIŠTAVANJA SVOGA OVLAŠĆENJA I AKO JE NJEGOV UMIŠLJAJ BIO UPRAVLJEN NA PRIBAVLJANJE IMOVINSKE KORISTI KOJA PRELAZI IZNOS OD 50.000,00 KM ALI TU RADNJU NIJE DOVRŠIO.

Iz obrazloženja:

"Iz radnji opisanih u izreci presude za koje su oglašeni krivim proizilazi da su optuženi započeli radnju izvršenja predmetnog krivičnog djela sa umišljajem koji je išao za tim da optuženom B.Dž. pribave imovinsku korist, ali da ista nije dovršena jer do konačnog potpisivanja fiktivnog ugovora o prodaji bušilice i isplate novčanog iznosa optuženom B.Dž. nije došlo, iz čega slijedi da je predmetno krivično djelo ostalo u pokušaju (član 28. KZ FBiH). Pri tome je potrebno ukazati da se radi se kvalifikovanom obliku

krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 383. stav 3. u vezi stava 1. KZ FBiH u pokušaju, iz razloga što su optuženi išli za tim da ostvare imovinsku korist optuženom B.Dž. u iznosu većem od 50.000,00 KM (stav 3. člana 383. KZ FBiH). Slijedom navedenog optuženi su oglašeni krivim za počinjenje predmetnog krivičnog djela na način opisan u izreci ove presude."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O K 012674 19 Kžk od 06.03.2020. godine)

10.

Krivično djelo Nesavjestan rad u službi - Očigledno nesavjesno postupanje u vršenju dužnosti - član 387. stav 1. KZ FBiH

ZAKLJUČAK O OČIGLEDNO NESAVJESNOM VRŠENJU DUŽNOSTI KAO RADNI UČINJENJA KRIVIČNOG DJELA NESAVJESTAN RAD U SLUŽBI IZ ČLANA 387. STAV 1. KZ FBiH NE MOŽE SE ZASNIVATI NA SAMOJ ČINJENICI KRŠENJA ODREĐENOG PROPISA PRI VRŠENJU DUŽNOSTI NEGO JE POTREBNO UTVRDITI POSTOJANJE ČINJENICA I OKOLNOSTI ZBOG KOJIH TAKVO KRŠENJE NE PREDSTAVLJA OBIČNO NESAVJESNO POSTUPANJE (ZANEMARIVANJE DUŽNOSTI I NEUREDNOSTI MANJEG INTEZITETA I ZNAČAJA KOJE PREDSTAVLJAJU POVREDU SLUŽBENIH ILI DUŽNOSTI ODGOVORNIH OSOBA ZA KOJE SE MOŽE SNOSITI DISCIPLINSKA ODGOVORNOST) NEGO NESAVJESNO POSTUPANJE KOJE PO SVOM INTEZITETU, TRAJANJU ILI ZNAČAJU ZA PRAVLINO I ZAKONITO OBAVLJANJE SLUŽBE PREDSTAVLJA OČIGLEDNO NESAVJESNO POSTUPANJE.

Iz obrazloženja:

"Nadalje, kada je u pitanju radnja izvršenja predmetnog krivičnog djela, koja je odredbom člana 387. stav 1. KZ FBiH definisana kao očito nesavjesno postupanje u vršenju dužnosti (na jedan od tri zakonom propisana alternativna načina), opis krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH, za FBiFFza koji je optužena oglašena krivom, ne sadrži ni činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da je postupanje optužene u vršenju dužnosti kao službene osobe bilo očito nesavjesno. Radi se, naime, o bitnom obilježju koje ovo krivično djelo razgraničava od "običnog" nesavjesnog postupanja u vršenju dužnosti (zanemarivanja dužnosti i neurednosti manjeg intenziteta i značaja i sl. koje predstavljaju povredu službenih ili dužnosti

odgovornih osoba za koje se može snositi disciplinska odgovornost), zbog čega činjenični opis krivičnog djela mora sadržavati činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi postojanje ovog obilježja. Navođenje činjenica i okolnosti koje se ograničavaju isključivo na njen propust da postupi po određenom općem aktu, bez ukazivanja na bilo kakve druge činjenice i okolnosti koje bi takvom postupanju dale karakter očito nesavjesnog postupanja, u konkretnom slučaju ima za posljedicu da opisu krivičnog djela nedostaju činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da je optužena, kao službena osoba postupala očito nesavjesno u vršenju dužnosti, pa slijedi da činjenični opis krivičnog djela za koje je optužena oglašena krivom ne sadrži ni ovo obilježje datog krivičnog djela."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 68 0 K 036847 29 Kžž 2 od 01.09.2020. godine)

11.

Krivično djelo Nesavjestan rad u službi - Oblik krivnje - član 387. stav 2. KZ FBiH

ZA POSTOJANJE KVALIFICIRANOG OBLIKA KRIVIČNOG DJELA NESAVJESTAN RAD U SLUŽBI IZ ČLANA 387. STAV 2. KZ FBiH POTREBAN JE UMIŠLJAJ U ODNOSU NA RADNJU UČINJENJA DOK JE U ODNOSU NA TEŽU POSLJEDICU DOVOLJAN I NEHAT.

Iz obrazloženja:

"Ispitujući pobijanu presudu povodom žalbe branitelja optužene, a po službenoj dužnosti u smislu člana 321. ZKP FBiH, tj. da li je na štetu optužene povrijeđen krivični zakon, ovaj sud je našao da djelo za koje je optužena oglašena krivom ne sadrži sva zakonom propisana obilježja krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH. Naime, prema odredbi člana 300. tačka a) ZKP FBiH, presuda kojom se optuženi oglašava krivim, pored ostalog, mora sadržavati činjenice i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela, kao i one od kojih ovisi primjena određene odredbe krivičnog zakona. Iz navedene zakonske odredbe slijedi da opis krivičnog djela pored objektivnih, mora sadržavati i subjektivne elemente (dakle, činjenice i

okolnosti iz kojih proizilazi psihički odnos učinitelja prema djelu za koje se tereti). Subjektivnu stranu bića krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH čini umišljaj kada je u pitanju očito nesavjesno postupanje u vršenju dužnosti (na jedan od tri alternativno postavljena načina - povredom zakona, općeg akta ili propuštanjem dužnosti nadzora), dok je u odnosu na težu posljedicu dovoljan i nehat. Primjenjujući navedeno tumačenje na konkretan slučaj, ovaj sud nalazi da u opisanoj činjeničnoj strukturi krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 387. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH, za koje je optužena oglašena krivom prvostepenom presudom, pored objektivne, nije sadržana i njegova subjektivna komponenta. Tako iz izreke proizilazi da je optužena oglašena krivom da

je: "Kao službena osoba u svojstvu direktora Turističke zajednice ..., tijekom 11. i 12. mjeseca 2012. godine očito nesavjesno postupila u obavljanju službene dužnosti, tako što nije postupila po Odluci o usvajanju programa raspodjele sredstava ..., kao i Nalogu Federalnog ministarstva kulture i športa i Federalnog ministarstva okoliša i turizma ... kojim je naloženo Turističkoj zajednici Kantona 10 da u roku od 15 dana izvrši uplatu 18.000,00 KM, poduzeću "L," d.o.o. ... te nije uplatila navedeni iznos novca ... nanijevši mu tako štetu u naprijed navedenom iznosu". Očigledno je da u ovako datom opisu djela nisu navedene činjenice i

okolnosti iz kojih bi proizlazilo da optužena postupa umišljajno (zbog čega, po logici stvari, nije vidljivo ni to o kojem obliku umišljaja se radi) kada je u pitanju nepostupanje po općem aktu koje joj se stavlja na teret, niti je vidljiv njen psihički odnos prema opisanoj posljedici. Ovakav opis je nužno morao biti inkorporiran u činjeničnoj osnovi kako dispozitiva optužnice, tako i izreke pobijane presude, da bi optužena bila oglašena krivom za predmetno krivično djelo."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 68 0 K 036847 29 Kžž 2 od 01.09.2020. godine)

Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

12.

Pretpostavka nevinosti - Pri odlučivanju o pritvoru zaključci suda se mogu kretati samo u okvirima osnovane sumnje da je osumnjičeni učinio krivično djelo - član 3. stav 1. ZKP FBiH

POSTOJI KRŠENJE PRETPOSTAVKE NEVINOSTI IZ ČLANA 3. STAV 1. ZKP FBiH I ČLANA 6. STAV 2. EVROPSKE KONVENCIJE O ZAŠTITI LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA KADA RJEŠENJE O PRODUŽENJU PRITVORA OSUMNJIČENIMA SADRŽI KONSTATACIJE KOJE PO SVOJOJ SADRŽINI PREDSTAVLJAJU JASNU SUDSKU OBJAVU DA SU OSUMNJIČENI UČINILI KRIVIČNA DJELA ZBOG KOJIH SE PROTIV NJIH VODI ISTRAGA.

Iz obrazloženja:

"U cilju provjere prednjih žalbenih prigovora ovaj sud je izvršio detaljan uvid u relevantne dijelove obrazloženja prvostepenog rješenja, te je ustanovio da (počev od 85. stranice u njenom trećem pasusu pa do posljednje stranice rješenja), kod ocjene opšteg uslova, ali i kod iznošenja razloga u odnosu na posebni pritvorski osnov iz člana 146. stav 1. tačke c) ZKP FBiH i u odnosu na svih deset osumnjičenih, prvostepeni sud iznosi brojne konstatacije koje se odnose na njihovo inkriminisano djelovanje, koje objektivno ostavljaju snažan utisak da se radi o jasnoj sudskoj objavi da su ovi osumnjičeni izvršili predmetna krivična djela (obuhvaćena naredbom o sprovođenju istrage), iako se u ovoj fazi postupka zaključivanje suda kada je u pitanju osnovana sumnja kao opšti uslov može kretati isključivo u okvirima izjave da su ova lica samo osumnjičena da su izvršili konkretna krivična djela zbog kojih je protiv njih otvorena istraga. Da je riječ o kardinalnom kršenju prezumpcije nevinosti slikovito ilustruje sadržaj obrazloženja iz posljednjeg pasusa na 86. strani u kome se, pored ostalog, navodi da je nesporno da su osumnjičeni u konkretnoj pravnoj stvari u period od šest mjeseci u sastavu grupe za organizovani kriminal nabavljali veću količinu opojne

droge, a potom istu transportovali na razne lokacije, skrivali i prepakivali u manja pakovanja, zatim da su u periodu od šest mjeseci preduzeli niz krivičnih radnji što ukazuje da se navedenim nisu bavili sporadično s vremena na vrijeme nego je to bila vrsta zanimanja za sve učesnike u nesporno uigranoj i razgranatoj mreži nabavki i preprodaje opojne droge, te da je nesporno da se radi o organizovanoj grupi ljudi sa podijeljenim ulogama, te da je sasvim siguran zaključak da su sve naprijed navedene radnje osumnjičeni preduzimali u cilju pribavljanja imovinske koristi na nedozvoljen način prodajom i imajući u vidu sve naprijed navedeno radi se o sasvim utvrđenim činjenicama iz kojih proizilazi upornost, drskost i bezobzirnost lica. Potpuno istovjetne konstatacije sadržane su i u nastavku obrazloženja u odnosu na svakog pojedinog osumnjičenog.

Dakle, po ocjeni ovog suda opisanim konstatacijama (kod razmatranja osnovane sumnje ali i posebnog pritvorskog osnova i u odnosu na svih deset osumnjičenih) izraženim u postupku odlučivanja o trajanju pritvora prema osumnjičenim, kada sud cijeni samo postojanje osnovane sumnje ali ne i apsolutnu dokazanost odlučnih činjenica od kojih zavisi ocjena suda o krivici osumnjičenih, sud je postupio suprotno odredbi

člana 6. stav 2. EKLJP (koja propisuje da se svako ko je optužen za krivično djelo smatra nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica shodno zakonu), kao i odredbi člana 3. stav 1. ZKP FBiH (koja propisuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom suda ne utvrdi

njegova krivica), te je na taj način povrijedio pretpostavku nevinosti osumnjičenih A.A., E.R., E.V. i H.M., kojom je sud vezan sve dok se njihova krivica pravosnažno ne dokaže u skladu sa zakonom."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 0035796 20 Kž 2 od 08.05.2020. godine)

13.

Zakonitost dokaza - Zakonitost nalaza i mišljenja o vještačenju mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica - član 11. stav 2. u vezi sa članom 65. stav 2., 76. stav 1. i 165. ZKP FBiH

NALAZ I MIŠLJENJE O VJEŠTAČENJU MOBILNIH TELEFONSKIH APARATA I SIM KARTICA, KOJI SU PRIVREMENO ODUZETI OD OSUMNJIČENIH OSOBA PRILIKOM PRETRESA STANA, PREDSTAVLJA NEZAKONIT DOKAZ U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH KADA PRIJE UPUĆIVANJA NA VJEŠTAČENJE NISU PRETRESANI U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 65. STAV 2. ZKP FBiH NITI SU SASTAVLJENI ZAPISNICI O PRETRESU ISTIH U SKLADU SA ODREDBAMA ČLANA 76. STAV 1. I 165. ZKP FBiH, RADI ČEGA SE NE MOŽE POUZDANO PROVJERITI NJIHOVA SADRŽINA U TRENUTKU PRIVREMENOG ODUZIMANJA.

Iz obrazloženja:

"Branilac optuženog u žalbi navodi da je pogrešno primijenjena odredba člana 76. ZKP FBiH jer nije sačinjen zapisnik o pretresanju telefonskih uređaja i memorijskih kartica, iako je vršeno vještačenje mobilnih telefonskih uređaja oduzetih od optuženih, te da je, slijedom toga nalaz i mišljenje vještačenja istih, pribavljen suprotno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH i da predstavlja nezakonit dokaz na kome se ne može zasnivati odluka suda. Zbog toga je, po stavu branioca, ostala u cijelosti nepoznata činjenica na koji su način prenošeni podaci sa telefona i memorijskih kartica i je li korišten uređaj koji bi spriječio zloupotrebu na štetu optuženog, koja sumnja bi bila otklonjena da je izvršen pretres mobilnih telefona i o tome sačinjen zapisnik.

Ovi žalbeni prigovori branioca optuženog su osnovani.

Iz stanja u spisu proizilazi da je od majke optuženog Dž.Z., M.Z., prilikom pretresanja stana u kome stanuje optuženi Dž. oduzet ultra certifikat, korisničkog broja ..., serijski broj ... U zapisniku o pretresanju je konstatovano da je oduzet naprijed navedeni certifikat, nakon čega je izdata potvrda o privremenom oduzimanju istog.

Iz nalaza i mišljenja vještačenja mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica Federalne uprave policije, Centra za forenzička ispitivanja, vještačenja i istraživanja broj ... od ..., vidi se da je navedeno vještačenje izvršeno na osnovu naredbe Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu broj ... od ..., uz koju naredbu su na vještačenje dostavljeni privremeno oduzeti mobilni

telefonski aparati sa pripadajućim SIM karticama oduzeti od tada osumnjičenih: A.F., S.V., D.Z., Z.F., M.H., J.J. i A.C., te ultra certifikat oduzet od M.Z., prilikom pretresa kuće u kojoj stanuje optuženi Dž.Z..

Odredbom člana 65. stav 2. ZKP FBiH je propisano da pretresanje pokretnih stvari u smislu odredbe stava 1. istog člana, obuhvata i pretresanje kompjuterskih sistema, uređaja za pohranjivanje kompjuterskih i elektronskih podataka, kao i mobilnih telefonskih aparata, odredbom člana 76. stav 1. istog zakona je propisano da će se o svakom pretresanju stana, prostorije ili osobe sastaviti zapisnik, a odredbom člana 165. istog zakona da će se o svakoj radnji preduzetoj u toku krivičnog postupka sastaviti zapisnik istovremeno kada se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga. Iz stanja u spisu proizilazi da naprijed navedeni mobilni telefonski aparati sa pripadajućim SIM karticama, koji su privremeno oduzeti od tada osumnjičenih lica, nisu prije upućivanja na vještačenje pretresani u skladu sa odredbom člana 65. stav 2. ZKP FBiH i s tim u vezi nisu sastavljeni ni zapisnici o pretresu istih, radi čega nalaz i mišljenje vještačenja mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica Federalne uprave policije, Centra za forenzička ispitivanja, vještačenja i istraživanja broj ... od ..., predstavlja nezakonit dokaz u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, jer je pribavljen povredom odredbe člana 65. stav 2. ZKP FBiH, te su nezakoniti i svi dokazi koji su proistekli iz navedenog nalaza u smislu stava 3. istog člana, pa se na tim dokazima se ne može zasnivati sudska odluka."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 027699 19 Kž 14 od 03.12.2020. godine)

14.

Zakonitost dokaza - Zakonitost privremenog oduzimanja predmeta kada nije izvršeno otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta - član 11. stav 2. u vezi sa članom 85. stav 1. ZKP FBiH

U SLUČAJU KADA SU PREDMETI, KOJI SU PRIVREMENO ODUZETI PRILIKOM PROVOĐENJA RADNJE PRETRESANJA KUĆE, POPISANI (PRI TOME I FOTOGRAFIRANI) I KAO TAKVI NAVEDENI KAKO U ZAPISNIKU O PRETRESANJU TAKO I U POTVRDI O PRIVREMENOM ODUZIMANJU PREDMETA, ČIME JE IZVRŠENA NJIHOVA POJEDINAČNA IDENTIFIKACIJA, NIJE BILO POTREBE DA SE, U SMISLU ODREDBE IZ ČLANA 82. STAV 2. ZKP FBiH, PREDMETI STAVLJAJU U OMOT I PEČATE NITI JE SLIJEDOM TOGA BILO POTREBE ZA PROVOĐENJEM PROCEDURE OTVARANJA I PREGLEDA PRIVREMENO ODUZETIH PREDMETA U SMISLU ČLANA 85. ZKP FBiH, TE SU TAKO PRIBAVLJENI PREDMETI ZAKONIT DOKAZ.

Iz obrazloženja:

"Neosnovan je i žalbeni prigovor kojim se ukazuje da predmeti privremeno oduzeti od R.Š. (oca od optuženog H.Š.) predstavljaju nezakonite dokaze na kojima sud nije mogao zasnovati svoju odluku iz razloga što "su se dokazi oduzeti od Š.R., morali uz naredbu tužioca otvoriti i pregledati uz prisustvo Š.R., bez obzira što Š.H. živi u ovoj kući, nije se moglo samo pretpostaviti, da ove stvari oduzete od njegovog oca, pripadaju Š.H." Ovo iz razloga što su u konkretnom slučaju predmeti koji su privremeno oduzeti prilikom provođenja radnje pretresanja kuće od R.Š. popisani (pri tome su i fotografisani) i kao

takvi navedeni kako u Zapisniku o pretresanju broj ... od ..., tako i u Potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta broj ... od ... (koju je bez primjedbi potpisao R.Š.), čime je izvršena njihova identifikacija, pa slijedi da uopće nije primjenjena, niti je za tim bilo potrebe, odredba iz člana 82. stav 2. ZKP FBiH, koja propisuje da se predmeti i dokumentacija stavljaju u omot i pečate u situaciji kada popis istih nije moguć, niti je slijedom toga bilo potrebe za provođenjem procedure otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta u smislu člana 85. ZKP FBiH, kako se to neosnovano ukazuje žalbom."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 009994 19 Kž od 17.07.2020. godine)

15.

Zakonitost dokaza - Zakonitost zapisnika o saslušanju svjedoka u istrazi - član 11. stav 2. ZKP FBiH u vezi sa članom 100. stav 7. ZKP FBiH.

OKOLNOST DA U ZAPISNICIMA O SASLUŠANJU SVJEDOKA U ISTRAZI NISU DOSLOVNO UNESENA PITANJA I ODGOVORI SVJEDOKA NA TA PITANJA, NE ČINI, SAMA PO SEBI, TE ZAPISNIKE NEZAKONITIM DOKAZIMA.

Iz obrazloženja:

"Neosnovano se žalbom branitelja tvrdi da su iskazi svjedoka N.L., N.K. i M.M, dati ovlaštenim službenim osobama, nezakoniti dokazi i zbog toga što nisu uzeti na način koji propisuje odredba članka 100. stavak 7. ZKP FBiH tj. zbog toga što u navedene zapisnike nisu doslovno unesena pitanja i dati odgovori. Branitelji, naime, u žalbi ističu da iz tih zapisnika proizlazi da su zapisnici o izjavama navedenih svjedoka diktirani od strane ovlaštenih službenih osoba suprotno navedenoj zakonskoj odredbi, pri čemu se ne navode doslovno pitanja i odgovori koji se prepričavaju. Međutim, odredba članka 100. stavak 7. ZKP FBiH, koja se izričito odnosi na

tok saslušanja svjedoka u istrazi, propisuje da se poslije općih pitanja svjedok poziva da iznese sve što mu je u predmetu poznato a da mu se pitanja postavljaju samo radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Pravilnim tumačenjem navedene odredbe proizlazi da nakon što svjedok, u smislu ove odredbe iznese sve što mu je o predmetu poznato to treba zabilježiti u zapisniku. Iz sadržaja zapisnika o izjavama navedenih svjedoka proizlazi da je upravo tako postupljeno. Iz tog razloga, okolnost da u zapisnicima o iskazima ovih svjedoka nisu konstatirana posebna pitanja i odgovori svjedoka na ta pitanja, ne čini te zapisnike nezakonitim dokazima."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 005736 18 Kž 9 od 26.08.2019. godine)

16.

Zakonitost dokaza - Sadržina zapisnika o uviđaju i zakonitost iskaza svjedoka sadržanih u zapisniku o uviđaju - član 11. stav 2. u vezi sa članom 106., članom 234. stav 3. i članom 236. stav 1. ZKP FBiH

BUDUĆI DA SE, U SKLADU SA ČLANOM 106. ZKP FBiH, UVIĐAJ PREDUZIMA KADA JE ZA UTVRĐIVANJE NEKE VAŽNE ČINJENICE U POSTUPKU POTREBNO NEPOSREDNO OPAŽANJE ORGANA KOJI VODI POSTUPAK, ZAPISNIK O UVIĐAJU MOŽE DA SADRŽI SAMO ONO ŠTO JE REZULTAT NEPOSREDNOG OPAŽANJA ORGANA KOJI VODI POSTUPAK, A NE I REZULTATE ONOGA ŠTO JE ONAJ KO VRŠI UVIĐAJ SAZNAO OD OČEVIDACA DOGAĐAJA PRILIKOM VRŠENJA UVIĐAJA.

KADA OVLAŠTENA SLUŽBENA OSOBA, KOJA JE SASTAVILA ZAPISNIK O UVIĐAJU, PRILIKOM "PRIKUPLJANJA INFORMACIJA OD STRANE OČEVIDACA" NIJE POSTUPILA U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 100. ZKP FBiH, TAKVE IZJAVE SE, SHODNO ODREDBI ČLANA 234. STAV 3. ZKP FBiH, NE MOGU UPOTRIJEBITI KAO DOKAZ U KRIVIČNOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

"Odredbom člana 106. ZKP FBiH je propisano da se uviđaj preduzima kada je za utvrđivanje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje organa koji vodi postupak. Iz navedenog slijedi da zapisnik o uviđaju može da sadrži samo ono što je rezultat neposrednog opažanja organa koji vodi postupak, a ne i rezultate onoga što je onaj koji vrši uviđaj saznao od očevidaca događaja prilikom vršenja uviđaja. Pored toga, izjave osoba, sadržane u zapisniku u uviđaju, budući da im nisu prethodila upozorenja iz člana 100. ZKP FBiH, ne mogu se smatrati iskazima svjedoka (vidjeti presudu Vrhovnog suda FBiH broj 07 O K 005471 11 Kž od 15.02.2012. godine, objavljeno u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda FBiH broj 1-2 iz 2012. godine). U konkretnom slučaju iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud zaključak da je optuženi izvršitelj predmetnog krivičnog djela izveo dovođenjem u vezu odječe pronađene pretresom kuće njegovog oca (gdje i optuženi živi) i opisa odječe koji je naveden u Zapisniku o uviđaju PS K. broj ... od ... (strana 5. deveti pasus pobijane presude) gdje je za isti navedeno da predstavlja "informacije dobivene od očevidaca događaja". Iz sadržaja ranije navedenog Zapisnika o uviđaju proizilazi da

su određene informacije službenoj osobi koja je vršila uviđaj dali očevici inkriminiranog događaja - A.M., B.M. i A.K.. Dalje, u skladu sa prethodno datim tumačenjem zakonskih odredbi koje se odnose na preduzimanje uviđaja takve izjave ne mogu biti dio uviđaja kao radnje dokazivanja propisane članom 106. ZKP FBiH. S druge strane, kako ovlaštena službena osoba koja je sastavila zapisnik o uviđaju prilikom prikupljanja "informacija od strane očevidaca" nije postupila u skladu sa odredbom člana 100. ZKP FBiH, iako se očito radilo o osobama za koje je postojala vjerovatnoća da svojim iskazima mogu dati obavijesti o krivičnom djelu i učiniteljima (član 95. stav 1. ZKP FBiH), takve izjave se, shodno odredbi člana 234. stav 3. ZKP FBiH, ne mogu upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku. S obzirom da prvostepeni sud upravo na ovako prikupljenim izjavama zasniva identifikaciju optuženog kao jednog od izvršitelja predmetnog krivičnog djela, slijedi da se pobijana presuda zasniva na dokazu na kojem se prema odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, na što je pravilno ukazano žalbom braniteljice optuženog."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 009994 19 Kž od 17.07.2020. godine)

17.

Zakonitost dokaza - Zakonitost izvještaja o pregledu i obdukciji leša - član 11. stav 2. u vezi sa članom 118. stav 1. i 2. ZKP FBiH

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU I OBDUKCIJI LEŠA JE NEZAKONIT DOKAZ UKOLIKO PREGLED I OBDUKCIJU NIJE IZVRŠILA SPECIJALIZIRANA MEDICINSKA USTANOVA NITI LIJEČNIK SPECIJALISTA SUDSKE MEDICINE.

Iz obrazloženja:

"Žalbom optuženikova branitelja je ukazano i na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1.

tačka i) ZKP FBiH. Tako branitelj u prilog opravdanosti ranije iznesene tvrdnje u žalbi ističe da je u članu 118. ZKP FBiH propisano da pregled i obdukciju leša vrši specijalizirana medicinska ustanova (stav

1.), te da, kada se vještačenje ne vrši u specijaliziranoj medicinskoj ustanovi, pregled i obdukcija leša vrši liječnik specijalista sudske medicine (stav 2.); da "Iz Nalaza i mišljenja vještaka Dr. A.S. proizilazi da je dr. A.S. specijalista patologije, dakle specijalista određene medicinske struke.", da, dalje, "Prvostupanijska presuda u obrazloženju navodi da je uzrok smrti oštećene utvrđen upravo iz nalaza i mišljenja vještaka dr. A.S. koji nije vještak sudske medicine, niti je u njegovom nalazu i mišljenju, te tijekom davanja iskaza tokom glavnog pretresa navedeno i utvrđeno da jeste" ..., da je predmetna obdukcija obavljena suprotno odredbi člana 118. stav 2. ZKP FBiH što tu radnju kao i naknadno izjašnjenje vještaka danu na glavnom pretresu čini nezakonitim dokazima, te da je navedenim propustima počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka i) ZKP FBiH. Branitelj se pri tom pozvao na odluku Vrhovnog suda FBiH broj: 03 O K 012762 15 Kž 12.11.2015. godine.

Ovaj sud prethodno istaknute žalbene navode ocjenjuje osnovanim.

Iz sadržaja spisa predmeta proizilazi da je dr. A.S., postupajući po naredbi Zamjenice Glavnog kantonalnog tužitelja iz L., dana 06.03.2016. godine u prostorijama mrtvačnice Županijske bolnice ... u L. izvršio obdukciju mrtvog tijela oštećenog J.R., te da je sa istim danom pod brojem ... o ovoj radnji

sačinio odgovarajući pismeni Izvještaj. Valja istaći da je u ranije navedenom Izvještaju vidljiva jasna naznaka da je obducent u konkretnom slučaju bio dr. A.S. - specijalista patolog. Ovdje se očigledno radi o tome da predmetna obdukcija nije izvršena u specijaliziranoj medicinskoj ustanovi, odnosno da obdukciju nije obavio liječnik specijalista sudske medicine, čime je ova radnja dokazivanja obavljena uz bitnu povredu odredbe člana 118. stav 2. ZKP FBiH, na što je ukazano u žalbi optuženikova branitelja. Ovim se Izvještaj o vanjskom pregledu i obdukciji tijela J.R. broj ... (kako ga je naslovio obducent dr. A.S., a branitelj optuženog V.U. ga u žalbi označava Nalazom i mišljenjem) pokazuje dokazom koji je pribavljen na nezakonit način, a na nezakonitim dokazima se (sukladno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH) sudska odluka ne može zasnovati. Zbog nezakonitosti ovog primarnog dokaza nezakonitim se, dalje, po principu "plodova otrovne vočke", pokazuje i izjašnjenje koje je od strane dr. A.S. kao obducenta (sud imenovanog na raspravnom zapisniku označava vještakom - ali bez navođenja struke i oblasti za koju je ovlašten vršiti vještačenja) izneseno na glavnom pretresu održanom dana 14.11.2016. godine. Ovim propustima prvostupanijski sud je počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka i) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 10 O K 003439 20 Kž 2 od 23.06.2020. godine)

18.

Zakonitost dokaza - Uzimanje uzoraka krvi na osnovu naredbe tužitelja - član 123. stav 3. i 5. ZKP FBiH

UZIMANJE UZORAKA KRVI RADI ANALIZE MOŽE SE, U SKLADU SA ČLANOM 123. STAV 3. ZKP FBiH, IZVRŠITI NA OSNOVU NAREDBE TUŽITELJA SAMO AKO JE POSTOJALA OPASNOST OD ODLAGANJA ŠTO MORA BITI KONSTATOVANO U SPISIMA.

Iz obrazloženja:

"Nadalje, od strane ovog suda iz dokazne građe nije preuzeta naredba koju je županijski tužitelj izdao za uzimanje krvi pod brojem ... od ..., uz zapisnik o vađenju krvi i to uzoraka krvi od A.P.L. i A.S. dana 25.12.2012. godine. Također nije preuzeta ni naredba Kantonalnog/ Županijskog tužiteljstva HNK Mostar za vještačenje nespornih uzoraka krvi od optužene A.P.L. i A.S. u KBC M. broj ... od ... JU Zavodu za zdravstvenu zaštitu zaposlenika KS, nalazeći da su u tom dijelu osnovani prigovori odbrane, jer navedena naredba o uzimanju krvi od optužene A.P.L. i A.S. nije zakonita, jer je ista donijeta od strane županijskog tužitelja. Odredbom člana 123. stav 3. ZKP FBiH je propisano da takvu naredbu naređuje sud, a tužiteljstvo samo kada postoji opasnost od odlaganja. Kako u konkretnom slučaju nije postojala opasnost

od odlaganja, niti se opasnost od odlaganja navodi u naredbi, onda nije bilo opravdane osnove za davanje naredbe od strane tužiteljstva, koje postupanje je u suprotnosti sa navedenom zakonskom odredbom. Imajući u vidu da je odredbom člana 123. stav 5. ZKP FBiH izričito propisano da "ako je postupljeno protivno odredbama ovoga člana na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnivati sudska odluka", pa kako ovaj sud cijeni da je povrijeđena odredba člana 123. stav 3. ZKP FBiH i da je prethodno navedena naredba za uzimanje krvi broj ... od ... od optužene A.P.L. i A.S. nezakonit dokaz, a slijedom toga je nezakonita i naredba za vještačenje od ..., kojom je određeno da se provede vještačenje nespornih uzoraka krvi uzeti u KBC M. u Javnoj ustanovi Zavodu za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP KS, uz zapisnik o vađenju krvi i to uzoraka krvi uzetih od A.P.L. i A.S. dana ... u 21,40 sati, a s tim

u vezi se ukazuje nezakonitim i provedeno biološko vještačenje koje se odnosi na nespornu krv uzetu od A.P.L. i A.S., a koje je proizišlo iz nezakonite naredbe. Radi se o vještačenju FUP Centra za forenzičku i informatičku podršku Sarajevo broj ... od ..., koje je u pomenutim dijelovima nezakonito i na tome se ne može zasnivati sudska odluka. Također i vještačenje alkohola sa nalazom i zaključkom JU Zavoda za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP KS broj ... od ... je nezakonit dokaz, jer je proizišlo iz pomenute

nezakonite naredbe. Nadalje, nije preuzeta ni službena zabilješka MUP, PU M. od ..., sačinjena od strane policijske službenice Đ.I., koja službena zabilješka i nije dokazno sredstvo, posebno cijeneći da je svjedok Đ.I. ispitana na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, a koji iskaz ove svjedokinje je preuzet u dokaznu građu od strane ovog suda, kako je to prethodno navedeno."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 O K 007925 19 Kžk od 06.07.2020. godine)

19.

Zakonitost dokaza - Određivanje tjelesnog pregleda oštećene od strane ovlaštenih službenih osoba - član 123. stav 3. i 5. ZKP FBiH

BUDUĆI DA TJELESNI PREGLED OŠTEĆENE, SHODNO ČLANU 123. STAV 3. ZKP FBiH, MOŽE NAREĐITI SAMO SUD A, AKO POSTOJI OPASNOST OD ODLAGANJA - TUŽITELJ, TJELESNI PREGLED OŠTEĆENE ODREĐEN OD STRANE OVLAŠTENE SLUŽBENE OSOBE POVODOM PRIJAVE OŠTEĆENE DA JE NAD NJOM UČINJENO KRIVIČNO DJELO JE NEZAKONITA RADNJA DOKAZIVANJA.

Iz obrazloženja:

"Od strane prvostupanjskog suda, suprotno tvrdnji iz žalbe kantonalne tužiteljice, na konkretni slučaj nije pogrešno primijenjena odredba člana 123. ZKP FBiH. Inače, kada je u pitanju ocjena osnovanosti predmetnih žalbenih prigovora, primarno treba početi od sadržaja i cilja ranije navedene odredbe na koju se, utvrđujući da su nalaz Klinike za ginekologiju i akušerstvo u Sarajevu od 06.01.2018. godine (koji je izdan na ime mlđb. M.M.), te Nalaz i mišljenje vještaka dr. H.Ž. od 21.03.2018. godine, zbog toga što kantonalni tužitelj za ginekološki pregled mlđb. M.M. nije izdao naredbu, nezakoniti dokazi, u svojoj presudi određeno pozvao prvostupanjski sud. Naime, u članu 123. ZKP FBiH su propisani uvjeti za zakonito obavljanje tjelesnog pregleda i drugih radnji, odnosno određen je okvir u kojem se organi koji provođenjem ove radnje pribavljaju materijalne dokaze sa ili iz ljudskog tijela nužno moraju kretati da bi tako pribavljeni dokazi bili zakoniti. Nije sporno da radnja na koju se odnosi predmetna odredba (definirana kao "Tjelesni pregled i druge radnje") samim svojim nazivom sugerira da se njenim provođenjem dira u pravo na privatnost pojedinca, te da je, kada se ista provodi, uvijek potrebno postupati s posebnim oprezom i uz puno poštivanje ljudskog dostojanstva. Upravo je ovo razlog zbog čega se kod provođenja ranije navedene radnje iz člana 123. ZKP FBiH uvijek traži poštivanje propisane forme (pribavljanje naredbe suda ili tužitelja), gdje postupanje koje izlazi iz zadanih okvira nužno dovodi do nezakonitosti pribavljenih dokaza. Tako je u stavu 1. ove odredbe propisano da će se tjelesni pregled poduzeti i bez pristanka

osumnjičenog, odnosno optuženog ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za kazneni postupak, a da se tjelesni pregled drugih osoba može bez njihovog pristanka poduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određeni trag ili posljedica kaznenog djela. Stav 3. iste odredbe propisuje da poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja - tužitelj, dok je u stavu 5. propisano da ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnovati sudska odluka. Dakle, kontrola provođenja predmetne radnje je primarno sudska, a samo u slučaju kada to zahtijevaju razlozi hitnosti naredba može biti izdana i od strane tužitelja.

U žalbi kantonalna tužiteljica iznosi ocjenu da je član 123. ZKP FBiH na konkretni slučaj pogrešno primijenjen. Tako je po navodima iz ove žalbe prvostupanjski sud pogrešno interpretirao stav 3. prethodno navedene odredbe, a iz razloga jer se ovdje ... "radi o tjelesnom pregledu oštećene, a ne osumnjičenog i to dobrovoljnom pregledu oštećene koji je izvršen u prisustvu zakonskog zastupnika - majke" ..., što sve upućuje na zaključak da se u danim okolnostima nikako ne može govoriti o nezakonitom dokazu. Po nalaženju ovoga suda ranije navedena žalbena tvrdnja kantonalne tužiteljice nije prihvatljiva. Ovo zbog toga jer nije navodna dragovoljnost ono što tjelesni pregled, na koji je oštećena upućena od strane ovlaštenih službenih osoba povodom svoje prijave kaznenog djela, čini zakonitim, nego je to pismeno izdana naredba suda ili tužitelja. Na takvo što

upućuje i sadržaj stava 3. odredbe člana 123. ZKP FBiH u kojem je, kako je to prethodno već rečeno, propisano da poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a za slučaj da postoji opasnost od odlaganja - tužitelj. Dakle, postojanje sudske ili tužiteljske naredbe predstavlja preduvjet za dopustivost tjelesnog pregleda i drugih radnji iz člana 123. ZKP FBiH, odnosno za njihovo zakonito provođenje. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud je svoj stav o nezakonitosti spornih dokaza sasvim određeno vezao za činjenicu da je ... "za obavljanje radnje ginekološkog pregleda malodobne MM, bila potrebna naredba suda ili tužilaštva, koja nije bila izdata.", pri čemu je dalje zaključio da su, vezano za ranije

navedeni propust, kao dokaz nezakoniti i ... "medicinski nalaz Klinike za ginekologiju i akušerstvo broj ... od ... izdat na ime malodobne MM obzirom da je ginekološki pregled obavljen bez naredbe, kao i nalaz i mišljenje vještaka dr. H.Ž. od ..., jer se isti zasniva isključivo na nalazu Klinike za ginekologiju i akušerstvo od ..., kao i iskaz vještaka dr. H.Ž. dat na glavnom pretresu dana 19.03.2019. godine." Na opravdanost ove ocjene svakako ukazuje i sadržaj člana 123. stav 5. ZKP FBiH u kojem je propisano da se, ako je postupljeno protivno odredbama sadržanim u tom članu, na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnovati sudska odluka."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 030076 20 Kž od 26.05.2020. godine)

20.

Zakonitost dokaza - Zakonitost nalaza o vještačenju uzorka krvi - član 11. stav 2. u vezi sa članom 236. stav 1. i 110. stav 1. ZKP FBiH

NEZAKONIT JE DOKAZ NALAZ O VJEŠTAČENJU UZORKA KRVI KOJI JE RAĐEN NA OSNOVU ZAHTJEVA OVLAŠTENE SLUŽBENE OSOBE DOSTAVLJENOG USTANOVI KOJA JE VRŠILA VJEŠTAČENJE KADA TO VJEŠTAČENJE NIJE ODREĐENO PRILIKOM VRŠENJA UVIĐAJA I NJEGOVO ODREĐIVANJE NIJE KONSTATIRANO U ZAPISNIKU O UVIĐAJU.

Iz obrazloženja:

"Ovlaštene službene osobe u smislu člana 236. stav 1. ZKP FBiH mogu izvršiti uviđaj na licu mjesta i odrediti potrebna vještačenja, osim obdukcije i ekshumacije leša, nakon obavještenja tužioca, a diskreciona je odluka tužioca da li će prisustvovati uviđaju. Preduzete uviđajne radnje moraju se dokumentovati i konstatovati u zapisniku o uviđaju i detaljno obrazložiti kako u zapisniku, tako i u posebnom službenom izvještaju. Iz zapisnika o uviđaju vidi se da je tužilac obaviješten, ali da nije izašao na lice mjesta, tako da su po ovlaštenju tužioca uviđaj izvršile ovlaštene službene osobe u skladu sa odredbom člana 106. i 236. ZKP FBiH. U zapisniku o uviđaju je konstatovano da je od oba vozača, učesnika saobraćajne nezgode, uzeta krv, međutim, u zapisniku nije konstatovano i dokumentovano da je ta krv poslata na analizu Zavodu za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP Kantona S. (u daljem tekstu: Zavodu za zdravstvenu zaštitu), kao akreditovanoj instituciji za tu vrstu analiza i vještačenja u Federaciji BiH. Takođe se iz stanja u spisu vidi da je uzeta krv, uz zahtjev Policijske uprave M., Policijske Stanice za bezbjednost saobraćaja od 01.10.2015. godine, dakle 18 dana nakon izvršenog uviđaja na licu mjesta, dostavljena Zavodu za zdravstvenu zaštitu, radi analize. Radi toga pravilno je prvostepeni sud našao da je nalaz vještačenja krvi nezakonit dokaz u smislu

člana 11. stav 2. ZKP FBiH, jer u zapisniku o uviđaju nije konstatovano i dokumentovano da je uzeta krv od optuženog dostavljena Zavodu za zdravstvenu zaštitu radi analize, kako to propisuje odredba člana 236. stav 1. ZKP FBiH, pa slijedom toga, obzirom da je krv poslata na analizu po proteku 18 dana, od dana uzimanja krvi i okončanog uviđaja, za predmetno vještačenje je bila potrebna naredba tužioca ili suda u smislu člana 110. stav 1. ZKP FBiH. Slijedom navedenog, kako je nalaz alkohola u krvi pribavljen protivno odredbi člana 110. stav 1. i člana 236. stav 1. ZKP FBiH, taj nalaz predstavlja nezakonit dokaz na kome se u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH ne može zasnivati sudska odluka. Kako u smislu člana 11. stav 3. istog zakona sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na osnovu dokaza iz stava 2. ovog člana, to je prvostepeni sud pravilno postupio kada je našao da i dokazi (nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra prof. dr. A.K., dopuna nalaza i mišljenja istog vještaka, iskaz vještaka E.Č. i A.K.) koji su proizašli iz nalaza vještačenja alkohola u krvi optuženog, predstavljaju nezakonit dokaz. Slijedom navedenog nalazeći u pobijanoj presudi da je nalaz vještačenja alkohola u krvi nezakonit dokaz u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH jer je pribavljen uz povredu odredaba člana 236. stav 1. i člana 110. stav 1. istog zakona i da su dokazi koji su dobijeni na osnovu toga dokaza, u smislu člana 11. stav 3. ZKP FBiH nezakoniti,

prvostepeni sud nije počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 11. stav 2. i 3., članom 110. stav 1. i članom 236. stav 1. istog zakona."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 O K 013549 19 Kž od 09.07.2020. godine)

21.

Izuzeće vještaka - Razumna sumnja u nepristrasnost vještaka - član 44. stav 1. i član 112. ZKP FBiH

POSTOJE OKOLNOSTI KOJE IZAZIVAJU RAZUMNU SUMNJA U NEPRISTRASNOST VJEŠTAKA U SMISLU ODREDBE ČLANA 39. TAČKA F) ZKP FBiH I, SLIJEDOM TOGA, I RAZLOZI ZA NJEGOVO IZUZEĆE U SMISLU ČLANA 44. ZKP FBiH U SLUČAJU KADA JE VJEŠTAK, IAKO NIJE FORMALNO U RADNOM ODNOSU KOD OŠTEĆENOG U SMISLU STAVA 2. ČLANA 112. ZKP FBiH, PRIJE NEGO JE ANGAŽIRAN OD STRANE TUŽITELJA, BIO ANGAŽIRAN I OD STRANE OŠTEĆENOG U ISTOM KRIVIČNOM POSTUPKU, TE SAČINIO NALAZ I MIŠLJENJE ČIJU IZRADU JE I NAPLATIO OD OŠTEĆENOG.

Iz obrazloženja:

"Odredbom člana 112. ZKP FBiH je propisano da se za vještaka ne može odrediti osoba koja ne može biti saslušana kao svjedok (član 96.) ili osoba koja je oslobođena od dužnosti svjedočenja (član 97.), kao ni osoba prema kojoj je krivično djelo učinjeno, a ako je takva osoba određena na njenom nalazu i mišljenju se ne može zasnivati sudska odluka, dok je u stavu 2. tog člana propisano da razlog za izuzeće vještaka (član 44. ZKP FBiH) postoji i za osobu koja je zajedno s osumnjičenim, odnosno optuženim ili oštećenim u radnom odnosu u istom organu, preduzeću ili drugoj pravnoj osobi ili kod samostalnog privrednika, kao i za osobu koja je u radnom odnosu kod oštećenog ili osumnjičenog odnosno optuženog. Prema tome, iako vještak B.E. nije formalno u radnom odnosu kod oštećenog u smislu stav 2. člana 112. ZKP FBiH, okolnosti da je taj vještak prije nego je angažovan od strane tužitelja, bio

angažovan i od strane oštećenog u ovom krivičnom postupku - predstavnika Sindikata TE K., te da je sačinio nalaz i mišljenje čiju izradu je i naplatio od Sindikata TE K., što je vještak i potvrdio u svom iskazu, po nalaženju ovog suda, izaziva sumnju u njegovu nepristrasnost u smislu odredbe člana 39. tačka f) ZKP FBiH, te slijedom navedenog i razloge za njegovo izuzeće u smislu člana 44. ZKP FBiH. Stoga, okolnost da je vještak B.E. prije istrage, bio angažovan od strane oštećenih u ovom krivičnom predmetu - članova Sindikata TE K. da sačini nalaz i mišljenje, a zatim je i po naredbi tužitelja sačinio nalaz i mišljenje, ima za posljedicu da prvostepeni sud u toku glavnog pretresa nije pravilno primijenio odredbu člana 112. stav 2. u vezi sa članom 44. stav 1. i članom 39. tačka f) ZKP FBiH, a to je, po nalaženju ovog suda, moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, uslijed čega je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 009308 19 Kž od 17.02.2020. godine)

22.

Mjere zabrane - Uvjeti za izricanje mjere zabrane - član 140a. stav 1. tačka c) ZKP FBiH

PRI IZRICANJU ODREĐENE MJERE ZABRANE UMJESTO PRITVORA SUD JE DUŽAN UTVRDITI DA SE SVRHA PRITVORA MOŽE OSTVARITI I PRIMJENOM MJERA ZABRANE S OBZIROM NA KONKRETNI PRITVORSKI OSNOV I OKOLNOSTI NA OSNOVU KOJIH JE ZAKLJUČIO DA ON POSTOJI.

Iz obrazloženja:

"Iz obrazloženja pobijanog rješenja slijedi da prvostepeni sud nalazi da u konkretnom predmetu postoje razlozi za pritvor iz osnova propisanog u članu 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH ali se, prema stavu prvostepenog suda, ista svrha može postići i mjerama zabrane

koje su izrečene optuženom, obzirom da optuženi ne smije posjećivati Općinu V. gdje je bio načelnik i neće moći uticati na svjedoke kroz razgovor o predmetu optužbe, da se neće smjeti sastajati sa drugim optuženim i svjedocima i da je Općina V. dužna obavijestiti sud ako dođe do kršenja izrečenih mjera. Međutim, izneseni stav prvostepenog

suda osnovano se dovodi u pitanje navodima u žalbi kantonalnog tužitelja da je nejasno na koji način će se izrečenim mjerama zabrane otkloniti opasnost skrivanja i krivotvorenja dokaza, odnosno spriječiti uništavanje, skrivanje i krivotvorenje dokaza i tragova važnih za krivični postupak a koja opasnost, prema stavu prvostepenog suda, i dalje postoji. Također se izneseni stav prvostepenog suda da će se mjerama zabrane sastajanja sa svjedocima osigurati nesmetano vođenje krivičnog postupka zabranom posjećivanja optuženog službi Općine V. žalbom dovodi u pitanje imajući u vidu navode iz žalbe da većina svjedoka predloženih u ovom predmetu nisu uposlenici općine V., te da mnogi svjedoci žive na adresama u drugim gradovima, u

inostranstvu i dr., jer ni iz pobijanog rješenja ne proizilazi da su svjedoci koje je potrebno ispitati uposlenici općine. Kod utvrđenja od strane prvostepenog suda da je optuženi i do sada vršio uticaj na svjedoke i to putem e-maila, te da je svjedoku govorio da se buduća komunikacija nastavi putem vibera, što je sigurnije osnovano se žalbom ukazuje da sud nije dao razloge kako će se izrečenim mjerama zabrane osigurati uticaj na svjedoke na navedeni način. Stoga ovaj sud nalazi da se pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja i pravilnost činjeničnih zaključaka prvostepenog suda iznesenih u pobijanom rješenju žalbenim navodima osnovano dovodi u pitanje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 008379 20 Kž 2 od 29.01.2020.)

23.

Mjere zabrane - Sadržaj mjere zabrane sastajanja s određenim osobama - član 140c. stav 4. ZKP FBiH

U RJEŠENJU KOJIM SE IZRIČE MJERA ZABRANE SASTAJANJA SA ODREĐENIM OSOBAMA SUD JE DUŽAN ODREDITI RAZDALJINU ISPOD KOJE SE OSUMNJIČENI ILI OPTUŽENI NE SMIJE Približiti ODREĐENOJ OSOBI.

Iz obrazloženja:

"Ovim žalbenim navodima kantonalnog tužitelja se, po ocjeni ovog suda, dovodi u pitanje pravilnost pobijanog rješenja. Odredbom člana 140 a) stav 1. tačka c) ZKP FBiH propisano je da se može izreći mjera zabrane sastajanja sa određenim osobama dok je prema odredbi člana 140 c) stav 4. istog zakona propisano da će se u rješenju kojim izriče mjeru zabrane sastajanja sa

određenim osobama sud odrediti razdaljinu ispod koje se osumnjičeni ili optuženi ne smiju približiti određenoj osobi. Međutim, u pobijanom rješenju prvostepeni sud nije odredio razdaljinu ispod koje se optuženi ne smije približiti određenoj osobi, pa se i time dovodi u pitanje pravilnost zaključka prvostepenog suda da će se izrečenim mjerama zabrane postići svrha pritvora odnosno da će se otkloniti opasnost od uticaja optuženog na svjedoke."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 008379 20 Kž 2 od 29.01.2020.)

24.

Pritvor - Pritvor zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke - član 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH

KADA SE ISTRAGA VODI PROTIV VIŠE OSUMNJIČENIH OSOBA, POSTOJANJE OSNOVA ZA PRITVOR IZ ČLANA 146. STAV 1. TAČKA B) ZKP FBiH MORA SE CIJENITI U ODNOSU NA SVAKOG POJEDINOG OSUMNJIČENOG PA, U SLUČAJU DA SE RADI O RADNJAMA KOJIMA JE POKUŠAN UTJECAJ NA ODREĐENE SVJEDOKE, ONE MOGU BITI OSNOV ZA PRITVOR I U POGLEDU OSUMNJIČENOG KOJI IH NIJE NEPOSREDNO PREDUZEAO SAMO AKO SE PREDUZIMANJE TIH RADNI MOŽE POVEZATI I SA TIM OSUMNJIČENIM.

Iz obrazloženja:

"Suprotno prethodno navedenom, opravdano je od strane branitelja osumnjičenog S.K. u žalbi istaknuto da zaključak prvostupanjskog suda o postojanju naročitih okolnosti koje ukazuju da bi njegov branjenik za slučaj boravka na slobodi ometao kazneni postupak utjecajem na svjedoke, odnosno da postoji ozbiljan rizik od takvog osumnjičenikovog ponašanja, nije

zasnovan na dokazima sadržanim u spisu predmeta. Kada se prvostupanjski sud referira na konkretni posebni pritvorski osnov onda u obrazloženju svog rješenja ističe: "Naime, u prilog zaključka suda stoji i činjenica da je osumnjičeni S.Dž. preko svog sina A. već pokušao da utiče na svjedoke ovog krivičnog djela, pa je tako mldb. S.A. dana 11.05.2020. godine obavijestila policijske službenike da je njen momak

zaprimio poruku putem mobilnog telefona od strane Dž. sina A. u kojoj A. navodi da je A. kriva što je njegov otac u pritvoru, jer je ona dala izjavu protiv njega, te da će doći i zaklati je, a poruku sličnog sadržaja od strane S.A. je zaprimila i druga svjedokinja G.D., a što proizilazi iz službene zabilješke MUP-a TK od ... Nadalje, iz službene zabilješke MUP-a TK-a od ... i presretnutog razgovora pod rednim brojem 1460 proizilazi da je dana ... B.G. nakon što su policijski službenici sa istom obavili informativni razgovor u vezi prostitucije u ugostiteljskom objektu "PM", o sadržaju razgovora odmah obavijestila osumnjičenog S.Dž., a što dodatno potkrjepljuje činjenicu da je, s obzirom na specifičnost krivičnog djela koje se stavlja na teret osumnjičenima, riječ o veoma osjetljivim osobama na koje se veoma lako može uticati, iz kojih razloga postoje naročite

okolnosti da će osumnjičeni S.Dž. i K.S. ometati krivični postupak uticajem na svjedoke oštećene, kako i na koji način da daju svoj iskaz vezano za saznanja koja imaju." Iz ovako danog obrazloženja je vidljivo da se prezentirani dokazi, kojima se opravdava zaključak o egzistiranju posebnog razloga za pritvor iz člana 146. stav 1. točka b) ZKP FBiH, isključivo odnose na osumnjičenika Dž.S.. Zbog toga, po nalaženju ovoga suda, za sada postoji sumnja u pravilnost činjenične osnove iz koje je izvedena ocjena da bi osumnjičeni S.K., za slučaj da mu pritvor bude ukinut, ometao predmetni kazneni postupak utjecajem na svjedoke, odnosno da postoji ozbiljan rizik od takvog utjecaja."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 020298 20 Kž 2 od 10.09.2020. godine)

25.

Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza - Mogućnost čitanja na glavnom pretresu i korištenja kao dokaza iskaza svjedoka koji se ne može pronaći - član 288. stav 2. ZKP FBiH

BUDUĆI DA JE, PREMA ČLANU 288. STAV 2. ZKP FBiH, ZA ODSTUPANJE OD NAČELA NEPOSREDNOSTI U IZVOĐENJU DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU I KORIŠTENJE KAO DOKAZA ISKAZA SVJEDOKA IZ ISTRAGE JEDAN OD UVJETA DA SE SVJEDOK NE MOŽE PRONAĆI, PRIMJENA TOG IZUZETKA OD NEPOSREDNOG IZVOĐENJA DOKAZA UVJETOVANA JE ULAGANJEM NAPORA OD STRANE NADLEŽNIH ORGANA DA SE SVJEDOK PRONAĐE.

Iz obrazloženja:

"Prema odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH, a kojom su propisani izuzeci od načela kontradiktornosti krivičnog postupka, zapisnici o iskazima dati u istrazi mogu biti na glavnom pretresu pročitani i korišteni kao dokaz, samo u situacijama kada su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka, ili ako bez zakonskih razloga neće da daju iskaz na glavnoj raspravi.

Iz obrazloženja pobijane presude kao i podataka u sudskom spisu proizilazi da je prvostepeni sud izvršio pozivanje svjedoka oštećenog N.T. na glavni pretres koji je bio zakazan pred tim sudom za dan 11.06.2018. godine, i to na adresu koju je oštećeni naveo na zapisnik od 14.06.2017. godine o ispitivanju u istrazi, ali da svjedok oštećeni N.T. koji nije pronađen na ovoj adresi i kome nije bilo moguće izvršiti uručenje poziva, na glavni pretres nije pristupio. Prema podacima iz sudskog spisa, radi obezbjeđenja prisustva svjedoka oštećenog N.T. na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom koji je bio zakazan za dan 27.06.2018. godine, od strane Kantonalnog tužiteljstva L. zatražene su provjere prebivališta, odnosno boravišta oštećenog kroz službene evidencije i na terenu od nadležne Policijske uprave Ž., a

koja je dopisom broj 08-05/6-2-1016/18 od 15.06.2018. godine obavijestila Kantonalno tužiteljstvo L. da se oštećeni N.T. ne nalazi na prijavljenoj adresi (...), da boravi negdje na području općine N. ali da bliža adresa stanovanja istog nije poznata. Obzirom da svjedok oštećeni zbog nemogućnosti uručjenja poziva istom nije pristupio ni na zakazani pretres za dan 27.06.2018. godine, od strane Kantonalnog tužiteljstva L. zatražena je operativna potraga prebivališta, odnosno boravišta oštećenog N.T. od MUP ... Policijske uprave ... Policijske stanice N., a koja je dopisom broj ... od ... obavijestila Kantonalno tužiteljstvo L. da nisu mogli utvrditi mjesto boravka oštećenog. U konkretnoj situaciji, obzirom da svjedok oštećeni N.T. nije pristupio ni na zakazani pretres za dan 29.08.2018. godine, jer se nije mogao pronaći, na istom pretresu, po odluci sudskog vijeća, a pozivanjem na odredbu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, iskaz svjedoka oštećenog N.T. dat na zapisnik MUP Policijska uprava T. broj ... od ... je pročitana. Polazeći od naprijed izloženog, obzirom da je i po ocjeni ovog suda učinjeno dovoljno napora u pogledu pronalaska adrese svjedoka oštećenog i njegovog pozivanja da pristupi na glavni pretres, u situaciji kada se svjedok oštećeni N.T. i unatoč provjera izvršenih putem Policijske uprave Ž. i Policijske uprave

Č. Policijska stanica N., nije mogao pronaći i nije pristupio na pretrase zakazane pred prvostepenim sudom za dan 11.06.2018. godine, 27.06.2018. godine i 29.08.2018. godine, prvostepeni sud je postupio u skladu sa odredbom člana 288. stav 2. ZKP FBiH kada je na glavnom pretresu, pročitao iskaz

svjedoka oštećenog N.T. dat u istrazi, te time nije počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 288. stav 2. ZKP FBiH, na koju se ukazuje žalbom branitelja optuženog."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 10 O K 004093 20 Kž 2 od 02.07.2020. godine)

26.

Vežanost presude za optužbu - Subjektivni identitet presude i optužbe - član 295. stav 1. ZKP FBiH

ZA OCJENU DA LI POSTOJI SUBJEKTIVNI IDENTITET PRESUDE I OPTUŽBE OD ZNAČAJA JE DA LI SE PRESUDA ODNOSI NA OSOBU KOJA JE OPTUŽENA A NE SA KOJIM STEPENOM SIGURNOSTI SU UTVRĐENI LIČNI PODACI OPTUŽENE OSOBE.

Iz obrazloženja:

"Osporavajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 295. stav 1. ZKP FBiH, kantonalna tužiteljica u žalbi navodi da je prvostepeni sud na temelju pogrešnog tumačenja odredbe člana 295. stav 1. ZKP FBiH donio oslobađajuću presudu, zbog čega takvu presudu smatra nezakonitom i nepravilnom. S tim u vezi, kantonalna tužiteljica ističe da su osobni podaci optuženog utvrđeni na način predviđen odredbom člana 92. stav 1. (u istrazi) i člana 273. stav 1. ZKP FBiH (na glavnom pretresu), da je nesporno da se presuda odnosi upravo na osobu koja je optužena i za koju je prvostepeni sud utvrdio da je počinila krivičnopravne radnje iz optužnice, pa smatra da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da je zbog sumnje u određene osobne podatke optuženog I.M. povrijeđen subjektivni identitet optužnice i presude u konkretnom slučaju.

Ovaj žalbeni prigovor je osnovan.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud ocjenom dokaza utvrdio da je, kako se to navodi u obrazloženju, osoba koja se u konkretnom krivičnom postupku predstavlja kao I.M. počinila krivičnopravne radnje opisane u izreci presude, ali da je u konkretnom slučaju ostao neutvrđen "identitet optuženog", tj. da je ostala sumnja u tačnost osobnih podataka kojima je ovaj optuženi identifikovan u optužnici. Slijedom navedenog, prvostepeni sud je zaključio da su ostali nedokazani osobni podaci optuženog I.M., usljed čega se ne može utvrditi "da se presuda odnosi na lice koje je optuženo", pa je primjenom odredbe člana 295. stav 1. i člana 299. tačka c) ZKP FBiH donio presudu kojom je optuženog oslobodio od optužbe. Ovaj sud podsjeća da se odredba člana 295. stav 1. ZKP FBiH, odnosi na pitanje vežanosti presude za optužbu, i pored ostalog, propisuje da se presuda može odnositi samo

na osobu koja je optužena potvrđenom, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenom optužnicom (subjektivni identitet). Iz navedenog slijedi da je za postojanje subjektivnog identiteta optužbe i presude bitno da se optužba i presuda odnose na istu osobu. Pri tome, osobni podaci osumnjičene, odnosno optužene osobe u krivičnom postupku služe za utvrđivanje njenog identiteta i određuju osobu protiv koje se vodi krivični postupak. Osim na taj način, identitet osumnjičene, odnosno optužene osobe, se može utvrđivati i na druge načine (npr. daktiloskopskim ili drugim vještačenjem ili drugim dokazima). Ključno pitanje za ocjenu postojanja subjektivnog identiteta optužbe i presude jeste da li se presuda odnosi na osobu koja je identifikovana određenim podacima koje je tužitelj naveo u optužnici, pri čemu će povreda subjektivnog identiteta postojati ako se presuda odnosi na drugu, a ne na onu osobu koja je optužena. Osobni podaci optužene osobe se utvrđuju na način predviđen odredbom člana 92. stav 1. (u istrazi) i člana 273. stav 1. ZKP FBiH (na glavnom pretresu), pri čemu optužnica, a samim tim i presuda, moraju minimalno sadržavati podatke koji će omogućiti identifikaciju optužene osobe na način da se ista razlikuje od drugih osoba. U konkretnom slučaju, kako to proizilazi iz obrazloženja pobijane presude, prvostepeni sud je utvrdio da je predmetne krivičnopravne radnje počinila upravo ona osoba koja je optužena potvrđenom optužnicom (na osnovu ocjene iskaza saslušanih svjedoka i rezultata DNK vještačenja tragova krvi na odjeći optuženog), koja je na glavnom pretresu o sebi dala osobne podatke, koji su kao takvi navedeni u optužnici (optuženi I.M., sin M. i majke F., djevojačko prezime majke H., rođen ... godine u mjestu T.K., u Alžiru, ul. H.S.B.Y. 7, po nacionalnosti A., državljanin Alžira, i dr.). Slijedom obrazloženja prvostepenog suda, u konkretnom slučaju ne postoji sumnja da je počinilac predmetnih krivičnopravnih radnji neka druga osoba, a ne ona koja je u potvrđenoj optužnici identifikovana na

temelju osobnih podataka koje je dala o sebi (koji su u pogledu imena, prezimena i države porijekla optuženog potvrđeni i od strane više svjedoka ispitanih na glavnom pretresu). Međutim, zbog apstraktne sumnje u tačnost osobnih podataka optuženog, koju izvodi iz činjenice da se u dostavljenom dopisu Ambasade Alžira u Rimu navodi da ista nije u mogućnosti potvrditi identitet optužnog I.M. na osnovu dostavljenih daktiloskopskih podataka, prvostepeni sud zaključuje da nije bilo moguće utvrditi da se presuda odnosi na osobu koja je optužena potvrđenom optužnicom i donosi presudu kojom optuženog oslobađa od optužbe. Takav zaključak prvostepenog suda se ne može prihvatiti u situaciji kada sam prvostepeni sud nalazi dokazanim da je počinitelj predmetnih krivičnih radnji upravo osoba koja je prisustvovala glavnom pretresu i o sebi dala osobne podatke, koji su kao takvi navedeni u potvrđenoj optužnici i čije oglašavanje krivim u prvostepenoj presudi ne bi predstavljalo povredu subjektivnog identiteta presude i optužbe. Okolnost da u konkretnom slučaju tačnost osobnih

podataka optuženog nije potvrđena dokazom koji proizilazi iz službene evidencije njegove države porijekla (dopis Ambasade Alžira iz Rima), ne može, po ocijeni ovog suda, u datim okolnostima dovesti u sumnju zaključak samog prvostepenog suda da je počinitelj predmetnog krivičnog djela upravo ona osoba koja je optužena potvrđenom optužnicom, od čega jedino i zavisi postojanje identiteta optužbe i presude u slučaju oglašavanja te osobe krivom. Iz navedenog slijedi da je prvostepeni sud u konkretnom slučaju pogrešno primijenio odredbu člana 295. stav 1. ZKP FBiH, što je bilo od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, jer je upravo ta okolnost bila razlog za donošenje oslobađajuće presude. Postupajući na opisani način, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 295. stav 1. ZKP FBiH, na što je pravilno ukazano žalbom kantonalne tužiteljice."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01.0.K.013786.19.Kž.7 od 17.12.2019. godine)

27.

Vežanost presude za optužbu - Objektivni identitet presude i optužbe - član 295. stav 1. ZKP FBiH

NIJE UČINJENA POVREDA OBJEKTIVNOG IDENTITETA PRESUDE I OPTUŽBE PA TIME NI BITNA POVREDA ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA J) ZKP FBiH KADA SU SE MODIFIKACIJE U ČINJENIČNOM OPISU DJELA U IZRECI PRESUDE, KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO RAZBOJNIŠTVO IZ ČLANA 289. STAV 2. KZ FBiH U ODNOSU NA OPIS DJELA IZ OPTUŽNICE ODNOSILE SAMO NA POJEDINOSTI UPOTRIJEBLJENOG SREDSTVA PRIJETNJE I POJEDINOSTI NAČINA NA KOJI JE OŠTEĆENA PREDALA NOVAC OPTUŽENOM.

Iz obrazloženja:

"Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH, braniteljica optuženog žalbom ukazuje da je prvostepeni sud samoinicijativno umjesto riječi "uz prijetnju pištoljem" naveo riječi "uz primjenu predmeta koji izgleda kao pištolj, kakvim ga je djelatnica i poprimila", te umjesto riječi "izvadila novac u iznosu oko 1.300,00 KM", u presudi naveo riječi "izvadila novac u iznosu oko 300 KM, a i dala mu kovertu sa iznosom od 1.000,00 KM". Braniteljica smatra da je prvostepeni sud suprotno odredbi člana 295. ZKP FBiH samoinicijativno izmijenio činjenični opis iz optužnice i počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH.

Ovi žalbeni navodi braniteljice optuženog S.V. nisu osnovani.

Iz optužnice proizilazi da je tužitelj optuženom stavio na teret krivično djelo Razboj-

ništvo iz člana 289. stav 2. KZ FBiH a da je pobijanom presudom optuženi oglašen krivim za krivično djelo Razbojništvo iz stava 1. člana 289. KZ FBiH. Iz pobijane presude također proizilazi da je prvostepeni sud u izreci svoje presude izmijenio činjenični opis krivičnog djela u odnosu na opis iz optužnice na način kako to braniteljica optuženog u žalbi ukazuje, te, nakon toga, djelo optuženog pravno kvalifikovao na navedeni način.

Pri ocjeni osnovanosti žalbenih navoda braniteljice potrebno je, prije svega, imati u vidu da se, prema članu 295. ZKP FBiH, presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Navedenom odredbom osigurava se primjena akuzatorskog načela, u smislu da je tužitelj taj koji određuje predmet postupka, pa, prema tome, i predmet presude, te pravo odbrane optuženog čija je pretpostavka da optuženi bude obavješten o djelu za koje se

tereti. Na taj način omogućava se i kontradiktornost glavnog pretresa. Osim toga, ova odredba ima za cilj i da osigura potpuno objektivni položaj suda tokom suđenja. Stoga se pri ocjeni da li je izvršenim činjeničnim modifikacijama opisa djela u presudi u odnosu na opis djela u optužnici povrijeđen identitet presude i optužbe mora voditi računa o učincima izvršenih izmjena na ova načela.

S obzirom na navedeno, problem objektivnog identiteta presude i optužbe svodi se na pitanje da li je u određenom slučaju riječ o modifikaciji činjeničnog opisa djela koja je dopuštena. Ovaj sud smatra, da se u konkretnom slučaju ne radi o nedopuštenoj modifikaciji djela u pobijanoj presudi u odnosu na onu iz optužnice, s obzirom da se ona sastoji u izmjeni navoda iz optužnice "uz prijetnju pištoljem" navodom u presudi "uz primjenu predmeta koji izgleda kao pištolj, kakvim ga je djelatnica i poprimila", te izmjenom navoda iz optužnice "izvadila novac u iznosu oko 1.300,00 KM",

navodom u presudi "izvadila novac u iznosu oko 300 KM, a i dala mu kovertu sa iznosom od 1.000,00 KM", a koje izmjene se odnose samo na pojedinosti upotrebljenog sredstva prijetnje i pojedinosti načina na koji je oštećena predala novac optuženom. Navedenim izmjenama činjeničnog opisa djela u izreci presude u odnosu na opis djela u optužnici nije povrijeđeno načelo akuzatornosti jer sud, budući da one predstavljaju konkretizaciju navoda iz optužnice koja je rezultat ocjene izvedenih dokaza, nije preuzeo funkciju krivičnog gonjenja. Iz istog razloga nije povrijeđeno pravo odbrane optuženog tim prije što se optuženi branio alibijem. S obzirom na to, izvršenim činjeničnim modifikacijama nije povrijeđen ni objektivni položaj suda pa se neosnovano žalbom braniteljice tvrdi da je prvostepeni sud na navedeni način prekoračio optužbu i učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 O K 011589 19 Kž 2 od 24.02.2020. godine)

28.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nepropisno sastavljen sud - član 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH

SUD JE BIO NEPROPISNO SASTAVLJEN I UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA A) ZKP FBiH KADA JE RJEŠENJE O PRODUŽENJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI NAKON POTVRĐIVANJA OPTUŽNICE DONIJELA PREDSDJEDNICA VIJEĆA, A NE, U SKLADU SA ČLANOM 17. STAV 4. ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE KRIVIČNIM DJELOM, VIJEĆE KRIVIČNOG ODJELJENJA.

Iz obrazloženja:

"Osporavajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, branitelj u žalbi prigovara da je pobijano rješenje donijela sudija pojedinac, iako je za donošenje rješenja u ovoj fazi postupka bilo nadležno krivično vijeće u smislu člana 17. stav 4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom. Smatra da je u ovoj fazi postupka jedino vijeće bilo nadležno i ovlašteno da donese rješenje, jer je za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ FBiH) propisana kazna zatvora od najmanje tri godine, zbog čega pobijano rješenje nije mogla donijeti sudija pojedinac. Kako je pri donošenju rješenja sud bio nepropisno sastavljen, smatra da je time učinjena navedena bitna povreda odredaba krivičnog postupka.

Ovi žalbeni navodi branitelja su osnovani.

Iz stanja spisa prvostepenog suda slijedi

da se postupak protiv optuženih M.F., H.G., A.H., A.J., S.N. i pravne osobe "Jk" d.o.o. L., po predmetnoj optužnici Kantonalnog tužiteljstva u T. broj ... od ..., nalazi u fazi glavnog pretresa. Pobijanim rješenjem se odlučivalo o prijedlogu tužitelja za produženje mjere osiguranja u skladu sa Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom. Prema odredbi člana 17. stav 4. ovog zakona, rješenje kojim se određuje mjera osiguranja, do podizanja optužnice donosi sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice do njenog potvrđivanja sudija za prethodno saslušanje, a nakon potvrđivanja optužnice, sudija pojedinac ili vijeće krivičnog odjeljenja suda u skladu sa ZKP FBiH. Prema odredbi člana 25. stav 1. ZKP FBiH, u prvom stepenu sudi vijeće krivičnog odjeljenja suda sastavljeno od troje sudija (s obzirom da se optuženim stavljaju na teret krivična djela za koje se može izreći kazna zatvora preko deset godina, nadležno je vijeće), dok prema odredbi člana 25. stav 6. istog zakona, vijeće sastavljeno od troje sudija donosi odluke izvan glavnog pretresa. Kako je u konkretnom

predmetu pobijano rješenje donijela predsjednica sudećeg vijeća, a ne vijeće iz člana 25. stav 1. ili iz člana 25. stav 6. ZKP FBiH, osnovano se u žalbi branitelja ukazuje da je takvo postupanje prvostepenog suda suprotno navedenoj zakonskoj odredbi što pobijano rješenje čini nezakonitim. Na

osnovu navedenog, i po ocjeni ovog suda, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, na koju branitelj u žalbi ukazuje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O K 017016 20 Kž 2 od 09.10.2020. godine)

29.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Povreda prava na odbranu - član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

POSTOJI POVREDA PRAVA NA ODBRANU KADA SUD U OBRAZLOŽENJU RJEŠENJA O ODREĐIVANJU ILI PRODUŽENJU PRITVORA PROPUSTI DATI OCJENU OSNOVANOSTI NAVODA ODBRANE IZNESENIH NA ROČIŠTU ODRŽANOM POVODOM PRIJEDLOGA ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA.

Iz obrazloženja:

"S tim u vezi ovaj sud podsjeća da je obaveza suda da odgovori na konkretne i relevantne prigovore odbrane kojima se osporava prijedlog tužitelja za određivanje, odnosno, produženje pritvora, jer se zanemarivanjem ocjene takvih navoda iznesenih na ročištu, dovodi u pitanje svrha njegovog održavanja, koje upravo služi tome da se suprotnoj strani, odnosno braniteljima i osumnjičenim (optuženim) omogući da se izjasne o svim, za njih bitnim pitanjima povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora. Radi se, dakle, o kontradiktornom raspravljanju pred sudom tokom kojeg se

odbrani daje mogućnost da koristi svoje zakonsko pravo da osporava okolnosti koje su bitne za odlučivanje o pritvoru, pa je obaveza suda da takve prigovore ocijeni na odgovarajući način. Kako prvostepeni sud to u pobijanom rješenju nije učinio, čime je odbrana onemogućena da efektivno osporava navode iz prijedloga za produženje pritvora, onda je na taj način povrijeđeno pravo na odbranu osumnjičenih J.M., K.M., T.N. i M.S., odnosno, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH na koju se žalbama njihovih branitelja osnovano ukazuje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O K 020089 20 Kž od 02.12.2020. godine)

30.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Povreda prava na odbranu - član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

PRAVO SUDA DA ODBIJE DOKAZNI PRIJEDLOG STRANAKA (ČLAN 278. ZKP FBiH) PODRAZUMIJEVA I DUŽNOST SUDA DA TAKVU SVOJU ODLUKU OBRAZLOŽI I TO U ODNOSU NA OKOLNOSTI NA KOJIMA SE ZASNIVAO KONKRETNI DOKAZNI PRIJEDLOG PA NEDOSTATAK RAZLOGA ZA TAKVU ODLUKU SUDA I TO UPRAVO S OBIROM NA OKOLNOSTI KOJIMA JE OBRAZLOŽEN KONKRETNI DOKAZNI PRIJEDLOG ODBRANE PREDSTAVLJA POVREDU PRAVA OPTUŽENOG NA ODBRANU.

Iz obrazloženja:

"Iz stanja spisa slijedi da su branitelji na glavnom pretresu koji je održan 03.06.2019. godine iznijeli dokazni prijedlog na koji branitelji u žalbi ukazuju. Iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud odbio taj dokazni prijedlog uz argumentaciju da je odbrana predložila vještačenje na iste okolnosti povodom kojih je vještak odbrane P.K. sačinila svoj nalaz i mišljenje a koji je kao dokaz odbrane preuzet od strane prvostepenog suda. Međutim, kako se to osnovano žalbom branitelja ukazuje odbrana je isticala taj prijedlog nakon što je relevantna dokumentacija prevedena sa

engleskog jezika na bosanski jezik i nakon što je vještaku D. data mogućnost da izradi svoj nalaz i mišljenje u vezi sa prevedenom relevantnom dokumentacijom. Kako su se okolnosti promijenile, obzirom da je izvršen prijevod relevantne dokumentacije (materijalnih dokaza) od trenutka izdavanja naredbe za vještačenje u ranijem postupku vještaku odbrane P.K., te kako je vještaku optužbe data mogućnost da nakon toga izradi svoj nalaz i mišljenje, po nalaženju ovog suda, osnovano se žalbom branitelja optuženog B.H. ukazuje da je pod takvim okolnostima, odbijanjem dokaznog prijedloga odbrane, s navedenim razlozima prvostepenog suda i

davanjem finansijskog tumačenja revidiranih finansijskih izvještaja od strane prvostepenog suda za što je potrebno stručno znanje, povrijeđeno pravo na odbranu i učinjena je

bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 026779 19 Kž 39 od 03.02.2020. godine)

31.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Povreda prava na odbranu - član 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH

PROPUST SUDA DA ODLUČI O DOKAZNOM PRIJEDLOGU ODBRANE PREDSTAVLJA POVREDU PRAVA OPTUŽENOG NA ODBRANU I TIME BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

"Iz stanja u spisu proizilazi da je na glavnom pretresu dana 23.11.2018. godine branilac optuženog predložio da se kao svjedok odbrane ispita oštećeni R.E., jer je odbrana namjeravala da ga direktno ispita na okolnosti događaja. Branilac je na tom pretresu naveo da će se pismenim podneskom izjasniti o dokazima koje namjerava izvesti na glavnom pretresu, te da će u tom podnesku obrazložiti svoj prijedlog. Iz pismenog podneska od 25.11.2018. godine vidi se da je branilac dostavio sudu prijedlog dokaza koje namjerava izvesti na glavnom pretresu, pa je tako predložio i saslušanje oštećenog R.E., kao svjedoka

odbrane. Na glavnom pretresu dana 13.12.2018. godine, prvostepeni sud je procesnim rješenjem odlučio da će se o prijedlogu odbrane za provođenje dokaza saslušanjem oštećenog R.E., kao svjedoka odbrane, naknadno odlučiti, međutim o tome prijedlogu prvostepeni sud nije odlučio, a u pobijanoj presudi nije obrazloženo zašto je tako postupljeno. Tako postupajući prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, jer o dokaznom prijedlogu odbrane nije odlučio, što predstavlja povredu prava na odbranu, na koju povredu je branilac ukazao, zbog koje se presuda mora ukinuti."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 028992 19 Kž od 02.07.2020. godine)

32.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nerazumljiva izreka presude - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

IZREKA PRESUDE JE NERAZUMLJIVA JER NE SADRŽI SVE ŠTO JE POTREBNO DA SE DJELO OPTUŽENOG ODREDI TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TOČKA K) ZKP FBiH KADA ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO UČINJENO U PREKORAČENJU NUŽNE ODBRANE NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI POSTOJANJE ISTOVREMENOG PROTIVPRAVNOG NAPADA OŠTEĆENOG NA OPTUŽENOG TE ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI DA JE OPTUŽENI RADNJE ZBOG KOJIH JE OGLAŠEN KRIVIM PREDUZEO U ODBIJANJU TAKVOG NAPADA.

Iz obrazloženja:

"Međutim, osnovano se u žalbi kantonalnog tužitelja navodi da je izreka pobijane presude nerazumljiva i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Naime, potvrđenom optužnicom je optuženom na teret stavljeno da je radnjama opisanim u dispozitivu iste počinio krivično djelo Ubistvo iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 28. KZ FBiH. Kako je ocjenom izvedenih dokaza prvostepeni sud utvrdio da je optuženi E.S. predmetno krivično djelo počinio u prekoračenju granica nužne odbrane, izvršio je određene izmjene u činjeničnom opisu krivičnog djela i to na način

da je iza riječi: " ... nakon kraće verbalne prepirke i međusobnog naguravanja sa M.E.", dodao riječi: "odbijajući istovremeni protivpravni napad M.E., iako je bio svjestan da M.E. može usmrtiti, na što je i pristao", što po mišljenju kantonalnog tužitelja ne predstavlja opis konkretnih radnji odbijanja istovremenog protivpravnog napada i prekoračenja granica nužne odbrane od strane optuženog, nego samo konstataciju da su takve radnje kritične prilike preduzete. I ovaj sud je stava da je, postupajući na prethodno opisani način, prilikom modifikovanja opisa krivičnog djela radi usklađivanja sa činjeničnim utvrđenjima do kojih je došao ocjenom dokaza, prvostepeni

sud propustio da opiše kako radnje oštećenog E.M. koje predstavljaju istovremeni protivpravni napad na optuženog (bez čega nema prekoračenja granice nužne odbrane), tako i konkretne radnje optuženog iz kojih bi proizilazilo da je on postupao u prekoračenju granice nužne odbrane (član 26. stav 3. KZ FBiH), za što ga je pobijanom

presudom oglasio krivim. Ovi nedostaci čine izreku pobijane presude nerazumljivom, na što je pravilno u žalbi ukazao kantonalni tužitelj, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O K 017172 19 Kž od 25.02.2020. godine)

33.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nerazumljivost izreke presude - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

IZREKA PRESUDE JE NERAZUMLJIVA I UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH KADA ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA ZBOG UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM NEPRILAGOĐENOM BRZINOM NE SADRŽI KONKRETNE ČINJENICE I OKOLNOSTI KOJE SE ODNOSU NA POSTOJEĆU PROMETNU SITUACIJU IZ KOJIH PROIZILAZI DA BRZINA KOJOM JE OPTUŽENI UPRAVLJAO MOTORNIM VOZILOM NIJE BILA PRILAGOĐENA POSTOJEĆOJ PROMETNOJ SITUACIJI.

Iz obrazloženja:

"Izreka presude je nerazumljiva kada se u njoj navodi samo konstatacija da je optuženi vozio neprilagođenom brzinom za konkretnu saobraćajnu situaciju, a da se pri tome ne opisuju konkretne okolnosti iz kojih proizilazi neprilagođenost brzine kretanja vozila optuženog saobraćajnim uslovima. Iz činjeničnog opisa krivičnog djela u izreci presude, vidi se da umjesto činjenica i okolnosti koje bi predstavljale bitno obilježje djela, izreka presude sadrži navode koji su sadržina odredbe člana 43. stav 1. ZOOPS na putevima, kada je u pitanju neprilagođena brzina kao bitno obilježje krivičnog djela za koje je optuženi osuđen u pobijanoj presudi.

Naime, u izreci pobijane presude je navedeno da je optuženi propustio brzinu kretanja svoga vozila prilagoditi osobinama i stanju puta, gustoći saobraćaja i slabijoj vidljivosti u noćnim uslovima, dakle, navodi se zakonski opis blanketne norme iz člana 43. stav 1. ZOOPS na putevima, dok se ne precizira u čemu se ogledaju konkretne osobine i stanje ceste i gustoće saobraćaja, prema kojim optuženi nije prilagodio svoju vožnju, koji nedostaci su po svojoj prirodi takvi, da izreku presude čine nerazumljivom i predstavljaju bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH zbog koje se presuda mora ukinuti."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 O K 013549 19 Kž od 09.07.2020. godine)

34.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - nerazumljivost izreke presude - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

UKOLIKO ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE KOJOM JE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO TEŠKA TJELESNA POVREDA IZ ČLANA 172. STAV 5. U VEZI SA STAVOM 1. KZ FBiH NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI NEHAT OPTUŽENOG U ODNOSU NA SMRT POVRIJEĐENOG KAO TEŽU POSLJEDICU, IZREKA PRESUDE JE NERAZUMLJIVA JER NE SADRŽI SVE ŠTO JE POTREBNO DA SE DJELO OPTUŽENOG ODREDI PA JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

"... u činjeničnom opisu djela u izreci prvostupanjske presude konstatirano je da je optuženi otvorenom šakom lijeve ruke udario oštećenog u desni obraz od kojeg udarca je Dž. zateturao i rekao da mu zuji u ušima, a potom Dž. naredio da mu priđe i popne se na

podij i da spusti ruke niz tijelo, pa iako svjestan da zadajući mu snažan udarac u predjelu glave i u takvom ošamućenom stanju može da mu nanese teške tjelesne ozljede na to i pristao i stisnutom pesnicom desne ruke, udario ga u lijevi obraz nakon

čega je DŽ.DŽ. od tako snažnog udarca pao na pod i izgubio svijest, kojom prilikom je zadobio ozljede navedene u izreci pobijane presude posljedicom kojih je naknadno preminuo. Slijedom toga, radnje ovog optuženog su pravno kvalificirane kao kazneno djelo Teška tjelesna ozljeda iz članka 172. stavak 5. u vezi sa stavkom 1. KZ FBiH i pored toga što izreka presude ne sadrži okolnosti vezane za nehatno postupanje optuženog u vezi sa posljedicom smrti oštećenog. Pored toga, protivno odredbi članka 305. stavak 7. ZKP FBiH, kojom je propisano da obrazloženje presude mora sadržavati razloge kojima se sud rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji kazneno djelo i krivnja optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba kaznenog zakona na optuženog i njegovo djelo, obrazloženje pobijane presude ne sadrži razloge na osnovu kojih je prvostupanjski sud utvrdio da je optuženi bio svjestan da zbog njegovog činenja može nastupiti zabranjena posljedica u vidu smrti oštećenog, ali je olako držao da ona neće nastupiti ili da će je moći spriječiti, ili da nije bio svjestan nastupanja zabranjene

posljedice iako je prema okolnostima i prema svojim osobnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti. Prvostupanjski sud je optuženog oglasio krivim za kazneno djelo Teška tjelesna ozljeda iz članka 172. stavak 5. u vezi sa stavkom 1. KZ FBiH koje podrazumijeva umišljaj u odnosu na tešku tjelesnu ozljedu i nehat u odnosu na smrtnu posljedicu nastalu nanošenjem teške tjelesne ozljede. U prvostupanjskoj presudi je izostalo izjašnjenje prvostupanjskog suda iz kojih činjenica i okolnosti sadržanih u činjeničnom opisu djela proizlazi subjektivni odnos optuženog u vezi sa smrtnom posljedicom koji je zakonsko obilježja kaznenog djela za koje je optuženi A.S. oglašen krivim. Usljed navedenih propusta prvostupanjskog suda osnovano se žalbom branitelja optuženog ukazuje da pobijana presuda ne sadrži razloge o ovim odlučnim činjenicama pa je i time učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 1. točka k) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 005736 18 Kž 9 od 26.08.2019. godine)

35.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Sadržaj obrazloženja presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

SUD, SLIJEDOM ODREDBE ČLANA 305. STAV 7. ZKP FBiH, NIJE DUŽAN U OBRAZLOŽENJU PRESUDE NAVESTI CJELOVITU SADRŽINU IZVEDENIH DOKAZA NEGO SAMO U MJERI U KOJOJ JE TO BITNO ZA IZNOŠENJE RAZLOGA ZA ZAKLJUČKE O POSTOJANJU ILI NEPOSTOJANJU ODLUČNIH ČINJENICA.

Iz obrazloženja:

"Osporavajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, branitelj optuženog u žalbi dalje navodi da prvostepeni sud u pobijanoj presudi nije naveo razloge o odlučnim činjenicama, da je pisanje presude pojednostavio, uz navode iznesene na strani 4. prvi pasus obrazloženja "da zbog obimnosti dokazne građe sud neće zasebno navoditi izvedene dokaze", tako da se iz pobijane presude ne vidi koji su to sve dokazi u predmetnoj stvari provedeni, a niti se, izuzev iskaza oštećenog N.H. u osporenoj presudi iznosi sadržina iskaza ostalih svjedoka, kao i materijalnih dokaza u spisu, a što je sve bilo neophodno učiniti kako bi se dokazi u smislu odredbi člana 296. stav 2. ZKP FBiH mogli dovesti u vezu i cijeniti, te na osnovu takve ocjene dati razlozi o odlučnim činjenicama..."

Prije svega, nisu osnovani navodi iz žalbe branitelja optuženog da prvostepeni sud u pobijanoj presudi nije naveo dokaze koji su u predmetnoj stvari izvedeni i da, izuzev iskaza oštećenog N.H., nije iznio sadržinu izvedenih dokaza, kako iskaza ostalih svjedoka, tako i materijalnih dokaza u spisu, a što je prema navodima žalbe rezultiralo time da dokazi u predmetnoj stvari nisu mogli biti pravilo cijenjani, jer iz obrazloženja pobijane presude (strana 4. do 11.) proizilazi da je prvostepeni sud naveo dokaze koji su na prijedlog optužbe i odbrane izvedeni u predmetnoj stvari, te izvršio ocjenu istih. To što izvedeni dokazi sadržajno nisu u cijelosti prezentirani, nije od uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane presude, jer je prvostepeni sud, kako to proizilazi iz obrazloženja osporene presude, pri ocjeni vjerodostojnosti izvedenih dokaza, izvedene dokaze cijenio u smislu odredbi člana 296. stav 2. ZKP FBiH, iznoseći pri tome bitan sadržaj tih dokaza."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 08 O K 002599 20 Kž 2 od 16.07.2020. godine)

36.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PROPUST SUDA DA SE U OBRAZLOŽENJU PRESUDE, U SKLADU SA ČLANOM 305. STAV 7. ZKP FBiH, IZJASNI ZBOG ČEGA NIJE UVAŽIO POJEDINE PRIJEDLOGE STRANAKA I KOJIM SE RAZLOZIMA RUKOVODIO PRI RJEŠAVANJU PRAVNIH PITANJA ODNOSNO DA SE IZJASNI DA LI PRIGOVORE ODBRANE DA SU ODREĐENI DOKAZI NEZAKONITI SMATRA PRIHVATLJIVIM ILI NEPRIHVATLJIVIM, PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH JER PRESUDA NEMA RAZLOGA O ODLUČNIM ČINJENICAMA.

Iz obrazloženja:

"Iz zapisnika sa glavnih pretresa pred prvostepenim sudom održanih dana 03.04.2019. godine, 29.04.2019. godine i dana 13.05.2019. godine proizilazi da je branitelj optuženog M.B. na glavnim pretresima pred prvostepenim sudom pored ostalih prigovora, istakao i prigovor zakonitosti uzimanja nespornih briseva bukalne sluznice od optuženog M.B. i oštećenog N.H., navodeći da u pogledu uzimanja ovih briseva nema nikakvog pisanog traga (potvrde ili zapisnika) koji bi potvrdili vjerodostojnost i autentičnost uzetih briseva, da se u konkretnom slučaju radi o medicinskoj radnji koja je morala biti izvršena od strane za to ovlaštene medicinske osobe, kao i da je uzimanje brisa bukalne sluznice od optuženog M.B. izvršeno protivno odredbi člana 123. ZKP FBiH, bez naredbe suda, iako se nije radilo o radnji za koju je postojala opasnost od odlaganja, obzirom da je izuzimanje brisa izvršeno četiri mjeseca nakon izvršenja predmetnog krivičnog djela

dok se optuženi (tada osumnjičeni) nalazio na slobodi. U situaciji kada je odbrana optuženog M.B. istakla naprijed navedene konkretne prigovore uz navode da se radi o nezakonitim dokazima u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, prvostepeni sud je bio dužan da se o tim prigovorima određeno izjasni i navede razloge da li ih smatra prihvatljivim ili neprihvatljivim. Prema obrazloženju pobijane presude, proizilazi da je prvostepeni sud kada su u pitanju nesporni brisevi bukalne sluznice uzeti od optuženog M.B. i oštećenog N.H. u pobijanoj presudi na strani 9. zadnji pasus obrazloženja presude naveo da se radi o zakonitim dokazima, a da pri tome istaknute vrlo konkretne prigovore branitelja ne cijeni, a niti navedene prigovore uopće pominje. Usljed navedenog propusta, pobijana presuda je ostala bez razloga o odlučnim činjenicama, čime je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju se osnovano ukazuje žalbom branitelja optuženog."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 08 O K 002599 20 Kž 2 od 16.07.2020. godine)

37.

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama - član 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

PRESUDA NEMA RAZLOGA O ODLUČNIM ČINJENICAMA I UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH UKOLIKO SUD U OBRAZLOŽENJU PRESUDE, PRI IZNOŠENJU RAZLOGA ZA SVOJ PRAVNI ZAKLJUČAK DA NISU OSTVARENA ZAKONSKA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA ZA KOJE SE OPTUŽENI TERETI, PROPUSTI IZVRŠITI OCJENU KONKRETNIH ARGUMENATA TUŽITELJA ZBOG KOJIH TUŽITELJ SMATRA DA RADNJE OPTUŽENOG SADRŽE OBILJEŽJA ODREĐENOG KRIVIČNOG DJELA.

Iz obrazloženja:

"Istovjetnu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka kantonalni tužitelj vidi i u propustu prvostepenog suda da u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH navede razloge kojima se rukovodio pri utvrđivanju da ne postoji krivično djelo koje je optuženom stavljeno na teret. Stav je kantonalnog tužitelja da je prvostepeni sud samo paušalno naveo da se u radnjama optuženog nisu ostvarila obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa

članom 30. stav 2. KZ SFRJ, da nije razmotrio argumetnaciju koju je optužba iznijela po pitanju kvalifikacije prisilnog nestanka kao nečovječnog postupanja, te da je takvo obrazloženje prvostepenog suda nejasno i neuvjerljivo.

Ovaj žalbeni prigovor je osnovan.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud donio presudu kojom je optuženog I.K., na osnovu člana 299. tačka a) ZKP FBiH, oslobodio od optužbe da je počinio

predmetno krivično djelo jer je našao da "prisilni nestanak nije obilježje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 30. stav 2. KZ SFRJ koje se optuženom stavlja na teret da ga je počinio nečinjenjem." S tim u vezi je prvostepeni sud obrazložio da je prisilni nestanak element krivičnog djela Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), koje se može počinuti samo kao dio širokog i sistematičnog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva, da je u stavu 2. tačka h) pomenutog člana data i definicija prisilnog nestanka, te da se "propuštanja za koja se optuženi tereti ne mogu podvesti pod krivično djelo Zločin protiv čovječnosti." Prvostepeni sud je istaknuo da se "ne mogu obilježja jednog krivičnog djela (prisilni nestanak kao obilježje krivičnog djela Zločin protiv čovječnosti) označiti kao nešto nečovječno i na taj način tim činjenicama i okolnostima dati obilježja drugog krivičnog djela (nečovječno postupanje kao obilježje Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva)." Kako u konkretnom slučaju činjenični opis krivičnog djela koje je optuženom stavljeno na teret ne sadrži navode o nanošenju teške fizičke ili duševne patnje, niti povrede dostojanstva ili tjelesnog integriteta (što je po mišljenju prvostepenog suda neophodno za postojanje nečovječnog postupanja), takvo djelo ne predstavlja krivično djelo.

Međutim, dajući ovakvo obrazloženje prvostepeni sud je propustio da navede suštinske razloge za neprihvatanje teze optužbe da prisilni nestanak oštećenog M.Z. u konkretnom slučaju (u činjeničnom opisu krivičnog djela u optužnici opisan riječima: " ... nakon saznanja o nečovječnom postupanju prema civilnom licu srpske nacionalnosti Ž.M. koji je dana 16.08.1992. godine od strane njemu podređenog policajca G.M. obaviješten da se mora javiti u Stanicu javne bezbjednosti O., što je Ž.M. i učinio, da bi potom, bez pravnog osnova, od strane dežurnog policajca I.H. bio zaključan u prostoriju za zadržavanje Stanice javne bezbjednosti O., odakle je u večernjim satima od strane NN njemu podređenih policajaca Stanice javne bezbjednosti O. predan NN licima, od kada mu se gubi svaki trag...") predstavlja nečovječno postupanje, koje je članom 142. stav 1. KZ SFRJ propisano kao radnja izvršenja tog krivičnog djela. Takvu tezu je optužba zastupala tokom čitavog postupka i u završnim riječima je iznijela konkretne argumente, uključujući i pozivanje na sudsku praksu, što je dovela u vezu sa okolnostima konkretnog slučaja u smislu tvrdnji da opisani prisilni nestanak oštećenog predstavlja nečovječno postupanje. U tom smislu se kantonalni tužitelj u završnim riječima pozvao na sudsku praksu Međunarodnog suda za krivično

gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriju bivše Jugoslavije od 1991. godine (MKSJ) i Suda Bosne i Hercegovine, prema kojoj definiciju nečovječnog postupanja ne daju zakonske niti konvencijske odredbe, nego se ista izvodi uzimajući u obzir tumačenja data u sudskoj praksi. Tako je ukazano da se u više presuda MKSJ (presuda u predmetima protiv osuđenog Tihomira Blaškića i u predmetu "Čelebići") navodi da nečovječno postupanje predstavljaju namjerne radnje ili propust kojima se nanosi teška duševna ili tjelesna patnja ili povreda, ili predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo, dok je u nizu predmeta MKSJ (presuda protiv osuđenog Zorana Kupreškića) i Suda Bosne i Hercegovine (presuda broj S1 01 K 008241 12 Krl od 26.02.2016. godine) zauzet stav da nečovječno postupanje, između ostalog, obuhvata i nestajanje ljudi pod prisilom. U svjetlu navedenog, kantonalni tužitelj je iznio stav da i prisilni nestanak oštećenog M.Z., na način kako je opisan u optužnici izmjenjenoj na glavnom pretresu, s obzirom da uključuje stavljanje oštećenog izvan zaštite zakona, zadovoljava navedene kriterije i predstavlja nečovječno postupanje u smislu radnje izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ. Prvostepeni sud se u obrazloženju nije bavio ovim argumentima, nego je obrazloženje ograničio na formalno ukazivanje da prisilni nestanak kao takav nije izričito propisan kao radnja izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana člana 142. stav 1. KZ SFRJ, nego samo kao radnja izvršenja krivičnog djela Zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 172. stav 1. tačka j) KZ BiH, koje optuženom nije stavljeno na teret, kao i na tvrdnju da činjenični opis djela ne sadrži navode o nanošenju teške duševne ili tjelesne patnje, niti o povredi ljudskog dostojanstva, bez da je pri tome u kontekstu tih kriterija razmotrio konkretnu radnju izvršenja krivičnog djela koja se optuženom stavlja na teret optužnicom izmjenjenom na glavnom pretresu. Takvo obrazloženje je i po ocjeni ovog suda paušalno jer je izostala suštinska ocjena i s tim u vezi iznošenje razloga za zaključak da radnje koje se optuženom stavlja na teret u konkretnom slučaju (prisilni nestanak oštećenog na način opisan u optužnici) ne predstavljaju nečovječno postupanje u smislu radnje izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, na kojoj odlučnoj činjenici se temelji odluka prvostepenog suda. Slijedom navedenog učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju je osnovano ukazano žalbom kantonalnog tužitelja."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 008731 20 Kž 2 od 09.07.2020. godine)

38.

Povreda krivičnog zakona - Djelo za koje se optuženi goni nije krivično djelo - član 313. točka a) ZKP FBiH

OGLAŠAVANJEM OPTUŽENOG KRIVIM ZA KRIVIČNO DJELO KOJE ČINI ONAJ KO BEZ ODOBRENJA NABAVI, DRŽI ILI NOSI VATRENO ORUŽJE, DIJELOVE ZA VATRENO ORUŽJE ILI MUNICIJU, KADA JE ZA NABAVLJANJE TOG ORUŽJA, DIJELOVA ZA ORUŽJE I MUNICIJE POTREBNO ODOBRENJE ŠTO PODRAZUMIJEVA POSTOJANJE SVIJESTI KOD UČINITELJA DA JE ZA NABAVLJANJE ILI DRŽANJE TOG ORUŽJA POTREBNO ODOBRENJE NADLEŽNOG ORGANA, IAKO ČINJENIČNI OPIS DJELA NE SADRŽI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI DA JE OPTUŽENI BIO SVJESTAN DA JE PREDMETNO ORUŽJE MOGAO NABAVITI SAMO NA OSNOVU ODOBRENJA NADLEŽNOG ORGANA I DA JE ZA DRŽANJE TAKVOG ORUŽJA POTREBNO ODOBRENJE NADLEŽNOG ORGANA, UČINJENA JE POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 313. TOČKA A) ZKP FBiH JER DJELO ZA KOJE SE OPTUŽENI GONI NIJE KRIVIČNO DJELO.

Iz obrazloženja:

"Član 52. stav 1. tačka a) Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 38/07, 43/08 i 23/10), koji je bio na snazi u vrijeme kada je optuženi S.K. preduzeo radnje koje mu se stavljaju na teret, propisuje da će se kaznom zatvora od šest mjeseci do dvije godine kazniti za krivično djelo ko bez odobrenja nabavi, drži ili nosi vatreno oružje, dijelove za vatreno oružje ili municiju, kada je za nabavljanje tog oružja, dijelova za oružje i municije potrebno odobrenje (član 8. stav 1., 2., 4., 5. i 6.). Članom 8. stav 1. istog zakona je, pored ostalog, propisano da se vatreno i vazdušno oružje, municija za pušku sa olučenim cijevima, pištolji i revolveri mogu nabavljati samo na osnovu odobrenja policijske stanice. Iz činjeničnog opisa ovog krivičnog djela u izreci pobijane presude ne sadrži navedene činjenice i okolnosti koje čine obilježje tog krivičnog djela, kao i one od kojih zavisi primjena određene odredbe krivičnog zakona, kako to zahtijeva odredba člana 300. stav 1. tačka a) ZKP FBiH. Činjenični opis djela u izreci pobijane presude ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi subjektivni odnos optuženog prema tom krivičnom djelu, odnosno ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da je optuženi bio svjestan da je pištolj marke "Crvena zastava", tip "M57" cal. 7,62 mm mogao

nabaviti samo na osnovu odobrenja nadležnog organa, odnosno policijske uprave i da je za držanje takvog oružja potrebno odobrenje nadležnog organa. Dakle, kako činjenični opis djela u izreci pobijane presude ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi psihički odnos optuženog S.K. prema tom krivičnom djelu, on ne sadrži zakonska obilježja krivičnog djela iz člana 52. Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo, za koje je optuženi S.K. oglašen krivim pobijanom presudom. Iz tih razloga oglašavanje krivim pobijanom presudom S.K. za navedeno krivično djelo, prvostepeni sud je učinio povredu krivičnog zakona iz člana 313. stav 1. tačka a) ZKP FBiH na štetu optuženog. Na povredu krivičnog zakona na štetu optuženog ovaj sud, kao drugostepeni sud, u skladu sa članom 321. ZKP FBiH pazi po službenoj dužnosti. Stoga je ovaj sud, povodom žalbi branitelja optuženog S.K. i kantonalnog tužitelja, po službenoj dužnosti, u odnosu na ovo krivično djelo, na osnovu člana 329. ZKP FBiH, preinačio pobijanu presudu tako što je optuženog S.K., na osnovu člana 299. tačka a) ZKP FBiH, oslobodio od optužbe za krivično djelo iz člana 52. Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo, jer djelo za koje se optužuje (onako kako je opisano u optužnici) zakonom nije propisano kao krivično djelo."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 023899 19 Kž 28 od 16.12.2019. godine)

39.

Povreda krivičnog zakona - Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu odlukom suda o mjeri sigurnosti - član 313. točka e) ZKP FBiH

SIGURNOSNA MJERA JE KRIVIČNOPRAVNA SANKCIJA KOJA SE, U SKLADU SA ČLANOM 4A. KZ FBiH, MOŽE IZREĆI SAMO AKO JE UČINITELJ KRIV ZA KRIVIČNO DJELO, PA JE IZ TIH RAZLOGA IZRICANJEM OPTUŽENOM SIGURNOSNE MJERE ODUZIMANJA PREDMETA, KOJI SU U VEZI SA KRIVIČNIM DJELOM U ODNOSU NA KOJE JE PREMA OPTUŽENOM ODBIJENA OPTUŽBA, SUD PREKORAČIO OVLAŠTENJE KOJE IMA PO ZAKONU PRI IZRICANJU SIGURNOSNE MJERE.

Iz obrazloženja:

"Međutim, kako je pobijanom presudom prema optuženom S.K. optužba odbijena u odnosu na krivično djelo iz člana 3. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posjedovanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo (radi se o nedozvoljenom nabavljanju i držanju bojeve municije), ovaj sud nalazi da se predmeti koji su u vezi sa navedenim krivičnim djelom, a koji se odnose na sigurnosnu mjeru oduzimanja predmeta, nisu mogli oduzeti primjenom odredbe člana 78. KZ FBiH na koju se pozvao prvostepeni sud budući da je sigurnosna mjera krivičnopravna sankcija koja se, u skladu sa članom 4a. KZ FBiH, može izreći samo ako je učinitelj kriv za

krivično djelo. Iz tih razloga donošenjem odluke o sigurnosnoj mjeri oduzimanja predmeta, koji su u vezi sa krivičnim djelom iz člana 3. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posjedovanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo ("34 kom bojevih metaka, cal 19x19 mm i 1 metak cal. 7,65x17 mm"), prvostepeni sud je učinio povredu krivičnog zakona iz člana 313. stav 1. tačka e) KZ FBiH na štetu optuženog. Stoga je ovaj sud, povodom žalbi kantonalnog tužitelja i branitelja optuženog S.K., po službenoj dužnosti, prvostepenu presudu preinačio tako što je pomenutu sigurnosnu mjeru, u odnosu na predmete oduzete u vezi sa navedenim krivičnim djelom, ukinuo."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 023899 19 Kž 28 od 16.12.2019. godine)

40.

Povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH - Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu pri izricanju odluke o mjeri sigurnosti

IZRICANJE MJERE SIGURNOSTI ODUZIMANJA PREDMETA IZ ČLANA 78. KZ FBiH BEZ PRETHODNOG UTVRĐENJA DA JE PREDMET KOJI SE ODUZIMA UPOTRIJEBLJEN ILI JE BIO NAMIJENJEN DA BUDE UPOTRIJEBLJEN ZA UČINJENJE KRIVIČNOG DJELA ILI JE NASTAO UČINJENJEM KRIVIČNOG DJELA PREDSTAVLJA PREKORAČENJE OVLAŠTENJA KOJE SUD IMA PO ZAKONU PRI IZRICANJU OVE MJERE SIGURNOSTI I TIME POVREDU KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 313. TAČKA E) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

"Iz obrazloženja pobijane presude (...) proizilazi da je prvostepeni sud donio odluku o oduzimanju predmeta od optuženog I.H., pa, između ostalog, i mobilnog telefona marke Samsung, model GT 19301 I IMEI broj ... sa pripadajućom SIM karticom broja ..., zato što su predmeti upotrijebljeni za izvršenje krivičnog djela. Međutim, iz razloga pobijane presude ne proizilazi da je sud utvrdio da je navedeni oduzeti predmet od

optuženog upotrijebljen ili da je bio namijenjen za učinjenje krivičnog djela ili da je nastao učinjenjem djela. Pošto sud nije utvrdio da su ispunjeni svi zakonom propisani uvjeti za oduzimanje predmeta mobilnog telefona marke Samsung, model GT 19301 I IMEI broj ... sa pripadajućom SIM karticom broja ..., donošenjem takve odluke u odnosu na optuženog I.H. učinjena je povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH na štetu optuženog, na koju povredu se osnovano ukazuje u žalbi branitelja."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 028041 19 Kž 22 od 18.11.2019. godine)

41.

Postupak u slučaju neuračunljivosti - Privremeno određivanje prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi - član 410. stav 3. ZKP FBiH

ODREDBA ČLANA 410. STAV 3. ZKP FBiH, KOJOM JE PROPISANO DA ĆE SUD, AKO NAKON PROVEDENE GLAVNE RASPRAVE UTVRDI DA JE OPTUŽENI UČINIO PROTIVPRAVNO DJELO U STANJU NEURAČUNLJIVOSTI, POSEBNIM RJEŠENJEM PRIVREMENO MU ODREDITI PRISILNI SMJEŠTAJ U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI OD ŠEST MJESECI, MORA SE TUMAČITI I PRIMJENJIVATI U VEZI SA ODREDBOM STAVA 1. ISTOG ČLANA, KOJOM JE PROPISANO DA TUŽITELJ MOŽE U OPTUŽNICI PREDLOŽITI SUDU DA OPTUŽENOM, KOJI JE PROTIVPRAVNO DJELO UČINIO U NEURAČUNLJIVOM STANJU, PRIVREMENO ODREDI PRISILNI SMJEŠTAJ U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI SAMO AKO SU ISPUNJENI UVJETI ZA ODREĐIVANJE PRISILNOG SMJEŠTAJA OSOBE SA TEŽIM DUŠEVNIM SMETNJAMA U ZDRAVSTVENU USTANOVU, PA, UKOLIKO JE SUD, PRI PRIVREMENOM ODREĐIVANJU PRISILNOG SMJEŠTAJA OPTUŽENOG U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI, PROPUSTIO UTVRĐITI DA SU ISPUNJENI UVJETI ZA

ODREĐIVANJE PRISILNOG SMJEŠTAJA OSOBA SA TEŽIM DUŠEVNIM SMETNJAMA U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI, ČINJENIČNO STANJE JE OSTALO NEPOTPUNO UTVRĐENO.

Iz obrazloženja:

"Iz relevantnih zakonskih odredaba (član 410. stav 1. i 3. ZKP FBiH) proizilazi da će sud, ako nakon provedene glavne rasprave utvrdi da je optuženi učinio protupravno djelo u stanju neuračunljivosti i ako utvrdi da su ispunjeni uvjeti za određivanje prisilnog smještaja osoba sa težim duševnim smetnjama u zdravstvenoj ustanovi, posebnim rješenjem mu privremeno odrediti

prisilni smještaj u zdravstvenoj ustanovi u trajanju od šest mjeseci. Međutim, iz obrazloženja pobijanog rješenja ne proizilazi da je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju utvrdio da su ispunjeni uvjeti za određivanje prisilnog smještaja osoba sa težim duševnim smetnjama u zdravstvenoj ustanovi te je, uslijed toga, činjenično stanje u ovoj kaznenopravnoj stvari nepotpuno i za sada pogrešno utvrđeno."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 034448 20 Kž od 21.05.2021. godine)

Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

42.

Važenje Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom - vremensko važenje materijalnopравnih odredaba - član 41. Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

U POGLEDU MATERIJALNOPRAVNIH UVJETA ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM OD OSOBA NA KOJE JE PRENESENA, PRIMJENJUJU SE MATERIJALNOPRAVNE ODREDBE KOJE SU VAŽILE U VRIJEME PRENOŠENJA TE IMOVINSKE KORISTI.

Iz obrazloženja:

"... treba ukazati da je Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom (Službene novine FBiH, broj 71/14) objavljen dana 03.09.2014. godine, a odredbom člana 41. je propisano da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH" i da će se početak primjenjivati nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu. Kako slijedi iz pobijane presude, prvostepeni sud nalazi utvrđenim da je putničko motorno vozilo marke "VW Golf 5", registarskih oznaka broj ..., registrovano na Se.K. majku optuženog, koje se pobijanom presudom oduzima od optuženog S.K., kupljeno 12.10.2013. godine, dakle prije nego što je navedeni zakon donesen i počela njegova primjena. Zbog toga se taj zakon nije u konkretnom slučaju mogao primijeniti u pogledu materijalnopравnih odredaba sadržanih u njemu, kao što je odredba ko se smatra povezanom osobom i koji su uvjeti za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od povezanih osoba. Naime, odredba člana 38. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom propisuje da postupci u predmetima osiguranja oduzimanja i donošenja odluka o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u kojem je do dana početka primjene ovog zakona donesena prvostepena presuda nastaviti će se prema odredbama propisa koji su bili na

snazi u vrijeme pokretanja tih postupaka, a stavom 2. istog člana ovog zakona je propisano da ako na dan početka primjene ovog zakona nije donesena odluka o osiguranju oduzimanja ili oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili ako je prvostepena odluka iz stava 1. ovog člana ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje, primijenit će se odredbe ovog zakona. Iz navedenog proizilazi da se, pod uvjetima propisanim u toj odredbi, na radnje koje su preduzete prije početka njegove primjene mogu primijeniti samo procesne odredbe iz tog zakona. Stoga, kada su u pitanju materijalnopравni uvjeti za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od osoba na koje je prenesena, primjenjuju se materijalnopравne odredbe koje su važile u vrijeme prenošenja te imovinske koristi. U konkretnom slučaju, to je odredba člana 115. stav 1. ZKP FBiH. Stoga se osnovano žalbom branitelja ističe da je prvostepeni sud pogrešno postupio kada se pozvao na odredbe navedenog zakona. Nadalje, odredbom člana 78. stav 1. KZ FBiH je propisano da će se predmeti koji su na bilo koji način, u cjelini ili djelimično, upotrijebljeni ili su bili namijenjeni da budu upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela ili koji su nastali učinjenjem krivičnog djela, oduzeti ako su vlasništvo učinitelja. Iz pobijane presude slijedi da nije utvrđeno da

je pomenuto vozilo upotrijebljeno, namijenjeno ili nastalo izvršenjem krivičnog djela i stoga nije moglo biti oduzeto primjenom ovih odredaba koje se odnose na sigurnosnu mjeru oduzimanja predmeta, pa ni odredbe člana 78. stav 2. KZ FBiH. Iz tih razloga je nepravilno pozivanje prvostepenog suda na odredbe Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine u vezi sa odredbom člana 71. stav 1. tačka c) i člana 78. stav 1. KZ FBiH. Stoga se izricanje optuženom S.K. ove sigurnosne mjere pokazuje kao povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH, učinjene na štetu optuženog. Budući da je ovo vozilo vlasništvo majke optuženog S.K. Se.K., onda

je od nje moglo biti oduzeto kao imovinska korist pribavljena krivičnim djelom i prenesena na nju samo ako su ispunjeni uvjeti iz člana 115. stav 1., druga rečenica, KZ FBiH i proveden postupak u skladu sa članom 414. ZKP FBiH. Kako iz prvostepene presude ne proizilazi da je to utvrđeno, nisu bili ispunjeni uvjeti za to, pa je izricanjem mjere oduzimanja navedenog vozila od optuženog povrijeđen zakon tj. učinjena je povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH, pa je ta odluka, uvažavanjem žalbe branitelja optuženog S.K., ukinuta."

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 023899 19 Kž 28 od 16.12.2019. godine)

43.

Sadržaj rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi - proporcionalnost između vrijednosti imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i vrijednosti imovine koja je predmet privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - član 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

PRIVREMENA MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM MORA BITI SRAZMJERNA CILJU KOJI SE ŽELI POSTIĆI NJENIM ODREĐIVANJEM TE STOGA RJEŠENJE O ODREĐIVANJU PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM MORA SADRŽAVATI PODATKE O VRIJEDNOSTI IMOVINSKE KORISTI ZA KOJU SE SUMNJA DA JE PRIBAVLJENA KRIVIČNIM DJELOM I VRIJEDNOSTI IMOVINE KOJA JE PREDMET PRIVREMENIH MJERA RADI OSIGURANJA ODUZIMANJA TE IMOVINSKE KORISTI.

Iz obrazloženja:

"Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, branitelj optužene M.N. u žalbi dalje ističe da je prema optuženoj M.N. i njenom suprugu M.E. u istom predmetu određeno nekoliko privremenih mjera osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, pa tako navodi da je odlukom Općinskog suda u T., broj: ... od ... godine, određeno nekoliko privremenih mjera osiguranja u odnosu na optužene supružnike, i to, blokada, zabrana prenosa i raspolaganja novčanim sredstvima na transakcijskim računima (u odnosu na optuženu N. sa njenog privatnog računa), te zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine i stvarnih prava (porodična kuća optuženih) i drugo. Nadalje, branitelj u žalbi navodi da je optuženoj M.N. iz sefa Raiffeisen banke oduzet novac u iznosu od 10.000,00 KM na ime uštedevine. S tim u vezi branitelj prigovara, da sud u obrazloženju pobijanog rješenja nije dao razloge da li je određivanjem mjera osiguranja pobijanim rješenjem, kada se ima u vidu da je sva pokretna i nepokretna imovina optužene M.N. i njenog supruga blokirana, dovedena u pitanje njihova egzistencija, odnosno da li je optužena

neutemeljeno previše opterećena, o kojim odlučnim činjenicama u pobijanom rješenju nema razloga. Takođe ukazuje da pobijano rješenje ne sadrži vrijednost nekretnina i pokretnih stvari na kojima su određene privremene mjere osiguranja, niti su navedene vrijednosti nekretnina i pokretnih stvari na kojima od ranije egzistiraju privremene mjere osiguranja, tako da je prema tvrdnji branitelja iz žalbe, optuženoj stavljen prevelik teret, a što je protivno stavu iz odluke Ustavnog suda BiH broj AP-2753/13 od 30.09.2015. godine, prema kojem stavu miješanje u pravo na imovinu ne smije ići dalje od potrebnog da bi se postigao legitimni cilj i mora održati razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti.

Međutim, ovaj sud nalazi da se osnovano u žalbi branitelja optužene prigovara da pobijano rješenje ne sadrži vrijednost nekretnine i pokretne stvari na kojima su određene privremene mjere osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, niti se u pomenutom rješenju navodi da su prema optuženoj M.N. u istom predmetu ranije određene privremene mjere osiguranja koje egzistiraju, a za koje se takođe ne navodi vrijednost nekretnina i pokretnih stvari, niti se navode privremene

mjere osiguranja koje egzistiraju u odnosu na optuženog M.E. (supruga optužene N.) i njihova vrijednost, te u odnosu na optužene M.N. i M.E. privremene mjere osiguranja imovinske koristi koje se ogledaju u zabrani prenosa i raspolaganja novčanim sredstvima na transakcijskim računima za koje se ne navodi visina novčanih sredstava, pa su time izostali razlozi o odlučnim činjenicama.

Naime, iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da su optuženoj M.N. zajedno sa M.E. i optuženim pravnom licem OZ IM p.o. T. kao saizvršiteljima stavljena na teret krivična djela navedena u optužnici, te da je pribavljena imovinska korist 919.177,65 KM i da je u optužnici predloženo da se optuženi obavežu na vraćanje imovinske koristi u iznosu od 474.113,04 KM, te da prema nalazu i mišljenju vještaka financijske struke, kao i rezultatima financijske istrage, isti ne raspolazu drugom imovinom, a koji prijedlog iz optužnice je prihvatio prvostepeni sud. Nadalje proizilazi da se sud nije izjašnjavao u pogledu okolnosti da li je egzistencija optužene i njene porodice dovedena u pitanje, odnosno da li je optužena

neutemeljeno previše opterećena, tako da u pobijanom rješenju u tom dijelu nisu dati razlozi iz kojih bi se vidjelo da je u pomenutom odnosu uspostavljen "razuman odnos proporcionalnosti". U konkretnom slučaju zbog navedenih propusta u pogledu izostanka navođenja vrijednosti imovine koja je predmet mjera osiguranja, kao i navođenja ukupne vrijednosti imovine koja je određena mjerama osiguranja prema optuženim a koje mjere egzistiraju, ne može se ni ocijeniti da li je određivanjem mjera osiguranja u pobijanom rješenju (kao i u ostalim rješenjima kojima su određene mjere optuženim a koje mjere egzistiraju) stavljen preveliki teret na optuženu, odnosno, da li je na štetu optužene povrijeđen princip proporcionalnosti, a što je u skladu sa stavom iz navedene odluke Ustavnog suda BiH da na isto nije bilo moguće odgovoriti da li miješanje u pravo na imovinu ide ili ne ide dalje od potrebnog. Radi navedenog pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama pa je time, i po ocjeni ovog suda, učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O K 019918 20 Kž od 24.02.2020. godine)

44.

Povezana osoba - Utvrđivanje statusa povezane osobe - član 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine

RJEŠENJE SUDA KOJIM SU PREMA POVEZANOJ OSOBI ODREĐENE PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM NE SADRŽI RAZLOGE O ODLUČNIM ČINJENICAMA TE JE TIME UČINJENA BITNA POVREDA ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH KADA JE PRVOSTEPENI SUD PROPUSTIO PRI DONOŠENJU TOG RJEŠENJA CIJENITI DOKAZE KOJIMA JE OSPORAVANO DA OSOBA PREMA KOJOJ SU TE MJERE ODREĐENE IMA STATUS POVEZANE OSOBE U SKLADU SA POMENUTOM ODREDBOM.

Iz obrazloženja:

"Nasuprot tome, osnovano se žalbom punomoćnice ukazuje da se prvostepeni sud nije očitovao o dokazima koje je A.V., kao povezana osoba, u toku ovog postupka priložio, osporavajući zaključak prvostepenog suda da on ima svojstvo povezane osobe u smislu člana 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD, čime je, i po ocjeni ovog suda učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Ujedno, osnovano se žalbom ukazuje i to da, u vezi sa navedenim, prvostepeni sud nije u cijelosti postupio po uputi ovog suda iz rješenja broj 09 O K 021547 17 Kž 9 od 07.03.2018. godine, pa je onda pobijanim rješenjem učinjena i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 331a. stav 4. ZKP FBiH, što je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno odlučivanje, jer nisu otklonjeni nedostaci koji su se odnosili na utvrđivanje svojstva

povezane osobe.

Naime, A.V. je u ovom postupku, nastojeći opovrgnuti zaključak prvostepenog suda da je on povezana osoba u smislu člana 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD, a koji zaključak je zasnovan na nalazu i mišljenju vještaka financijske struke D.B. od 30.11.2015. godine, u spis suda priložio dokaze s ciljem dokazivanja načina na koji je stekao predmetnu nekretninu i time opovrgavanja stava prvostepenog suda da je on povezana osoba. S tim u vezi ovaj sud je u svojim rješenju broj 09 O K 021547 17 Kž 9 od 07.03.2018. godine, između ostalog, utvrdio da je prvostepeni sud bio u obavezi da cijeni i dokaze koje je A.V. putem punomoćnice uložio u spis kako bi mogao izvesti pravilan i zakonit zaključak u smislu odredbe člana 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, imajući pri tom u vidu i ostale relevantne odredbe ovog Zakona. Međutim, prvostepeni

sud u pobijanom rješenju tu povredu nije otklonio, jer se ponovo nije izjasnio da li su i od kakvog su značaja dokazi koji su uloženi od strane punomoćnice A.V. u odnosu na

način na koji je sud utvrdio njegovo svojstvo povezane osobe."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 021547 19 Kž 13 od 13.02.2020. godine)

45.

Predmet privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - Zakonito stečena imovina kao predmet privremenih mjera osiguranja - član 17. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

ODREDBA ČLANA 17. STAV 1. ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE KRIVIČNIM DJELOM NE OGRANIČAVA ODREĐIVANJE PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA SAMO NA IMOVINSKOJ KORISTI ODNOSNO IMOVINI NEPOSREDNO PRIBAVLJENOJ KRIVIČNIM DJELOM PA JE PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA MOGUĆE ODREDITI NA IMOVINI IZ KOJE SE MOŽE NAMIRITI IMOVINSKA KORIST PRIBAVLJENA KRIVIČNIM DJELOM ŠTO UKLJUČUJE I ZAKONITO STEČENU IMOVINU.

Iz obrazloženja:

"Niti daljnji žalbeni navodi braniteljice osumnjičenog da je njen branjenik vozilo koje je predmet privremene mjere osiguranja stekao novcem od prodaje dva vozila marke "Passat" u toku 2016. i 2017. godine, te sredstvima od zajma MKR "Sunrise" Ilijaš u iznosu od 5.000,00 KM i drugim kreditima, kao i ranije stečenim novcem i pomoći od djece koja su u radnom odnosu, nisu doveli u

pitanje pravilnost pobijanog rješenja. Ovaj sud prije svega ukazuje da odredbe člana 17. stav 1. ZONŠIKD ne ograničava određivanje privremenih mjera osiguranja samo na imovinskoj koristi, odnosno imovini neposredno pribavljenoj krivičnim djelom, nego je privremene mjere moguće odrediti na imovini iz koje se može namiriti imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, što, dakle, uključuje i zakonito stečenu imovinu."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O K 009398 20 Kž 3 od 24.11.2020. godine)

46.

Zaštita prava treće osobe - Obaveza razmatranja odgovora tužitelja na prigovor treće osobe - član 23. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

DOSTAVLJANJE TUŽITELJU OD STRANE SUDA PRIGOVORA TREĆE OSOBE PODNESENOG PROTIV RJEŠENJA O ODREĐIVANJU PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM, DONIJETIM NA OSNOVU PRIJEDLOGA TUŽITELJA, PODRAZUMIJEVA OBAVEZU SUDA DA PRI ODLUČIVANJU O OSNOVANOSTI PRIGOVORA TREĆE OSOBE UZME U RAZMATRANJE NAVODE TUŽITELJA IZNESENE U ODGOVORU NA PRIGOVOR TREĆE OSOBE I DA U OBRAZLOŽENJU RJEŠENJA NAVEDA RAZLOGE O OSNOVANOSTI ILI NEOSNOVANOSTI TIH NAVODA.

Iz obrazloženja:

"Međutim, osnovano je u žalbi kantonalnog tužitelja ukazano da se sud nije očitovao o navodima iznesenim u odgovoru na prigovor treće osobe, već da je samo konstatovano (strana 3. pasus drugi) da je na navedeni prigovor treće osobe Kantonalno tužiteljstvo ... dana 11.10.2019. godine dostavilo odgovor u kojem osporava navode iz prigovora treće osobe i predlaže da se taj prigovor odbije kao neosnovan. Pri tome je u pobijanom rješenju izostala analiza i ocjena navoda iz tog odgovora na prigovor. Ovo je posebno značajno, imajući u vidu da se podnesenim prigovorom treća osoba naknadno uključuje u postupak odlučivanja o

osnovanosti određene mjere osiguranja, tako da za argumente iznesene u prigovoru, kantonalni tužitelj saznaje tek nakon što mu je od strane prvostepenog suda dostavljen taj prigovor radi podnošenja odgovora. Zanemarivanjem prvostepenog suda da se očituje o navodima iz odgovora kantonalnog tužitelja na prigovor treće osobe i da iznese razloge u tom pravcu, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koju je opravdano ukazano u žalbi kantonalnog tužitelja. Iz tog razloga, valjalo je pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 O K 031067 20 Kž 8 od 27.03.2020. godine)

47.

Uvjeti za određivanje, trajanje i produženje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom - Sadržaj rješenja o određivanju ili produženju privremenih mjera osiguranja - član 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

BUDUĆI DA JE POSTOJANJE SUMNJE DA JE UČINJENJEM KRIVIČNOG DJELA PRIBAVLJENA IMOVINSKA KORIST UVJET ZA ODREĐIVANJE I PRODUŽAVANJE PRIVREMENIH MJERA OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM, OBRAZLOŽENJE RJEŠENJA KOJIM SE TE MJERE ODREĐUJU ILI PRODUŽAVAJU MORA, SHODNO ČLANU 305. STAV 7. ZKP FBiH, SADRŽAVATI RAZLOGE NA OSNOVU KOJIH JE SUD UTVRDILO DA POSTOJI SUMNJA DA JE UČINJENJEM KRIVIČNOG DJELA PRIBAVLJENA IMOVINSKA KORIST.

Iz obrazloženja:

"Odredbom člana 17. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom propisano je da u cilju osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, tužitelj može u toku ili nakon okončanja krivičnog postupka predložiti osiguranje bilo kojom privremenom mjerom kojom se najefikasnije može postići svrha osiguranja.

Iz navedene zakonske odredbe proizilazi da je uvjet za podnošenje prijedloga za određivanje mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od strane tužitelja, postojanje sumnje da je učinjenjem krivičnog djela pribavljena imovinska korist. Takav uvjet mora postojati tokom čitavog trajanja određenih privremenih mjera osiguranja oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, tako da obrazloženje rješenja kojim se određuju ili produžuju takve privremene mjere osiguranja mora, u smislu odredbe članu 305. stav 7. ZKP FBiH, sadržavati razloge iz kojih proizilazi postojanje sumnje da je optužena u odnosu na koju se određuju privremene mjere osiguranja učinila krivično djelo i da je tim krivičnim djelom pribavljena imovinska korist. S tim u vezi se u obrazloženju rješenja moraju navesti razlozi u pogledu dokaza na osnovu kojih je sud utvrdio da su pomenuti uvjeti ispunjeni i da se u bitnom ukaže na kratku sadržinu dokaza koja potkrepljuju zaključak prvostepenog suda o ispunjenju prednjeg uvjeta.

Nasuprot tome, prvostepeni sud je u obrazloženju pobijanog rješenja konstatovao da postoji sumnja da je optužena, prema kojoj su određene privremene mjere osiguranja, izvršila krivična djela zajedno sa ostalim optuženim, koja djela su joj

potvrđenom optužnicom stavljena na teret i da je tom prilikom pribavljena imovinska korist u iznosu od 919.177,65 KM. Dalje je naveo da je tužiteljstvo priložilo dokaze o blokiranoj imovini optuženih uz optužnicu (strana 70. i 71.), sa ukupnom vrijednošću imovine, kao i iznos neblokirane imovine, te su samo pobrojani dokazi vezano za imovinu optužene, pa je na osnovu toga sud izveo zaključak o postojanju sumnje da se na osnovu finansijske istrage, dokaza o zakonitim prihodima radi o postojanju očigledne nesrazmjere između imovine i prihoda. Navodi se i konstatacija da je sud prihvatio prijedlog tužitelja za određivanje privremenih mjera osiguranja, jer je našao da su ispunjeni uvjeti za njihovo određivanje, ali bez navođenja dokaza na osnovu kojih je sud utvrdio da su pomenuti uvjeti ispunjeni i ukazivanjem u bitnom na sadržinu dokaza koja potkrepljuju izvedeni zaključak. Na navedeni način, prvostepeni sud je postupio suprotno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH, pa se osnovano žalbom branitelja ukazuje da pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Radi naprijed izloženog, ovaj sud nalazi da je dovedeno u pitanje i ispunjenje uvjeta o vjerovatnosti potraživanja Federacije BiH, za koju je potrebno postojanje sumnje da je optužena izvršila krivična djela, koja joj se stavljaju na teret i kojim djelima je pribavljena imovinska korist, te prema kojoj su određene privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi, a sve u smislu Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O K 019918 20 Kž 2 od 29.04.2020. godine)

48.

Trajanje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom - Nemogućnost određivanja ili produženja privremenih mjera osiguranja na neodređeno vrijeme - član 17. stav 3. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

PRIVREMENE MJERE OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM NE MOGU SE ODREDITI NITI PRODUŽITI NA NEODREĐENO VRIJEME.

Iz obrazloženja:

"Naime, odredbom člana 17. stav 3. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine propisano je da rješenje kojim se određuju mjere osiguranja mora sadržavati i tačno vrijeme na koje je mjera određena

"nakon čega sud u zavisnosti od ishoda krivičnog postupka ili posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi donosi rješenje o produženju privremenih mjera ili rješenje o ukidanju privremenih mjera".

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O K 017016 20 Kž 2 od 09.10.2020. godine)

GRADANSKO PRAVO

I OBLIGACIONO PRAVO - OPĆI DIO

49.

Član 103. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 16. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima ("SN FBiH", br. 11/98, 38/98, 12/99, 18/99, 27/99, 43/99 i 11/01)

Član 7. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("SN FBiH", br. 27/97, 11/98, 22/99, 7/00, 32/01, 61/01, 15/02, 54/04, 36/06, 51/07 i 72/08)

KADA JE RJEŠENJE O STICANJU STANARSKOG PRAVA PO ZAKONU NIŠTAVO, ONDA JE NIŠTAV I UGOVOR O PRODAJI STANA NA KOJEM POSTOJI STANARSKO PRAVO ZAKLJUČEN NA OSNOVU TAKVOG RJEŠENJA.

Iz obrazloženja:

Kako je u postupku utvrđeno da trećetuženi po zakonu nije mogao biti nosilac stanarskog prava na napuštenom stanu u vrijeme zaključivanja ugovora o korištenju stana (ali i navodne dodjele stana na

korištenje), to je pravilno primijenjeno materijalno pravo kada je udovoljeno zahtjevima za utvrđivanje ništavosti oba ugovora, primjenom člana 103. stav (1) ZOO, a slijedom toga i brisanju upisa u KPU ZK Ureda Općinskog suda u Mostaru.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O P 122138 19 Rev od 14.01.2020. godine)

50.

Član 103. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 93. stav (1) Zakona o potrošačima ("SN FBiH", br. 25/06 i 88/15)

KADA JE TUŽITELJ IMAO ODREDIVU OBAVEZU PLAĆANJA GLAVNOG DUGA I KAMATA, NE MOŽE SE POZIVATI NA NEINFORMIRANOST O SADRŽAJU UGOVORA.

Iz obrazloženja:

Iz sadržine ugovora o kreditu zaključenog između tužitelja i tuženog jasno proizilazi da je tužitelj bio upoznat sa činjenicom da je vraćanje kredita bilo vezano za kurs CHF, kao i da je ugovorena promjenjiva kamata, a rok vraćanja kredita je, po zahtjevu tužitelja, bio ugovoren na duži vremenski period (12 godina), što za prosječnog čovjeka je općeprihvatljivo saznanje o postojanju rizika promjene kamatne stope zbog promjena na

tržištu kapitala, naročito jer je u samom ugovoru navedeno da će se usklađivanje kamatne stope vršiti jednom godišnje, ovisno od kretanja LIBOR-a, uvećanog za maržu. Na temelju takve ugovorene obaveze nije u pravu tužitelj kada tvrdi da nije bio informisan jer je ugovorenim načinom plaćanja glavnog duga i kamate tužitelj imao određivu obavezu, o kojoj je bio informiran, pa ugovor nije zaključen protivno ni jednom propisu pa ni Zakonu o zaštiti potrošača na koji revizija ukazuje.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O P 114096 20 Rev od 27.10.2020. godine)

51.

Član 395. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Čl. 2., 3. i 4. tačka 15) Zakona o deviznom poslovanju ("SN FBiH", br. 35/98 i 47/10)

UGOVOR O KREDITU KOJIM JE UGOVORENA SVOTA NOVČANE OBAVEZE OVISNO O VRIJEDNOST STRANE VALUTE KAO ŠTO JE ŠVICARSKI FRANAK (CHF), SADRŽI VALUTNU KLAUZULU KOJA JE DOZVOLJENA, PA TAKAV UGOVOR ILI TAKVE NJEGOVE ODREDBE NISU NIŠTAV PRAVNI POSAO.

Iz obrazloženja:

Prema Zakonu o deviznom poslovanju (dalje: Zakon) kreditni poslovi su pravni poslovi između rezidenta i nerezidenta zaključeni u devizama u skladu sa zakonom. U kreditne poslove ubrajaju se komercijalni krediti i finansijski krediti, kao i jamstva i garancije ... (član 2. točka 15. Zakona). Prema članu 3. stav (1) i članu 4. stav (1) Zakona, za plaćanja rezidenta i nerezidenta prema inostranstvu koriste se devize, a za plaćanje, naplaćivanje, prijenos i isplatu u

Federaciji BiH vrši se u konvertibilnim markama. Tužitelj je sa tuženim kao sudužnikom zaključio ugovor o kreditu sa valutnom klauzulom, koji ugovor nije u suprotnosti sa naprijed navedenim odredbama Zakona, a kako je odredbom člana 395. ZOO propisano pravo na ispunjenje novčane obaveze koja glasi na stranu valutu, samo u domaćem novcu prema kursu koji je važio u trenutku nastanka obaveze, proizilazi da je u tom smislu pravilno drugostepeni sud odbio žalbene navode.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O P 132530 20 Rev od 02.06.2020. godine)

52.

Član 103. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 2. Zakona o koncesijama SBK ("SN SBK", br. 12/00 i 13/03)

Član 4. Evropske povelje o lokalnoj samoupravi

ZA UGOVORE KOJI SU ZAKLJUČENI NAKON OBJAVLJIVANJA ODLUKE USTAVNOG SUDA FEDERACIJE BIH BR. U-4/08 OD 16.09.2008. GODINE KOJOM JE UTVRĐEN PRESTANAK VAŽENJA ZAKONA O KONCESIJAMA SBK, POSTOJI OSNOV ZA UTVRĐIVANJE NIŠTAVOSTI AKO PRILIKOM NJIHOVOG ZAKLJUČIVANJA NIJE PRIBAVLJENO MIŠLJENJE LOKALNE ZAJEDNICE.

Iz obrazloženja:

Kako je u vrijeme zaključivanja spornog ugovora o koncesiji bio na snazi Zakon o koncesijama koji nije propisivao obavezu pribavljanja mišljenja lokalne zajednice, a da je tek presudom Ustavnog suda FBiH br. U-4/08 od 16.09.2008. godine i to u postupku zaštite prava na lokalnu

samoupravu (a ne ocjene ustavnosti zakona) utvrđen prestanak tog zakona, čime je omogućeno da se principi lokalne samouprave iz Evropske povelje o lokalnoj samoupravi primjene u novom Zakonu o koncesijama, proizilazi da zaključeni ugovor nije bio ni suprotan Ustavu, u smislu člana 103. stav (1) ZOO.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 51 O Ps 071934 18 Rev od 05.03.2020. godine)

53.

Čl. 270. i 272. stav (2) Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

IZVOĐAČ SE OSLOBAĐA OBAVEZE PLAĆANJA UGOVORNE KAZNE AKO JE DO ZAKAŠNJENJA DOŠLO ZBOG UZROKA ZA KOJI ON NE ODGOVARA.

Iz obrazloženja:

Unatoč nazivu, plaćanje ugovorne kazne nije kazna nego ugovorna obveza koju su strane preuzele u slobodno sklopljenom ugovoru, njena osnovna funkcija je pojačanje

obveznog odnosa, a plaćanje nije plaćanje kazne nego ugovorom unaprijed određenog iznosa naknade štete. Da bi izvođač bio dužan platiti ugovornu kaznu, potrebno je da se ispune dvije pretpostavke: da je zakasno

s ispunjenjem svoje obaveze i da je za to odgovoran. Znači, izvođač se oslobađa obaveze plaćanja ugovorne kazne ako je do zakašnjenja došlo iz uzroka za koji on ne

odgovara.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 25 O Ps 041394 18 Rev od 04.06.2020. godine)

54.

Član 453. stav (3) Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

PREUZIMANJE ISPUNJENJA IMA PRAVNO DEJSTVO SAMO IZMEĐU DUŽNIKA I PREUZIMA OČA ISPUNJENJA, PA POVJERILAC OBAVEZE ISPUNJENJE MOŽE TRAZITI SAMO OD SVOG DUŽNIKA.

Iz obrazloženja:

Kako je nesporno da je tužena obavezu trebala ispuniti iz imovine G. banke, i kako nema pristanka tužitelja kao vjerovnika na ugovor o ustupu i kada bi se prihvatilo da je tužena temeljem navedenog ugovora preuzela obavezu ispunjenja duga G. banke kao dužnika prema tužitelju, tužena ne bi

odgovarala lično tužitelju već samo G. banci kako to izričito reguliše odredba člana 453. stav (3) Zakona o obligacionim odnosima u vezi sa članom 446. stav (5) navedenog zakona. Prema tome, na osnovu samog ugovora o ustupu radi ispunjenja i po ocjeni ovog suda tužena ne bi bila u obligacionom odnosu prema tužitelju.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O P 900402 20 Rev od 28.07.2020. godine)

55.

Član 170. stav (1) i član 377. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

KADA POSLODAVAC ODGOVARA PREMA PRAVILIMA IMOVINSKOG PRAVA ZA ŠTETU KOJU JE NJEGOV RADNIK PROUZROKOVAO TREĆEM LICU, NE DOLAZI DO PRIMJENE DUŽEG ZASTARNOG ROKA IZ ČLANA 377. ZOO IAKO JE ŠTETA PROUZROKOVANA KRIVIČNIM DJELOM.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 377. stav (1) ZOO je propisano da kad je šteta prouzrokovana krivičnim djelom, a za krivično gonjenje je predviđen duži rok zastarjelosti, zahtjev za naknadu štete prema odgovornom licu zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za

zastarjelost krivičnog gonjenja. Navedena odredba može se primijeniti samo ako je postojanje krivičnog djela utvrđeno pravosnažnom krivičnom presudom protiv osoba koje su konkretno počinile takva krivična djela.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 27 O P 026476 20 Rev od 18.08.2020. godine)

OBLIGACIONO PRAVO -PROUZROKOVANJE ŠTETE

56.

Član 177. stav (1) Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

VIŠA SILA, KAO OSNOV OSLOBAĐANJA OD ODGOVORNOSTI, PREDSTAVLJA DOGAĐAJ KOJI JE NEPREDVIDLJIV I NEOTKLONJIV, DJELUJE IZVANA I SVOJIM NAČINOM I SNAGOM PREKIDA UZROČNU VEZU IZMEĐU UČINJENE ŠTETE I ONOG UZROKA ZA KOJI ODREĐENA OSOBA ODGOVARA, A KOJA SE OBILJEŽJA TREBAJU STEĆI U ISTO VRIJEME.

Iz obrazloženja:

Nije svaka prirodna uzročnost i pravno relevantna. Kao pravno relevantni uzrok štete

uzima se samo onaj događaj čijem redovnom učinku odgovara konkretna šteta, bez djelovanja posebnih i neočekivanih okolnosti. Konkretna šteta na objektima tužitelja nije

nastupila usljed redovnog izlivanja bujičnog potoka, već uz djelovanje velikih padavina i time izazvanih poplava, kao neočekivane okolnosti, pa se neodržavanje potoka i nepostojanje odgovarajućeg ugla ušća

potoka u rijeku Bosnu ne može uzeti kao pravno relevantan uzrok štete.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 O P 120845 17 Rev od 18.08.2020. godine)

57.

Član 172. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 166. st. (5) i (6) Zakona o izvršnom postupku ("SN FBiH", br. 32/03, 52/03 - isp., 33/06, 39/06 - ispravka, 39/09, 35/12 i 46/16 i "SG BiH", broj 35/17 - odluka USBiH¹ i broj 42/18 - rješenje USBiH²)

KADA BANKA NE ZAPLIJENI I PRENESE SREDSTVA SA DEPOZITNOG RAČUNA IZVRŠENIKA JER JE U RJEŠENJU O IZVRŠENJU NAVEDEN TRANSAKCIJSKI RAČUN IZVRŠENIKA, NEMA PROPUSTA I ODGOVORNOSTI BANKE U VRŠENJU SVOJE FUNKCIJE, JER RJEŠENJE O IZVRŠENJU NE SADRŽI PRAVILNO ODREĐENO SREDSTVO IZVRŠENJA.

Iz obrazloženja:

Kada je izvršni sud obaviješten od banke da se naplata potraživanja ne može ostvariti na predloženom sredstvu izvršenja jer navedeni račun nije transakcijski račun, već depozitni račun sa namjenom, povjerilac je bio u obavezi da promijeni sredstvo izvršenja na način da umjesto predloženog transakcijskog računa označi depozitni račun,

nakon čega nastupaju posljedice u smislu člana 166. st. (5) i (6) ZIP i provođenje izvršenja na predmetu izvršenja sa sredstva izvršenja na kojem imaju određena novčana sredstva. Tužitelj kao tražilac izvršenja to nije učinio, pa se time nije dokazalo da je prednik tuženog na bilo koji način odgovoran za neizvršavanje rješenja o izvršenju u kojem je bilo nepravilno navedeno sredstvo izvršenja.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O Ps 038955 19 Rev od 13.02.2020. godine)

58.

Čl. 154. stav (1), 158. i 200. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 45. stav (1) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("SN FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14)

PODNOŠENJE KRIVIČNE PRIJAVE PROTIV NEKOG LICA SAMO PO SEBI NE PREDSTAVLJA PROTIVPRAVNU ŠTETNU RADNJU KOJA BI IMALA ZA POSLJEDICU POSTOJANJE ODŠTETNE ODGOVORNOSTI UKOLIKO PODNOSILAC PRIJAVE SVOJOM RADNJOM NIJE POVRIJEDIO ZAKON.

Iz obrazloženja:

Nadležni tužilac utvrđuje osnovanu sumnju za izvršenje krivičnog djela, koje se goni i otkriva po službenoj dužnosti, na osnovu saznanja - član 45. stav (1) tačka a) ZKP FBiH, a saznanja se mogu dobiti i prijavljivanjem, zbog čega je pravilan stav nižestepenih sudova da nije dokazana krivnja tuženih. Da bi se utvrdila namjera ili nepažnja za nanošenje štete tužiteljici, ista je morala

biti dokazana (kao što je presuda o odgovornosti za krivično djelo lažno prijavljivanje iz člana 347. KZ FBiH) ili neki drugi dokaz, jer navedene radnje koje se odnose na dvostruku naplatu troškova zastupanja tužiteljice kao njihovog advokata, ne dokazuju tu namjeru ili nepažnju već predstavljaju njihovu sumnju koju su, provjerom u nadležnom organu, tuženici, ali i tužiteljica, otklonili.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O P 466351 19 Rev od 22.10.2020. godine)

1 Broj U 20/16 od 30. marta 2017. godine

2 Broj U 20/16 od 31. maja 2018. godine

59.

Član 172. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 385. stav (1) Zakona o privrednim društvima ("SN FBiH", broj 81/15)

KAKO REGISTARSKI SUD NIJE U OBAVEZI DA U ODREĐENOM PROPISANOM ROKU PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI BRIŠE PRIVREDNO DRUŠTVO KOJE SVOJ STATUS NIJE U ROKU USKLADILO SA ZAKONOM, TO NEMA ŠTETNE RADNJE SUDA ZA ODGOVORNOST ZBOG POSLJEDICA ŠTO JE TAKVO DRUŠTVO I DALJE IMALO SVOJSTVO PRAVNOG LICA I MOGLO UČESTVOVATI KAO STRANKA U POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

Organ tuženog izvršio je svoju funkciju koja mu je propisana kao nadležnost i obaveza po zakonima, a činjenica da je to izvršeno sa vremenskom distancom koja nije odgovarala tužitelju, nije osnova za potraživanje naknade štete od tuženog jer, pravilno nižestepeni sudovi zaključuju, da

registarskom sudu Zakon o privrednim društvima nije ni odredio rok u kojem se radnje utvrđivanja prestanka društva (pa i onog koji je važan za tužitelja) moraju izvršiti, kao što nije propisan ni rok za brisanja društva iz registra po Zakonu o registru privrednih subjekata u Federaciji BiH.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 41 O P 052373 19 Rev od 21.01.2020. godine)

60.

Član 192. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Čl. 108. i 110. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("SG BiH", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18)

POSTOJI DOPRINOS PJEŠAKA NASTANKU ŠTETE UKOLIKO JE PRELAZIO KOLOVOZ NA MJESTU GDJE ZA TU RADNJU NISU STVORENI BEZBJEDONOSNI USLOVI (NE POSTOJI OBILJEŽEN PJEŠAČKI PRELAZ) I BEZ DA SE PRETHODNO UVJERIO DA TU RADNJU MOŽE UČINITI BEZBJEDNO.

Iz obrazloženja:

Odgovornost pješaka zbog takvog propusta ne može biti jednaka propustu

osobe koja upravlja motornim vozilom, koje je opasna stvar od koje potiče povećana opasnost štete za okolinu.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 56 O P 050029 19 Rev od 09.07.2020. godine)

61.

Član 200. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

PRILIKOM ODLUČIVANJA O ZAHTJEVU ZA NAKNADU NEMATERIJALNE ŠTETE, KAO I O VISINI NJENE NAKNADE, SUD JE DUŽAN UZETI U OBZIR I NAČIN IZVRŠENJA KRIVIČNOG DJELA (NASILJE), VRSTU KRIVIČNOG DJELA (KRIVIČNO DJELO PROTIV SPOLNE SLOBODE I MORALA) I LIČNA SVOJSTVA OŠTEĆENE.

Iz obrazloženja:

Prilikom utvrđivanja visine pravične naknade koja obuhvata naknadu za sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećene djevojčice, nije dovoljno cijeniti samo utvrđeni procenat umanjenja životne aktivnosti i trajanje fizičkih bolova i straha. Mnogo veći značaj u ovom slučaju imaju posljedice koje su način izvršenja krivičnog djela kojim je šteta pričinjena (nasilje) i vrsta djela (krivično djelo protiv spolne slobode i

morala) ostavile na psihičko stanje oštećene, njen osjećaj gubitka vrijednosti, obilježenosti, i straha od budućnosti. Iako se pravičnost u ovom slučaju teško može izraziti u novcu, sud ipak treba imati u vidu da je cilj kojem naknada služi i moralna satisfakcija, koja se može postići i priznavanjem veće vrijednosti težini i ozbiljnosti štete koju je maloljetna tužiteljica pretrpjela kao žrtva spolnog nasilja u sredini u kojoj živi, u odnosu, na primjer, na

štetu koju neka osoba pretrpi u saobraćajnoj nezgodi uzrokovanoj nehatom učesnika u saobraćaju.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 O P 132382 19 Rev od 05.11.2020. godine)

OBLIGACIONO PRAVO - OBAVEZE IZ UGOVORA

62.

Čl. 997. i 998. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

OKOLNOST ŠTO JE IZJAVA O JEMSTVU SADRŽANA U UGOVORU O GOTOVINSKOM NAMJENSKOM KREDITU NE ODUZIMA JOJ SVOJSTVO PISANOG UGOVORA O JEMSTVU AKO SADRŽI SVE BITNE SASTOJKE UGOVORA O JEMSTVU IZ ČLAN 997. ZOO I STOGA PROIZVODI PRAVNO DEJSTVO.

Iz obrazloženja:

Dakle, kod utvrđenja da je revident potpisnik ugovora o kreditu (član 8. Ugovora) kojim se obavezao da preuzima obavezu otplate kredita uz uvjete i na način kao i korisnik kredita, nižestepeni sudovi su pravilno ocijenili da odredba člana 8. Ugovora o kreditu, po svom sadržaju i obliku je ugovor o jemstvu predviđen u odredbama čl. 997. i 998. ZOO. Bez pravnog uporišta je stanovište

revidenta da jemstvo nije uspostavljeno jer nije zaključen poseban pismeni ugovor o jemstvu. Naime, okolnost što je ugovor o jemstvu sadržan u Ugovoru o gotovinskom namjenskom kreditu, koji je sastavljen u pisanom obliku i sadrži sve elemente ugovora, ne oduzima mu svojstvo pisanog oblika, pa kako izjava o jemstvu sadrži sve bitne sastojke ugovora o jemstvu (član 997. ZOO) to isti i proizvodi pravno dejstvo.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O P 100977 19 Rev od 05.11.2019. godine)

OBLIGACIONO PRAVO - PRAVO IZ OSIGURANJA

63.

Član 178. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 7. stav (3) Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("SN FBiH", broj 24/05)

UZROČNA VEZA KOD ŠTETA IZ OSIGURANJA VOZILA NIJE DOKAZANA AKO NE POSTOJI PODUDARNOSTI OŠTEĆENJA NA VOZILIMA U ODNOSU NA OKOLNOSTI SLUČAJA.

Iz obrazloženja:

Za postojanje odgovornosti u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu iz člana 178. ZOO-a, bilo je potrebno dokazati uzročnu vezu između štete i štetne radnje koja se u ovom slučaju odnosi na upravljanje vozilom "I. D.". Uzročne veza, naročito kod šteta iz osiguranja vozila, uvijek se veže za činjenice podudarnosti oštećenja na vozilima u odnosu na okolnosti slučaja. U konkretnom

slučaju sudovi su utvrdili da ta oštećenja, u vozilu tužioca i vozilu "I. D.", koje je navodno uzrokovalo predmetnu štetu, u prednjim dijelovima istih, nije bilo kompatibilno, a kako se nije mogao ni izvršiti uvid u stanje oštećenja na vozilima od strane vještaka, to postojanje uzročne veze nije dokazano, pa je pravilno odlučeno kada je odbijen tužbeni zahtjev tužioca.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O Ps 184518 20 Rev od 27.10.2020. godine)

64.

Član 178. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 22. stav (3) Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("SN FBiH", broj 24/05)

BRAČNI PARTNER VOZAČA KOJI JE BIO U VOZILU U VRIJEME SAOBRAĆAJNE NEZGODE, NE SMATRA SE TREĆIM LICEM IZ OSNOVA OBAVEZNOG OSIGURANJA VOZILA U KOJEM SE NALAZIO. STOGA, BRAČNOM PARTNERU PRIPADA PRAVO NA NAKNADU ŠTETE PO OSNOVU OBAVEZNOG OSIGURANJA DRUGOG VOZILA AKO JE VOZAČ TOG VOZILA ODGOVORAN ZA SAOBRAĆAJNU NESREĆU.

Iz obrazloženja:

Imajući u vidu da je tužiteljica bila supruga osiguranika tuženog, u vrijeme kada je nastao štetni događaj, da je tužena kao osiguravač osnovano prigovarala nedostatku aktivne legitimacije tužiteljice jer je šteta nastala u događaju koji je uzrokovao njen suprug koji je bio osiguranik tužene iz osnova obaveznog osiguranja. Odgovornost tuženog presuđuje se prema odgovornosti njegovog osiguranika, odnosno vozača vozila koje je kod njega bilo osigurano, pa je na sporni odnos trebalo primijeniti i član 178. ZOO. Bračni partner vozača jednog od motornih

vozila koja su učestvovala u sudaru ima kao oštećeni pravo na naknadu štete samo po osnovu obaveznog osiguranja drugog vozila u dijelu u kojem je vozač drugog vozila kriv za saobraćajnu nesreću. Međutim, u konkretnom slučaju tužiteljica snosi posljedice eventualne krivnje svog bračnog partnera pa ima pravo ostvariti naknadu štete po osnovu obaveznog osiguranja samo od drugog vozila srazmjerno krivnji vozača drugog vozila, tj. u srazmjeru u kojem bi to pravo pripadalo i bračnom partneru (vozaču).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 32 O P 168996 19 Rev od 18.02.2020. godine)

65.

Član 13. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("SN FBiH", broj 24/05)

Član 939. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

ISPLATOM NAKNADE ŠTETE TREĆIM LICIMA IZ OSNOVA OBAVEZNOG OSIGURANJA, OSIGURAVATELJ STUPA U PRAVA OSIGURANOG LICA (SUBROGACIJA), TE MOŽE ZAHTIJEVATI DA MU ODGOVORNI VOZAČ REGRESIRA PLAĆENU NAKNADU, OSIM KADA OVAJ DOKAŽE DA JE ŠTETA POSLJEDICA NEKOG DRUGOG UZROKA, A NE NJEGOVOG PONAŠANJA UZROKOVANOG PIJANIM STANJEM.

Iz obrazloženja:

U slučaju naknade štete koju je uzrokovao osiguranik u pijanom stanju osiguratelj stupa u prava oštećenog (subrogacija), te može zahtijevati da mu odgovorni vozač regresira

plaćenu svotu, osim kada ovaj dokaže da je šteta posljedica nekog drugog uzroka, a ne njegovog ponašanja uzrokovanog pijanim stanjem.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 56 O P 041482 19 Rev od 08.01.2020. godine)

OBLIGACIONO PRAVO - MJENIČNO PRAVO

66.

Član 256. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

Član 106. Zakona o mjenici ("Službene novine Federacije BiH", br. 32/00 i 28/03)

STAVLJANJEM PEČATA PRAVNOG LICA U DESNOM DONJEM DIJELU MJENICE NA MJESTU TRASANTA I U LIJEVOM GORNJEM DIJELU MJENICE, TE DAVANJEM MJENIČNE IZJAVE OD

STRANE ZAKONSKOG ZASTUPNIKA PRAVNOG LICA KAO POTVRDE, TUŽENA JE PRIHVATILA OBAVEZU I KAO AKCEPTANT ČIME JE POSTALA GLAVNI MJENIČNI DUŽNIK.

POPUNJAVANJEM OSTALIH SADRŽAJA TAKVE MJENICE OD STRANE REMITENTA (LICE KOJEM JE IZDATA MJENICA), RADI SE O NAPLATI POTRAŽIVANJA PO VLASTITOJ MJENICI KOJA JE SAČINJENA NA OBRASCU TRASIRANE MJENICE.

Iz obrazloženja:

U mjeničnom sporu, koji predstavlja zahtjev za ispunjenje obaveze imaoca hartije

od vrijednosti, izdavalac može isticati samo prigovore iz člana 256. ZOO, ali ne i prigovor neispunjenja osnovnog posla.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 O Ps 126648 18 Rev od 12.05.2020. godine)

II PRIVREDNO PRAVO

67.

Član 10. stav (4) Zakona o žigu Bosne i Hercegovine ("SG BiH", broj 53/10)

POSTUPAK REGISTRACIJE FIRME KOD REGISTARSKOG SUDA I PRIZNANJE ŽIGA KOD INSTITUTA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO BIH PROVODE ORGANI PO PRAVILIMA UPRAVNOG POSTUPKA, PA SE ZAŠTITA TIH PRAVA OSTVARUJE U TOM POSTUPKU.

U PARNIČNOM POSTUPKU SE OSTVARUJE SAMO ZAŠTITA OD NEOVLAŠTENOG KORIŠTENJA ZAŠTIĆENOG ZNAKA.

Iz obrazloženja:

Zaštitu prava na žig tužitelj u parničnom postupku ostvaruje primjenom odredbi Zakona o žigu i to: člana 80. (tužbeni zahtjev), člana 81. (povrede žiga) i člana 49. (isključiva prava nosioca žiga) na način i pod uslovima kako propisuju zakonske odredbe. Tužitelj se u tužbi i u reviziji poziva na navedene zakonske odredbe, ali ne provodi dokaze na okolnosti neovlaštenog korištenja zaštićenog znaka u smislu člana 49. Zakona o žigu zbog kojih može tražiti zabranu neovlaštenog korištenja žiga. Polazeći od pojma žiga kao prava kojim se štiti znak koji u privrednom prometu služi za razlikovanje robe, odnosno usluga jednog fizičkog ili pravnog lica od iste ili slične robe, odnosno usluga drugog fizičkog ili pravnog lica (član 1. stav 1. Zakona o žigu), te navedenih odredbi Zakona o žigu, ovaj sud zaključuje da tužbeni zahtjev tužitelja na način kako je postavljen nije osnovan. Žig osigurava vlasniku isključivo pravo na obilježavanje robe/usluge i upotrebu takvog žiga u privrednom prometu za određenu robu/uslugu. Prijavljeni i registrovani

žig predstavlja samostalno imovinsko dobro i nosiocu daje isključiva prava (stav 3. član 1. Zakona o žigu). Zaštita žiga predstavlja djelotvorno tržišno sredstvo kojim proizvođač/davalac usluge štiti sredstva koja je uložio u promociju svog proizvoda/usluge. Zaštita omogućava nosiocu prava da spriječi neovlaštenu upotrebu i korištenje svog žiga. Da bi ostvario zaštitu žiga i mogao tražiti zabrane navedene u stavu 2. člana 49. Zakona o žigu naznačene u tužbenom zahtjevu u stavu 2. izreke prvostepene presude tužitelj je prethodno morao dokazati pretpostavke za zaštitu (isključiva prava nosioca žiga po članu 49. stav (1) a), b), c) Zakona) pa u tom smislu i postaviti tužbeni zahtjev. Povreda prava na žig registracijom u sudskom postupku firme sličnog naziva, nije osnov za zaštitu žiga na način propisan Zakonom o žigu. Postupak registracije firme kod registarskog suda i priznanje žiga kod Instituta za intelektualno vlasništvo BiH su postupci zaštite u upravnom postupku kako pravilno zaključuju nižestepeni sudovi.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O Ps 331809 20 Rev od 29.09.2020. godine)

68.

Član 242. stav (1) i član 257. stav (1) tačka 1) Zakona o privrednim društvima ("SN FBiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, isp. 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, isp. 84/08, isp. 88/08, isp. 7/09, 63/10 i 75/13)

AKO JE POZIV ZA SKUPŠTINU DIONIČARSKOG DRUŠTVA SA DNEVNIM REDOM OBJAVLJEN U JEDNIM DNEVNIM NOVINAMA, DIONIČARI SU UREDNO OBAVIJEŠTENI O SAZIVANJU SKUPŠTINE.

Iz obrazloženja:

Prema članu 242. Zakona o privrednim društvima obavještenje o dnevnom redu, mjestu, datumu i vremenu održavanja skupštine, mora biti objavljeno najmanje u jednom dnevnom listu koji se izdaje u Federaciji Bosne i Hercegovine najkasnije 30 dana (izmjenama zakona od 2008. godine je taj rok smanjen na 20 dana) prije datuma

određenog za zasjedanje skupštine. U konkretnom slučaju utvrđeno je da je prvotuzena u dnevnom listu Oslobođenje od 8. 8. 2001. godine oglasom pozvala sve dioničare prvotuzene da prisustvuju skupštini dioničara koja će se održati dana 8. 9. 2001. godine sa predviđenim dnevnim redom, što znači da je ispoštovan zakonom propisani rok za objavljivanje poziva.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O P 253405 20 Rev od 14.07.2020. godine)

69.

Član 3. Zakona o privrednim društvima ("SN FBiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, isp. 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, isp. 84/08, isp. 88/08, isp. 7/09, 63/10 i 75/13)

PROMJENA OBLIKA DRUŠTVA IZ DIONIČKOG U DRUŠTVO OGRANIČENE ODGOVORNOSTI, NE PREDSTAVLJA RAZLOG GUBITKA AKTIVNE LEGITIMACIJE JER PROMJENA OBLIKA DRUŠTVA NIJE PRESTANAK DRUŠTVA.

Iz obrazloženja:

Promjena oblika tužitelja kao društva iz vremena kada je nastalo založno pravo - dioničko društvo i vremena kada je podnesena tužba za utvrđenje prestanka

založnog prava kada je bilo društvo ograničene odgovornosti, ne predstavlja razlog gubitka aktivne legitimacije, jer samo društvo kao pravno lice nije prestalo.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 17 O Ps 088939 20 Rev od 14.10.2020. godine)

70.

Član 3. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("SL SFRJ", br. 43/82 i 72/82) koji je preuzet kao republički zakon i primjenjuje se na osnovu odredbe člana 458. Zakona o parničnom postupku ("SN FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

U PRIVREDNOM SPORU KOJI JE NASTAO IZ OSNOVA UGOVORA O MEĐUNARODNOJ PRODAJI ROBE, ZAKLJUČENOG IZMEĐU STRANA KOJE IMAJU SVOJA SJEDIŠTA NA TERITORIJI DRŽAVE UGOVORNICE ILI KAD PRAVILA MEĐUNARODNOG PRIVATNOG PRAVA UPUĆUJU NA PRIMJENU PRAVA JEDNE DRŽAVE UGOVORNICE, KAO MJERODAVNO PRAVO SE PRIMIJENJUJE KONVENCIJA UN O MEĐUNARODNOJ PRODAJI ROBE IZ 1980. GODINE (BEČKA KONVENCIJA).

Iz obrazloženja:

U ovom slučaju se radi o privrednom sporu sa elementima inostranosti, koji je nastao iz osnova ugovora o međunarodnoj prodaji robe, zaključenog između tužitelja, pravne osobe sa sjedištem u inostranstvu, kao prodavca, i tuženog, pravne osobe sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, kao kupca. Shodno tome, sud primjenjuje pravila o određivanju mjerodavnog prava za statusne, porodične i imovinske odnosno druge materijalnopravne odnose s međunarodnim elementom, koja su propisana Zakonom o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih država u određenim odnosima. (dalje: ZRSZ). Odredbom člana 3. ZRSZ propisano je da se odredbe tog zakona ne primjenjuju na odnose iz člana 1. tog zakona ako su regulisani drugim saveznom zakonom ili međunarodnim ugovorima. Bosna i Hercegovina i Austrija su države ugovornice Konvencije Ujedinjenih nacija o

međunarodnoj prodaji robe iz 1980. godine (dalje: Bečka konvencija - "Sl. list SFRJ Međunarodni ugovori" br. 10/84), koja se primjenjuje na ugovore o prodaji robe sklopljene između strana koje imaju svoja sjedišta na teritorijama različitih država ugovornica (član 1.). Odredbom člana 4. Bečke konvencije je regulisano sklapanje ugovora o prodaji, te prava i obaveze prodavca i kupca koje proistječu iz takvog ugovora. Pitanja koja se odnose na materiju uređenu Konvencijom, a nisu izričito riješena u njoj, rješavaju se prema općim načelima na kojima se ona temelji, a u odsustvu takvih načela, prema pravu mjerodavnom na osnovu pravila međunarodnog privatnog prava (član 7. Konvencije). Navedeno u konkretnom slučaju znači da bi se predmetni spor, ako parnične stranke nisu ugovorile mjerodavno pravo, trebao rješavati primjenom relevantnih odredaba Bečke konvencije, a ukoliko se

sporna pitanja odnose na materiju koja istom nisu izričito riješena, po mjerodavnom pravu iz člana 20. ZRSZ, što bi u konkretnom slučaju bilo pravo Austrije, kao pravo mjesta

gdje se u vrijeme prijema ponude nalazilo sjedište prodavca.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O Ps 128107 18 Rev od 16.01.2020. godine)

III PORODIČNO PRAVO

71.

Član 251. Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("SN FBiH", br. 35/05, 41/05 i 31/14)

Član 103. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

U POSTUPKU UTVRĐENJA BRAČNE STEČEVINE NA UDJELU DRUŠTVA UPISANOM SAMO NA JEDNOG BRAČNOG PARTNERA, POSTOJI NIŠTAVOST UGOVORA O PRENOSU UDJELA DO « AKO JE UTVRĐENO DA JE TO IMOVINA KOJA JE STEČENA U BRAKU.

Iz obrazloženja:

Kako je nespornim utvrđeno da je prvotuzeni osnovao društvo ograničene odgovornosti "TGT T." d.o.o. (kao jednočlano društvo) i povećao kapital društva unosom stvari (do iznosa 126.138,00 KM) sve u vrijeme trajanja bračne zajednice sa tužiteljicom, da je bio jedini član tog društva na jednom udjelu, proizilazilo bi da je udjel kao imovina predstavljao bračnu stečevinu, jer u postupku prvotuzitelj nije ni tvrdio da je u kapital društva unesena posebna imovina. Naime, osnovni kapital društva je podijeljen na udjele, a za obaveze društva član društva odgovara svojim udjelom. Pri tome treba imati u vidu da se vrijednost udjela može

izražavati kao nominalna (ona koja odgovara iznosu osnivačkog uloga na temelju kojeg je stečeno članstvo), kao stvarna vrijednost (vrijednost koja bi pripala članu društva u slučaju likvidacije društva i namirenju svih obaveza društva) i kao tržišna vrijednost (vrijednost koja osim stvarne vrijednosti obuhvaća i mogućnost sticanja dobiti u budućnosti). Nominalna vrijednost udjela odgovara osnivačkom ulogu, dok su druge dvije vrijednosti ovisne o brojnim faktorima, pa između ostalog i uspješnosti društva. Stoga se sudskom presudom zajednička bračna stečevina može utvrditi samo na imovini koja je sadržana u udjelu društvu.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O P 257720 20 Rev od 14. 10. 2020. godine)

IV RADNO PRAVO

72.

Član 89. Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

ROK ZA DAVANJE IZVANREDNOG OTKAZA UGOVORA O RADU ZBOG TEŽIH POVREDA RADNE DUŽNOSTI ZA KOJE POSLODAVAC NIJE ZNAO DO DOSTAVLJANJA REVIZORSKOG IZVJEŠTAJA I UTVRĐENIH NEPRAVILNOSTI U RADU, POČINJE TEĆI OD DANA DOSTAVE REVIZORSKOG IZVJEŠTAJA.

Iz obrazloženja:

Osnovno pitanje koje se ponavlja i u revizijskoj fazi postupka jeste da li je otkaz dat izvan zakonskog roka od 15 dana. Tužiteljica u reviziji istrajava u tvrdnjama iznesenim u toku postupka da je Uprava tužene, direktor tužene, za činjenice zbog

kojih joj je dat otkaz morao znati i prije Revizorskog izvještaja urađenog 15. 3. 2013. godine, dvije i po godine nakon učinjenih povreda radne obaveze. Na utvrđeno činjenično stanje nižestepeni sudovi su pravilno primijenili materijalno pravo, odredbu člana 89. Zakona o radu, kada su prekluzivni

rok od 15 dana računali od vremena izrade Revizorskog izvještaja, kao i vremena saznanja za činjenice zbog kojih se daje otkaz. Do izrade Revizorskog izvještaja i utvrđenih nepravilnosti u radu tužiteljice

direktor tužene nije imao saznanje za činjenice zbog kojih je tužiteljici dat otkaz.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 27 O Rs 024609 17 Rev od 13.05.2020. godine)

73.

Član 19. stav (4) Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

KADA NIJE OSTVAREN VREMENSKI USLOV OBNOVE UGOVORA O RADU NA ODREĐENO VRIJEME U TRAJANJU DUŽEM OD 2 GODINE BEZ PREKIDA, TAKAV UGOVOR SE NE SMATRA UGOVOROM O RADU NA NEODREĐENO VRIJEME.

Iz obrazloženja:

Prečutno obnovljeni ugovor o radu do 19.08.2010. godine predstavlja nastavak rada do tog datuma koji je odredio poslodavac i koji je tužitelj prihvatio. Od tada je prekinut rad na osnovu tih ugovora pa nije ostvarena presumpcija (pretpostavka) da se radi u ugovoru o radu na neodređeno vrijeme

jer nije ostvaren vremenski uslov obnovljenih ugovora o radu u trajanju dužem od 2 godine bez prekida. Tužitelj ne može jednostrano, prečutno produžiti ugovor o radu na određeno vrijeme bez saglasnosti, dogovora sa poslodavcem, što se nije ni desilo u predmetnom slučaju.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O Rs 162378 20 Rev od 09.04.2020. godine)

74.

Član 55. Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

Čl. 42. i 57. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("SN FBiH", br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11)

ZAHTJEV POSLODAVCA ZA REFUNDIRANJE SREDSTAVA ISPLAĆENIH NA IME PORODILJSKOG ODSUSTVA NE MOŽE SE VRŠITI IZ SREDSTAVA OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA, JER SE PORODILJKO ODSUSTVO NE SMATRA BOLEŠĆU VEĆ ODSUSTVOM RADI ZAŠTITE ROĐENOG DJETETA.

SREDSTVA ZA NAKNADU PLAĆA PO OSNOVU PORODILJSKOG ODSUSTVA OSIGURAVAJU SE U BUDŽETU KANTONA I AKO SE DOZNAČE NADLEŽNOJ ZAJEDNICI ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA, TEK TADA BI PREDSTOJALA NJENA PASIVNA LEGITIMACIJA U ODNOSU NA ZAHTJEV POSLODAVCA.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 125. st. (3) i (4) Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da pravo na naknadu plaće po osnovu porodiljskog odsustva, do donošenja propisa u oblasti dječije zaštite koji će regulirati porodiljsko odsustvo, ostvaruje se u oblasti zdravstvenog osiguranja, a sredstva za

naknadu plaće po osnovu porodiljskog odsustva osigurati će se u budžetu kantona i isplaćivat će se u visini i na način koji odredi zakonodavno tijelo kantona. Dakle, iz navedene zakonske odredbe, kojom se reguliše pitanje porodiljske naknade za vrijeme trajanja porodiljskog odsustva, jasno proizilazi da će ta oblast biti regulisana propisima o dječjoj zaštiti. Dok se to ne desi, naknada plaće za vrijeme trajanja porodiljskog odsustva ostvarivat će se u zdravstvenom osiguranju, a sredstva za ove namjene moraju se osiguravati u budžetu kantona i nadležno će zakonodavno tijelo kantona odrediti visinu i način isplate ovih naknada.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O Ps 141173 18 Rev od 03.03.2020. godine)

75.

Čl. 88. i 89. Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

Član 17. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

KADA SPECIJALIZANT MEDICINE OTKAŽE UGOVOR O RADU PRIJE ZAVRŠETKA SPECIJALIZACIJE, POSLODAVAC IMA PRAVO NA POTRAŽIVANJE TROŠKOVA SPECIJALISTIČKE OBUKE U KOJE SPADAJU PLAĆE, NAKNADE I DRUGA DAVANJA U SKLADU S UGOVOROM O SPECIJALIZACIJI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 O P 135100 18 Rev od 22.09.2020. godine)

76.

Čl. 3. i 4. Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

Član 112. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("SN FBiH", br. 46/10 i 75/13)

SVRHA UGOVORA O SPECIJALIZACIJI DOKTORA MEDICINE JESTE OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD SPECIJALISTE IZ ODREĐENE GRANE MEDICINE ZA KOJU JE POSLODAVAC ISKAZAO POTREBU I SPREMNOST DA SE TUŽENA USAVRŠI I OSPOSOBI TE ZAPOSLI KAO SPECIJALISTA, ZBOG ČEGA JOJ JE PLAĆAO TROŠKOVE KROZ ISKAZANU PLAĆU I NAKNADE, KOJI SE IZ TIH RAZLOGA NE MOGU IZDVOJITI I POSMATRATI KAO NAKNADA ZA OBAVLJENI RAD PO UGOVORU O RADU.

Iz obrazloženja:

Tužena je obavljala specijalistički staž prema Ugovoru o specijalizaciji te predviđenom planu i programu za specijalizaciju iz oblasti neurologije. Prema odredbi člana 112. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, specijalizacija je poseban vid organiziranog stručnog usavršavanja u cilju osposobljavanja zdravstvenih radnika sa visokim obrazovanjem, za stručni rad iz određene

grane medicine, odnosno iz određene oblasti zdravstvene zaštite. Dakle, svrha specijalizacije tužene jeste bila njeno osposobljavanje za rad specijaliste neurologa, za koju granu medicine je tužitelj iskazao potrebu i spremnost da se tužena usavrši i osposobi, te zaposli kao specijalista neurolog, zbog čega joj je plaćao troškove kroz iskazanu plaću i naknade, koji se iz tih razloga ne mogu izdvojiti i posmatrati kao naknada za obavljeni rad po ugovoru o radu.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O P 059430 20 Rev od 06.10.2020. godine)

77.

Čl. 106. i 143. Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

Član 361. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

ZASTARA POTRAŽIVANJA NAKNADA PLAĆA I OTPREMNINE ZAPOSLENIKA NA ČEKANJU POSLA, KOJEM JE TAJ STATUS UTVRĐEN RJEŠENJEM NADLEŽNE KOMISIJE ZA IMPLEMENTACIJU ČLANA 143. ZAKONA O RADU, TEČE TEK OD PRAVOSNAŽNOSTI TOG RJEŠENJA.

Iz obrazloženja:

Kada je potraživanje naknade plaća i otpremnine zasnovano na rješenju Komisije za implementaciju iz člana 143 ZOR-a, kojim se utvrđuje status zaposlenika na čekanju posla u periodu od 31. 12. 1991. pa do 6. 5. 2000. godine, takvo potraživanje je nastalo

tek pravosnažnošću tog rješenja kojim je utvrđen njegov status, iz kojeg proizilazi i pravo na naknade iz člana 143. st. 3. i 4. ZOR-a, pa se rokovi zastare potraživanja naknada plaća i otpremnina, iz člana 106. ZOR-a, računaju od tog dana.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 64 O Rs 036412 19 Rev od 29.09.2020. godine)

78.

Član 87. stav (1) tačka 1) Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

OPRAVDANOST EKONOMSKIH RAZLOGA ZA OTKAZ UGOVORA O RADU POSLODAVAC MOŽE DOKAZIVATI IZVODOM IZ BILANSA STANJA POSLOVANJA I DRUGIM DOKAZIMA.

Iz obrazloženja:

Opravidanost ekonomskih razloga tuženi je dokazao izvodom iz bilansa stanja poslovanja iz kojeg se vidi poslovanje sa gubitkom, ali i iskaz zastupnika prema kojem već duže vremena osnivači ne uplaćuju sredstva potrebna za rad ovog preduzeća prema postojećoj sistematizaciji. Tu činjenicu

tužitelj nije osporio, a ona dokazuje opravdanost ekonomskih razloga za otkaz, jer kada nema sredstava za poslovanje, pa kada zaposlenici još i ne dolaze na posao, što tužitelj također nije osporio, imajući u vidu da je tužena neprofitno javno preduzeće, onda prema stavu ovog suda otkaz je dat iz opravdanih ekonomskih razloga.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 56 O Rs 043572 20 Rev od 16.06.2020. godine)

79.

Član 139. stav (3) i član 138. st. (2) do (5) Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

PRAVO ZAPOSLENIKA NA POVRATAK NA SVOJE RANIJE RADNO MJESTO NAKON PRESTANKA OBNAŠANJA JAVNE FUNKCIJE, OGRANIČENO JE ZAKLJUČENJEM NOVOG UGOVORA O RADU SA DRUGIM ZAPOSLENIKOM ZA ISTO RADNO MJESTO, PA MU POSLODAVAC MOŽE PONUDITI DRUGE ODGOVARAJUĆE POSLOVE.

Iz obrazloženja:

Zapošljavanjem drugog zaposlenika na poslove na kojim je tužitelj radio prije mirovanja prava i obaveza iz radnog odnosa, ostvarena je mogućnost za drugi zakonski uslov raspoređivanja tužitelja, a to je raspoređivanje na druge odgovarajuće poslove. To znači da je navedenom odredbom zakon omogućio zaposleniku koji je svoja

prava i obaveze iz radnog odnosa stavio u stanje mirovanja zbog izbora ili imenovanja na neku javnu dužnost (ili funkciju), da se nakon isteka (najviše jednog) mandata na toj dužnosti, može vratiti u radni odnos kod svog poslodavca, ali zakon ne garantira isti posao ili radno mjesto, već daje mogućnost raspoređivanja i na odgovarajuće poslove, a sve u situacijama kada je to za poslodavca povoljnije.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 127 O Rs 053840 17 Rev od 07.01.2020. godine)

80.

Član 89. stav (1) Zakona o radu ("SN FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

NAJKASNIJE PRIJEMOM PRESUDE SUDA DONESENE U KRIVIČNOM POSTUPKU KOJOM JE ZAPOSLENIK PROGLAŠEN KRIVIM ZA KRAĐU IMOVINE U POSLOVNIM PROSTORIJAMA, POSLODAVAC JE SAZNAO ZA ČINJENICU KOJA PREDSTAVLJA TEŽU POVREDU RADNE OBAVEZE, OD KADA SE RAČUNA ROK ZA OTKAZ UGOVORA O RADU.

Iz obrazloženja:

Činjenica da je tužitelj odgovoran za otuđenje imovine tužene je dokazana tek kada je tuženi dobio pravosnažnu presudu kojom je tužitelj oglašen krivim za krivično djelo krađe imovine tužene, što je u skladu sa članom 12. stav (3) ZPP. To naročito iz razloga što tužitelj nije uhvaćen na djelu, zbog čega tuženi nije sa sigurnošću mogao znati ko je odgovoran za tu povredu radne dužnosti

u vrijeme kada se to otuđenje i dogodilo. Dakle, kod otkaza ugovora o radu zbog teže povrede radne obaveze, kada zaposlenik nije uhvaćen na djelu, prijem presude suda donesene u krivičnom postupku kojom je tužitelj proglašen krivim za krađu imovine u poslovnim prostorijama tužene, je relevantan datum za saznanje o činjenici koja predstavlja težu povredu radne obaveze, od kada se računa rok od 15 dana, što je pravilno ocijenio prvostepeni sud.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O Rs 414625 20 Rev od 02.06.2020. godine)

81.

Član 21. Zakona o radu ("SL FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

MENADŽERSKIM UGOVOROM PLAĆA I NAKNADE MOGU BITI UGOVORENE I DRUGAČIJE NEGO ŠTO JE TO PROPISANO ZAKONOM O RADU I KOLEKTIVNIM UGOVOROM.

Iz obrazloženja:

Prema ocjeni ovog suda, a prema iznesenom sadržaju odredbi Ugovora o plaći, pravima i obavezama savjetnika direktora, tužitelj je zaključio sa tuženim ugovor koji ima elemente menadžerskog ugovora, a istovremeno je bio i u radnom odnosu kod tuženog osnovom navedenog ugovora. Dakle, navedeni ugovor je dijelom ugovor o radu kojeg ima u vidu odredba člana 21. Zakona o radu, a dijelom je i ugovor obligacionog prava.

Navedeni ugovor, u praksi nazvan menadžerski ugovor, a na što upućuje sadržaj ugovora iz člana 5., definirana su primanja tužitelja na temelju rezultata poslovanja društva, odnosno realizacije planova uprave društva, što nije element ugovora o radu već klasičnog ugovora obligacionog prava, odnosno menadžerskog ugovora i pitanje plaće se može ugovoriti drugačije nego što je to propisano Zakonom o radu i kolektivnim ugovorom.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 23 O Rs 038324 20 Rev od 09.06.2020. godine)

82.

Član 53. Zakona o visokom obrazovanju ("SN Tuzlanskog kantona", br. 7/16, 10/16, 5/17, 15/17, 15/19, 9/20 i 17/21)

Član 28. stav (1) Zakona o Univerzitetu u Tuzli ("SN Tuzlanskog kantona", broj 8/08)

KADA JE STATUTOM PROPISANO DA SE ODLUKA DONOSI VEĆINOM GLASOVA ČLANOVA SENATA, ONDA SE TO ODNOSI NA VEĆINU IZABRANIH I VERIFIKOVANIH ČLANOVA SENATA.

Iz obrazloženja:

Statutom Univerziteta u Tuzli iz oktobra 2011. godine, u odredbi člana 73. je propisan sastav Senata na način da ga čine: rektor po funkciji, po jedan predstavnik fakulteta iz reda nastavnika koji se biraju tajnim glasanjem, po jedan predstavnik fakulteta iz većih grupacija koji se biraju tajnim glasanjem, predstavnik ostalih zaposlenih i ukupno 5 predstavnika studenata iz sva tri ciklusa studija. Članovi Senata se biraju na mandat od 2 godine, osim rektora, a članovi iz reda studenata na jednu akademsku godinu sa mogućnošću reizbora, Statutom je određeno da se bliže odredbe o radu i načinu donošenja odluka Senata utvrđuju Poslovníkom o radu. Poslovník o radu Univerziteta iz 2000.

godine, koji je izmijenjen u aprilu 2013. godine propisuje da je rektor Univerziteta predsjednik Senata, a u njegovoj odsutnosti sjednici predsjedava prorektor. Odluke po prijedlogu se donose većinom od ukupnog broja članova Senata po članu 22. Poslovníka, a članom 11. Poslovníka sazivanje sjednice Senata sa materijalima dostavlja se najmanje 5 dana prije dana zakazivanja sjednice. Kako je članom 22. Poslovníka o radu Senata JU Univerziteta u Tuzli propisano da se odluke po prijedlogu donose ako je za istu glasalo većina od ukupnog broja članova Senata, a u konkretnom slučaju su izabrani i verifikovana 48 člana Senata, od kojih je 27 glasalo za izabranog kandidata, što predstavlja većinu od ukupnog broja članova Senata.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 32 O Rs 204503 17 Rev od 07.01.2020. godine)

83.

Član 27. Zakona o radu ("SN FBiH", br. 26/16, 89/18, 23/20 - odluka USFBiH3 i 49/21)

KADA DIREKTOR ZAKLJUČI UGOVOR O RADU NA NEODREĐENO VRIJEME, U SLUČAJU JEDNOSTRANOG OTKAZA UGOVORA O RADU PRIMJENJUJU SE PRAVILA ZAKONA O RADU.

Iz obrazloženja:

Pravni osnov angažmana direktora bez zasnivanja radnog odnosa je ugovor o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima. Ovaj ugovor je zapravo menadžerski ugovor, kojim poslodavac

povjerava direktoru rukovođenje sa odgovarajućim ovlaštenjima i odgovornostima, te pravima i obavezama po osnovu rada. Kako je, dakle, u konkretnom slučaju utvrđeno da je tužitelj Ugovorom o radu kojim je raspoređen na radno mjesto

direktor zaključio radni odnos na neodređeno vrijeme, to samim tim ugovor koji je zaključio tužitelj ima se smatrati kao Ugovor o radu, a ne kao Menadžerski ugovor kako to tvrdi revident, pa u toj situaciji u slučaju

jednostranog raskida ugovora imaju se primijeniti odredbe Zakona o radu, a ne Zakona o obligacionim odnosima.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 23 O Rs 037719 19 Rev od 08.12.2020. godine)

V STAMBENO PRAVO

84.

Član 39e. stav (2) Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("SN FBiH", br. 27/97, 11/98, 22/99, 7/00, 32/01, 61/01, 15/02, 54/04, 36/06, 51/07 i 72/08)

PRILIKOM ODREĐIVANJA NAKNADE, UMJESTO PREDAJE U POSJED VOJNIH STANOVA ZA KOJE SU KUPCI IMALI ZAKLJUČEN PRAVNO OBAVEZUJUĆI UGOVOR O OTKUPU STANA SA SSNO-om, POLAZNI OSNOV JE TRŽIŠNA VRIJEDNOST STANA.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je Rješenjem o neizvršenju broj U 15/11 od 16. januara 2013. godine (koje je objavljeno su "Službenom glasniku BiH", broj 11/13 od 12. februara 2013. godine), utvrdio da Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nije izvršio Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 15/11 od 30. marta 2012. godine, pa je utvrđeno da odredba člana 39e. st. (3) i (4) Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje naknade, prestaje važiti narednog dana od dana objavljivanja te odluke u "Službenom glasniku BiH". Kod utvrđivanja visine pripadajuće naknade (imajući u vidu da u pravnom sistemu u Federaciji BiH ne postoji zakonska odredba kojom se određuje način dodjeljivanja adekvatne naknade za miješanje u pravo na imovinu), u nedostatku dovoljno precizne i predvidive zakonske odredbe, Ustavni sud u svojoj odluci upućuje na ustavnu obavezu direktne primjene Evropske konvencije i obavezujućih odluka Evropskog i Ustavnog suda, posebno na praksu Evropskog suda u predmetu Đokić. Iz

sadržaja odluka Evropskog suda koje podržava i Ustavni sud, proizilazi da je kao polazni osnov za određivanje naknade u predmetima vojnih stanova upravo bila tržišna vrijednost stana, te da naknada koja bi se zasnivala na odredbama koje su prestale važiti ne bi bila adekvatna. Slijedom toga, Ustavni sud je istakao da su redovni sudovi u nedostatku odredaba kojima bi bila propisana visina naknade u skladu s odlukama Evropskog i Ustavnog suda trebali uzeti u obzir sudsku praksu Evropskog i Ustavnog suda u ovakvim slučajevima koja, prema mišljenju Ustavnog suda, daje dovoljno podataka da naknada može biti određena u postupku pred redovnim sudovima, te da su postupajući na suprotan način, bez obzira što nadležna vlast nije izvršila obavezujuće odluke Evropskog i Ustavnog suda i uspostavila odgovarajući zakonodavni okvir, propustili primjereno zaštititi prava apelanta na imovinu. Takvim tumačenjem redovnih sudova, ali i nepostupanjem zakonodavne i izvršne vlasti u skladu sa obavezujućim odlukama Evropskog i Ustavnog suda, na apelanta se stavlja prekomjeran teret jer snosi štetne posljedice.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O P 154611 20 Rev 2 od 08.10.2020. godine)

85.

Član 39. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("SN FBiH", br. 27/97, 11/98, 22/99, 7/00, 32/01, 61/01, 15/02, 54/04, 36/06, 51/07 i 72/08)

KADA UGOVOR O PRODAJI STANA ZAKLJUČEN 1992. GODINE IZMEĐU NOSIOCA STANARSKOG PRAVA I SAVEZNOG SEKRETARIJATA ZA NARODNU ODBRANU (SSNO) NIJE DOSTAVLJEN NA OVJERU PORESKOM ORGANU, TAKAV UGOVOR NIJE PRAVNO OBAVEZUJUĆI.

Iz obrazloženja:

Članom 39. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo propisani uvjeti za pravno obavezujući ugovor o otkupu stana su kumulativno određeni, a jedan od uvjeta je i da je zaključen pismeni ugovor o otkupu stana do 06.04.1992. godine dostavljen na ovjeru nadležnoj poreskoj službi. Tužitelj nije dokazao da je nakon zaključenja pisanog Ugovora o otkupu stana ugovor dostavio nadležnoj poreskoj službi, pa kako nije dokazao da je ispunjen taj zakonom propisani uvjet, drugostepeni sud izvodi pravni zaključak da predmetni ugovor nije pravno obavezujući ugovor na osnovu koga tužitelj može ostvariti prava na predmetnom stanu. Navedenu činjenicu, kao kumulativni uslov iz člana 39. Zakona o prodaji stanova

na kojima postoji stanarsko pravo za postojanje pravno obavezujućeg ugovora, što predstavlja stvarnu osnovu tužbe, tužitelj je bio dužan dokazati u skladu sa odredbom člana 7. stav (1) u vezi sa članom 123. ZPP. Tužitelj tokom postupka tu činjenicu nije uspio dokazati, pa je drugostepeni sud pravilno primjenjujući pravilo o teretu dokazivanja njegov tužbeni zahtjev odbio. Na predmetni stan kao tzv. "vojni stan" upravo se primjenjuju odredbe čl. 39. i 39a. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, prema odredbi člana 15. istog zakona kojom je propisano da prodaju stanova na kojima su pravo raspolaganja imali bivša JNA i SSNO u skladu sa ovim zakonom, vrši Federalno ministarstvo odbrane. Izneseni pravni stav izražen je i u odlukama Ustavnog suda BiH (AP-368/14).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 17 O P 051491 17 Rev od 11.02.2020. godine)

86.

Član 52. st. (1) i (2) Zakona o stambenim odnosima ("SL SRBiH", br. 14/84, 12/87, 13/89 i 11/98, "SL RBiH", broj 2/93 i "SL FBiH", br. 11/98, 38/98 i 19/99)

KADA JE ZGRADA EKSPROPRISANA U SVRHU RUŠENJA, PRAVO NA DODJELU DRUGOG STANA ILI NAKNADU ZA EKSPROPRISNU NEKRETNINU IMA SAMO NOSILAC STANARSKOG PRAVA ILI VLASNIK STANA.

Iz obrazloženja:

Po Zakonu o stambenim odnosima, samo osobi koja je stekla svojstvo nosioca stanarskog prava, to pravo ne prestaje ako se zgrada ili dio zgrade sruši u kojoj je bio stan i, prema navedenoj odredbi, obavezu dodjele drugog stana ima zainteresovana osoba (u slučaju da je zgrada eksproprisana u svrhu rušenja), odnosno stambeni organ ako je odobrio rušenje u skladu sa propisima opštine. U radnjama rušenja predmetnog objekta i izgradnji novog poslovnog objekta od strane tuženih ne odražava se

protivpravnost kao osnov za naknadu štete u smislu člana 154. ZOO u vezi sa članom 185. stav (2) istog zakona. Kako u konkretnom slučaju tužiteljica nije dokazala da su prostorije koje je koristila na dan 30. 4. 1991. godine imale svojstvo stana u smislu odredbe člana 3. Zakona o stambenim odnosima, niti je dokazala da je na tim prostorijama stekla svojstvo nosioca stanarskog prava, time nije ni dokazala da zbog rušenja tog poslovnog prostora ima pravo na dodjelu drugog stana saglasno odredbi člana 52. navedenog Zakona.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O P 235252 19 Rev 2 od 11.02.2020. godine)

87.

Član 18a. stav (3) Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima ("SL FBiH", br. 11/98, 38/98, 12/99, 18/99, 27/99, 43/99 i 11/01)

Član 172. Zakona o obligacionim odnosima ("SL SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "SL RBiH", br. 2/92 i 13/93 i "SN FBiH", br. 29/03 i 42/11)

NADLEŽNI ORGAN NIJE ODGOVORAN ZA OŠTEĆENJA STANA UKOLIKO SE RADI O STANU U ZGRADI KOJA JE IZGORJELA U RATU KAO POSLJEDICA RATNIH DJELOVANJA (VIŠA SILA).

Iz obrazloženja:

U toku postupka nije utvrđeno ni da je predmetna zgrada i sporni stan stavljena pod upravu tužene opštine, niti da je ona njima raspolagala iz kojih razloga nema osnova za odgovornost tužene osnovom navedene odredbe člana 18a. stav (3) Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim

stanovima. Nadalje, isključena je odgovornost tužene za štetu u slučaju kada se radi o tzv. ratnoj šteti koja je izuzeta iz opšteg režima odgovornosti za štetu, zbog čega se ne mogu primijeniti pravila o odštetnoj odgovornosti tužene ni po članu 154. st. (1) i (2) ZOO, u vezi sa članom 173. ZOO, te članu 172. ZOO u vezi sa članom

308. tada važećeg Zakona o državnoj upravi jer nije utvrđeno da su štetu počinila lica koja su organi tužene imali ili mogli imati pod

svojom kontrolom.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 46 O P 005210 19 Rev od 11.02.2020. godine)

VI NASLJEDNO PRAVO

88.

Član 143. Zakona o nasljeđivanju ("SL SRBiH", br. 7/80 i 15/80) i Zakon o potvrđivanju uredbi sa zakonskom snagom ("SL SRBiH", broj 13/94)

Čl. 86. i 87. Zakona o socijalnoj zaštiti ("NN HBK", broj 5/98)

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD NEMA PRAVO POTRAŽIVATI NAKNADU TROŠKOVA SMJEŠTAJA U STARAČKI DOM UMRLE KORISNICE OD NJENOG ZAKONSKOG NASLJEDNIKA AKO TO NE PROIZILAZI IZ ZAKONA ILI UGOVORA.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 143. Zakona o nasljeđivanju, koji se primjenjivao u vrijeme smrti ostaviteljice, nasljednici odgovaraju za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine (stav 1), a kada ima više nasljednika oni odgovaraju solidarno i to svaki do visine vrijednosti svog nasljednog dijela, bez obzira da li je izvršena dioba nasljedstva (stav 3). Prema opšte prihvaćenom stavu sudske prakse, dugovima ostavioca se mogu smatrati samo lični dugovi i oni se namiruju iz zaostavštine tj. oni dugovi koje je ostavilac po osnovu nekog pravnog posla ili zakona, bio u obavezi da plati za života. Tužitelj - Centar za socijalni rad L. je ostaviteljicu svojim rješenjem od 28. 8. 2010. godine, na temelju odredaba čl. 86. i 87. Zakona o socijalnoj skrbi u vezi sa

članom 161. istog zakona, smjestio u starački dom T. i obavezao da će plaćati troškove njenog smještaja "prema kalkulaciji doma". Navedeno rješenje je mijenjano shodno ovjerenim izjavama M. M., kojim se ova obavezala na davanje "u cijelom iznosu mirovine" i "svih primanja ostvarenih "na osnovu 100% oštećenja...", dok je stavom III alineja 3. rješenja tužitelja od 25. 1. 2010. godine konstatovano da "ostatak plaća Centar za socijalni rad L. prema kalkulaciji staračkog doma T.". Dakle, nijednom odredbom M. M. se nije obavezala na plaćanje iz nepokretne imovine bilo za života ili u slučaju njene smrti, zbog čega nije bilo osnova niti za obavezivanje tuženog, kao njenog nasljednika, na plaćanje dosuđenog iznosa.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 68 O P 033589 20 Rev od 24.11.2020 godine).

89.

Član 239. Zakona o nasljeđivanju ("SN FBiH", broj 80/14)

NEMA SMETNJE DA ZAKONSKI NASLJEDNIK U PARNICI TRAŽI UTVRĐENJE DA JE NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA BRAČNA STEČEVINA I DA SE UTVRĐENI DIO IZDVOJI IZ RASPOLAGANJA U OSTAVINSKOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

Ona imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju, a bila je vlasništvo ili suvlasništvo ostavitelja, smatra se naknadno pronađenom imovinom i to bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio te ostavine. Prema tome, nasljednike koji su učestvovali u ostavinskom postupku pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže samo u pogledu sastava ostavine koja je utvrđena tim rješenjem. Neovisno o tome je li tužiteljica u vrijeme vođenja ostavinske rasprave iz umrlog ostavitelja znala da joj

pripada pravo na udio u bračnoj stečevini nje i ostavitelja, iako ta imovina nije ušla u sastav ostavine iza umrlog ostavitelja, ona predstavlja njegovu naknadno pronađenu imovinu, koja se uvijek može raspraviti u ostavinskom postupku kao njegova naknadno pronađena imovina. Iz navedenih razloga, nema smetnje da tužiteljica u ovoj parnici postavi svoj stvarnopravni zahtjev da u ostavinu iza ostavitelja, a koja bi bila naknadno pronađena imovina iz razloga što ista nije raspravljena rješenjem o nasljeđivanju i dopunskim rješenjima, ne ulaze nekretnine koje predstavljaju njen udio

u bračnoj stečevini i time predstavljaju njenu imovinu, u konkretnom slučaju i u odnosu na prvotuzženu koja nije učestvovala u

ostavinskom postupku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O P 185449 19 Rev od 22.10.2020. godine)

VII DISKRIMINACIJA

90.

Član 2. Zakona o zabrani diskriminacije ("SG BiH", br. 59/09 i 66/16)

POKRETANJE DISCIPLINSKOG POSTUPKA, DONOŠENJE ODLUKE O SUSPENZIJI, TE IZDAVANJE SAOPĆENJA ZA MEDIJE, SVE U VEZI SA KOMENTAROM DRŽAVNOG SLUŽBENIKA DATOG NA DRUŠTVENIM MREŽAMA, NE PREDSTAVLJAJU RADNJE DISKRIMINACIJE SAME PO SEBI JER SU PODUZETE U OSTVARIVANJU "LEGITIMNOG CILJA".

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O Rs 497933 20 Rev od 22.09.2020. godine)

VIII PARNIČNI POSTUPAK

91.

Član 55. stav (4) Zakona o parničnom postupku ("SN FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

KOD EVENTUALNE KUMULACIJE TUŽBENIH ZAHTEVA KADA SUD ODBIJE PRVI ZAHTEJEV KAO NEOSNOVAN, ISTOM PRESUDOM ODLUČUJE O SLJEDEĆEM ZAHTEJU. U SLUČAJU KADA SE PRETHODNI ZAHTEJ USVOJI, O SLJEDEĆEM ZAHTEJU SE NEĆE NI ODLUČIVATI.

Iz obrazloženja:

U slučaju objektivne eventualne kumulacije uslov za odlučivanje o sljedećem eventualnom zahtjevu je odbijanje prethodnog (prethodnih) zahtjeva. To znači da će sud, ukoliko ustanovi da je prvi postavljeni

zahtjev neosnovan, taj zahtjev presudom odbiti, i istom presudom odlučiti o sljedećem zahtjevu (usvojiti ga ili odbiti), dok u slučaju kada sud prethodni zahtjev usvoji, o sljedećem neće ni odlučivati.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 68 O Rs 030671 19 Rev od 29.06.2020. godine)

92.

Član 132. Zakona o parničnom postupku ("SL FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

SVE ISPRAVE SU DOKAZI, ALI JAVNE ISPRAVE DOKAZUJU ISTINITOST ONOG ŠTO JE U NJIMA IZNESENO PA JE TERET DOKAZA DA NEKA ČINJENICA IZ TE ISPRAVE NIJE ISTINITA UVIJEK NA STRANI KOJA TO TVRDI. S DRUGE STRANE, KOD PRIVATNIH ISPRAVA, AKO SE OSPORAVAJU ČINJENICE IZ TIH ISPRAVA, TERET DOKAZA O ISTINITOSTI TIH ČINJENICAMA JE NA ONOM KO TU ISPRAVU PREDLAŽE KAO DOKAZ.

Iz obrazloženja:

Prema članu 132. ZPP svaka isprava (javna ili privatna) je dokaz, a razlika postoji samo u dokaznoj snazi, kao i teretu dokazivanja da neke činjenice iz isprave nisu istinite. Kod javnih isprava teret dokaza je

uvijek na strani koja činjenice iz takve isprave osporava, a kod privatnih isprava teret dokaza o činjenicama iz te isprave je na onom ko podnosi tu ispravu kao dokaz. Tuženi u postupku nije osporavao činjenice koje su naveden u dokazima, već je

paušalnim prigovorima osporavao zakonitost dokaza. Međutim, u građanskom pravu, za razliku od krivičnog prava (član 11. ZKP FBiH), procesni zakoni ne poznaju pojam

"zakonitog" dokaza, pa su ovi prigovori odbijeni kao neosnovani.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 O Ps 084588 20 Rev 2 od 19.05.2020. godine)

93.

Član 366. Zakona o parničnom postupku ("SL FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

U SPORU ZA OSTVARENJE PRAVA NA NUŽNI NASLJEDNI DIO, POVLAČENJE TUŽBE JEDNOG NUŽNOG NASLJEDNIKA NE PROIZVODI PRAVNI UČINAK U ODNOSU NA OSTALE NUŽNE NASLJEDNIKE JER IMAJU POLOŽAJ FORMALNIH (OBIČNIH) SUPARNIČARA.

Iz obrazloženja:

Kod ocjene o tome jesu li zakonski nasljednici ostavitelja jedinstveni suparničari, ovisi o sadržaju tužbenog zahtjeva o kojem se raspravlja u postupku. U sporu kao što je ovaj, a gdje tužbenim zahtjevom tužitelji (dvoje od četiri zakonska nasljednika) traže od tuženog (trećeg zakonskog nasljednika), te kada je četvrti zakonski nasljednik povukao tužbu, ostvarenje prava na nužni nasljedni dio, tužitelji

nemaju položaj jedinstvenih već običnih suparničara gdje su isti slobodni u svojim radnjama i parnične radnje jednih ne utiču na prava i obaveze drugih suparničara, tako da jedan od tužitelja može povući tužbu i sud donijeti presudu u odnosu na ostale tužitelje, a da povlačenje tužbe nema nikakvog uticaja na položaj niti ostalih tužitelja, niti tuženog jer je pravo svakog od zakonskih nasljednika da odluči hoće li potraživati i ostvarivati pravo na nužni dio.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 128 O P 012407 16 Rev od 14.01.2020. godine)

94.

Član 357. Zakona o parničnom postupku ("SL FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

POSTOJI OBJEKTIVNA SUMNJA U NEPRISTRASNOST SUDIJE AKO SE SUDIJA U PRVOSTEPENOM POSTUPKU BAVIO PITANJIMA RELEVANTNIM ZA ODLUČIVANJE, ODNOSNO MERITUM SPORA, A POTOM U ISTOM PREDMETU UČESTVOVAO U POSTUPKU PO ŽALBI.

Iz obrazloženja:

Činjenica da je određeni sudija imao različite uloge u pojedinim fazama određenog predmeta može u određenim okolnostima dovesti u pitanje nepristrasnost suda, što se ocjenjuje u svakom konkretnom slučaju. Ono što je odlučujuće jeste da li se jedan te isti sudija direktno bavio odlučivanjem o pitanjima koja su relevantna za odlučivanje, odnosno meritumom predmeta (vidi Evropski sud, Oberschlick protiv Austrije, Odluka broj 1 od 23. maja 1991. godine, serija A, broj 204). Evropski sud je istakao da je svaki konkretni predmet u kojem je jedan sudija učestvovao u više faza slučaj za sebe, koji treba biti pojedinačno ispitan. U konkretnom slučaju pravila u vezi sa isključenjem ili izuzećem sudija konstituirana su u članu 357. ZPP. Relevantni zakon propisuje pravila kojima se žele ukloniti uzroci koji bi mogli rezultirati razumnim sumnjom u nepristrasnost suda, odnosno sudija u pojedinačnim predmetima. Iako revident nije doveo u pitanje sudijinu subjektivnu nepristrasnost, (osporio je

pristrasnost prema objektivnom principu) pri odlučivanju da li u konkretnom slučaju postoje opravdani razlozi za bojazan da određeni sudija nije nepristrasan, stanovište revidenta jeste važno iako ne odlučujuće. U vezi s tim, a imajući u vidu da je utisak koji sud ostavlja u javnosti od određene važnosti, to je važno povjerenje koje sudovi moraju uživati u javnosti u demokratskom društvu. Ono što je odlučujuće jeste da li jedan te isti sudija se direktno bavio odlučivanjem o pitanjima koja su relevantna za odlučivanje, odnosno meritumom predmeta. Dakle, iako u ovom predmetu isti sudija nije donijela prvostepenu presudu po kojoj je ona učestvovala o odlučivanju po žalbi, odlučujuće je da je učestvovala u oba postupka i direktno se bavila pitanjima koja su relevantna za odlučivanje, odnosno meritumom predmeta. Revident nije mogao tražiti izuzeće sudije jer nije znao sastav žalbenog vijeća sve do uručenja presude Kantonalnog suda. Vijeće koje je odlučivalo u konkretnom slučaju moralo je paziti na svoj sastav po službenoj dužnosti, što je propustilo.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O Ps 164343 19 Rev od 19.05.2020. godine)

95.

Član 301a. Zakona o parničnom postupku ("SN FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

U PARNIČNOM POSTUPKU U KOJEM VRIJEDNOST SPORA PRELAZI 50.000,00 KM, TUŽITELJA MOŽE ZASTUPATI SAMO PUNOMOĆNIK SA POLOŽENIM PRAVOSUDNIM ISPITOM ILI ADVOKAT, PA NEDOLAZAK TAKVOG PUNOMOĆNIKA NA GLAVNU RASPRAVU IMA ZA POSLJEDICU POVLAČENJE TUŽBE, OSIM AKO SE TUŽENI NE UPUSTI U RASPRAVLJANJE.

Iz obrazloženja:

Tužitelj u ovoj pravnoj stvari je pravno lice, radi se o parnici o imovinskopravnom zahtjevu u kojoj vrijednost predmeta spora prelazi iznos od 50.000,00 KM. Stoga su nižestepeni sudovi pravilno zaključili da punomoćnik tužitelja u konkretnoj parnici može biti samo osoba koja ima položen pravosudni ispit, bilo da je to uposlenik

tužitelja ili advokat. Kako je na ročište za glavnu raspravu za tužitelja pristupila njegova opunomoćena uposlenica koja nema položen pravosudni ispit, pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da za tužitelja nije pristupio ovlašten kvalifikovani punomoćnik, bez opravdanih razloga, te da su se stekli uslovi za primjenu odredbe člana 97. stav (3) ZPP.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 O Ps 170265 20 Rev od 04.02.2020. godine)

IX VANPARNIČNI POSTUPAK

96.

Član 76. Zakona o eksproprijaciji ("SL SRBiH", broj 12/87 - prečišćeni tekst i 38/89)

U OKOLNOSTIMA KADA SU TUŽITELJI PROPUSTILI TRAŽITI IZVRŠENJE SPORAZUMA O NAKNADI ZA EKSPROPRISANE NEPOKRETNOSTI, NE POSTOJI PRAVNI OSNOV PO KOJEM BI U PARNIČNOM POSTUPKU MOGLI ZAHTIJEVATI ISPLATU NAKNADE.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 76. Zakona o eksproprijaciji iz 1987. godine, poslije pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji, stranke se ne mogu sporazumjeti o visini naknade van postupka utvrđenog u čl. 75. i 76. tog zakona, tj. postupka pred općinskim organom uprave. Prema odredbi člana 76. stav (4) Zakona o eksproprijaciji koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja sporazuma, zapisnik u koji je unesen sporazum o naknadi ima snagu izvršnog rješenja čije izvršenje provodi, kada se radi o nenovčanim obavezama, nadležni općinski organ uprave.

Pravilan je u tom smislu zaključak drugostepenog suda da tužitelji, u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji, mogu tražiti samo izvršenje obaveze koju je prednik tuženog preuzeo, i to kod nadležnog upravnog organa. U okolnostima kada su tužitelji propustili na navedeni način tražiti izvršenje sporazuma o naknadi za eksproprisane nepokretnosti, ne postoji, ni po shvatanju ovog suda, pravni osnov po kojem bi u parničnom postupku mogli zahtijevati isplatu novčanog iznosa traženog tužbenim zahtjevom.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 32 O P 158100 17 Rev od 28.04.2020. godine)

X PRAVNI STAVOVI USVOJENI U POSTUPKU RJEŠAVANJA SPORNIH PRAVNIH PITANJA

ČLAN 61a. DO 61f. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

97.

TRAŽITELJ IZVRŠENJA NE MOŽE PODNIJETI PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE PROTIV IZVRŠENIKA SUDU U KOJEM NIJE NAZNAČEN PREDMET I SREDSTVO IZVRŠENJA, ODNOSNO DA PRIJEDLOG NE SADRŽI PREDMET I SREDSTVO IZVRŠENJA, IAKO JE U SAMOM PRIJEDLOGU ZA IZVRŠENJE TRAŽITELJ IZVRŠENJA ZATRAŽIO OD SUDA DA OD MNOŠTVA PRAVNIH LICA

ILI ORGANA SUD PRIBAVI PODATKE O IMOVINI IZVRŠENIKA PO OSNOVI ODREDBE ČLANA 37. ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU, TAKO DA ZA SLUČAJ PODNOŠENJA TAKVOG PRIJEDLOGA UZ ZAHTJEV PREDSTOJI OBAVEZA OTKLANJANJA NJEGOVIH NEDOSTATAKA.

ZA SLUČAJ PODNOŠENJA UREDNOG PRIJEDLOGA ZA IZVRŠENJE, SA NAZNAKOM, IZMEĐU OSTALOG, I SREDSTVA IZVRŠENJA I PREDMETA IZVRŠENJA, UZ ZAHTJEV ZA UTVRĐENJE IMOVINE IZVRŠENIKA NA STRANI TRAJITELJA IZVRŠENJA PREDSTOJI PROCESNOPRAVNA OBAVEZA DA UČINI VJEROVATNIM DA IZVRŠENIK KOD NABROJENIH PRAVNIH OSOBA U PRIJEDLOGU POSJEDUJE IMOVINU (NEKRETNINE, RAČUNE, I DR.).

PRI NAVEDENOM PREDSTOJI OBAVEZA TRAJITELJA IZVRŠENJA DA U ZAHTJEVU ZA UTVRĐENJE IMOVINE IZVRŠENIKA POSTUPANJEM U SMISLU ODREDBI ČLANA 37. STAV (1) ZIP, ZAHTIJEVA DA SUD PRIJE DONOŠENJA RJEŠENJA O IZVRŠENJU ZATRAŽI OD SAMOG IZVRŠENIKA I OD DRUGIH U ZAHTJEVU ODREĐENIH FIZIČKIH I PRAVNIH LICA, ODNOSNO UPRAVNIH I DRUGIH ORGANA I ORGANIZACIJA DA SUDU DOSTAVE PODATKE O IMOVINI IZVRŠENIKA, TE DA NAKON ŠTO GA SUD, POSTUPANJEM U SMISLU ČLANA 36. STAV (2) ZIP, OBAVIJESTI I OSTAVI MU ROK DA PODNESENI PRIJEDLOG UREDI, ODNOSNO IZMIJENI I DOPUNI, TO I UČINI.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 22 O I 049168 20 Spp od 09.06.2020. godine)

98.

JAVNA PREDUZEĆA SU IZUZETA OD PRIMJENE ZAKONA O UBLAŽAVANJU NEGATIVNIH EKONOMSKIH POSLJEDIČA (A TIME I PRIMJENE ČLANA 10. STAV 1. TOG ZAKONA), PA SE U PREDMETIMA PO TUŽBI JAVNOG PREDUZEĆA PROTIV FIZIČKOG LICA MOŽE DONIJETI PRESUDA ZBOG PROPUŠTANJA IZ ČLANA 182. ZPP, UZ ISPUNJAVANJE SVIH OSTALIH ZAKONOM PROPISANIH USLOVA ZA NJENO DONOŠENJE.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 O Mal 178766 20 Spp od 03.11.2020. godine)

99.

U PARNIČNOM POSTUPKU KOJI JE POKRENUT TUŽBOM ZA UTVRĐENJE I OTKLANJANJE DISKRIMINACIJE U ZAKONU O OSNOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICA SA DJECOM, SUD NIJE NADLEŽAN DA ODLUČUJE O PRAVIMA I ISPLATAMA NAKNADA KOJE SU REGULISANE TIM ZAKONOM.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O P 829615 20 Spp od 15.12.2020. godine)

UPRAVNO PRAVO

100.

Član 123. stav 2. Zakona o upravnom postupku

NADLEŽNI ORGAN NE MOŽE ODBACITI ZAHTJEV STRANKE IZ RAZLOGA ŠTO PO VAŽEĆIM PROPISIMA NEMA UVJETA ZA POKRETANJE UPRAVNOG POSTUPKA PRIJE PROVOĐENJA POSTUPKA SASLUŠANJEM STRANAKA I UVIDA U PRILožENE DOKAZE.

Iz obrazloženja:

Prema obrazloženju pobijane presude i podataka u spisu predmeta proizilazi da je tužilac prvostepenom organu podnio zahtjev dana 10.10.2016. godine u kojem navodi da je nezakonito utvrđeno da je Dom zdravlja Cazin nosilac prava korištenja na predmetnom zemljištu i da organ koji je izvršio uknjižbu nije raspolagao pravno valjanim podacima o vlasniku i posjedniku predmetnog zemljišta, niti historijskim izvadcima, a niti ispravama iz zbirke isprava. Uz zahtjev prilaže ovjerene izjave svjedoka. Predlaže da popisni list 299 od 03.09.1978. godine se proglašuje nevažećim i da se stavi van snage. Razmatrajući zahtjev, prvostepeni organ je uputio tužiocu obavijest broj: 05-30-13773/16 od 04.01.2017. godine, a naknadno na traženje tužioca odlučeno je o zahtjevu zaključkom od 03.02.2017. godine, kojim je zahtjev odbačen iz razloga što nema uvjeta za pokretanje postupka. U obrazloženju se navodi da stranka ne osporava samo sadržinu već i samu vjerodostojnost, odnosno autentičnost popisnog lista 299. k.o. Cazin Grad od 03.09.1978. godine tvrdeći da je falsifikovan, a o tome ne odlučuje organ uprave, pa prema ocjeni prvostepenog organa radi se o zahtjevu o kojem se ne može odlučivati u upravnom postupku, pa je primjenom člana 123. stav 2. Zakona o upravnom postupku riješeno kao u dispozitivu zaključka. Rješavajući po žalbi tužioca izjavljenoj protiv zaključka prvostepenog organa tuženi je žalbu odbio kao neosnovanu, a prvostepeni sud je pobijanom presudom iz istih razloga tužbu odbio kao neosnovanu, jer su upravni organi pravilno pošli od stanja činjenica i iste pravilno podveli pod relevantne dokaze.

Odredbom člana 123. stav 2. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 2/98 i 48/99) propisano je, ako nadležni organ povodom postavljenog zahtjeva stranke utvrdi

da po važećim propisima nema uvjeta za pokretanje postupka, donijet će o tome zaključak kojim će se podneseni zahtjev odbaciti kao preuranjen i protiv tog zaključka dopuštena je posebna žalba. Prvostepeni organ je na osnovu priloženih dokaza uz zahtjev zaključio da prema važećim odredbama nema uslova za pokretanje upravnog postupka.

Ovaj sud nalazi da je došlo do povrede pravila postupka, jer je prvostepeni organ u konkretnom slučaju morao provesti postupak i na osnovu saslušanja tužioca i uvidom u priložene dokaze i druge dokaze koje bi tužilac predložio utvrdio činjenično stanje i primjenom materijalnog prava odlučio o zahtjevu tužioca. Prvostepeni sud iz navedenog razloga nije mogao ocijeniti zakonitost rješenja tuženog organa, a posebno što je u tužbi prigovorio nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju i povredi pravila postupka, a što je isticao i u žalbi protiv zaključka prvostepenog organa. Organi uprave su odlučili o zahtjevu tužioca na osnovu priloženih dokaza, a da tužiocu nije pružio mogućnost da učestvuje u postupku i da se očituje na sve okolnosti koje su od značaja za odlučivanje u ovoj upravnoj stvari (član 8. Zakona o upravnom postupku).

Prema tome, prvostepeni organ je morao na osnovu provedenog postupka, saslušanjem stranke i primjenom materijalnog prava odlučiti o zahtjevu tužioca, posebno imajući u vidu da je u žalbi i tužbi isticana povreda postupka, pa ovaj sud smatra da u upravnom postupku povrijeđeno načelo saslušanja stranke iz člana 8. Zakona o upravnom postupku, kao i pravo stranaka na pravično suđenje.

Iz navedenih razloga ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude, da bi prvostepeni organ u ponovnom postupku postupio po primjedaba ovog suda i donio pravilnu i zakonitu odluku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 O U 012595 17 Uvp od 23.07.2020. godine)

101.

Član 169. i 170. Zakona o upravnom postupku

UVJERENJE O ODREĐENIM ČINJENICAMA IZ SLUŽBENE EVIDENCIJE NE VEZUJE NADLEŽNI ORGAN KOME JE PODNESEN KAO DOKAZ, TE AKO ORGAN NE PRIHVATI UVJERENJE KAO DOKAZ, SAM ĆE PRISTUPITI UTVRĐIVANJU ČINJENICA NAVEDENIH U UVJERENJU, A POSEBNO AKO NE POSTOJI POSEBNA OBAVEZA VOĐENJA OVAKVE EVIDENCIJE.

Iz obrazloženja:

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je zaključkom prvostepenog organa Kantonalnog ministarstva za pitanja boraca i ratnih vojnih invalida, Odjeljenje za boračko-invalidsku zaštitu Bihac broj: 12/2-41-7-917/08 od 27.05.2008. godine odbačen zahtjev tužiteljice za donošenje rješenja o priznavanju prava na porodičnu invalidnina i izuzetno materijalnog obezbjeđenja radi usklađivanja iznosa ovih prava sa uvjerenjem Odjeljenja za boračko-invalidsku zaštitu Bihac broj: 12/2-41-7-971/08 od 19.05.2008. godine, jer je u istoj pravnoj stvari prije odlučeno i doneseno pravomoćno i konačno rješenje po kojem je izvršena isplata već usklađenih iznosa tih prava i isplaćenih u vidu certifikata. Tuženi organ, rješavajući po žalbi tužiteljice izjavljenu protiv zaključka prvostepenog organa, žalbu je odbio kao neosnovanu. Prvostepeni sud je presudom broj: 01 O U 009200 14 U od 03.11.2015. godine tužbu tužiteljice uvažio i poništio osporeno rješenje tuženog organa i zaključak prvostepenog organa i predmet vratio tuženom organu na ponovni postupak iz razloga što je tuženi pogrešno primijenio materijalno pravo i nije postupio po ranijim presudama prvostepenog suda.

U izvršenju navedene presude tuženi organ nije odlučio o žalbi tužiteljice izjavljenoj protiv navedenog zaključka prvostepenog organa, nego je osporenim rješenjem odlučio o zahtjevu tužiteljice kao nenadležan organ, a što je prvostepeni sud u pobijanoj presudi prihvatio kao pravilno postupanje tuženog organa, iako je tuženi u osporenom rješenju naveo da nije nadležan za rješavanje ove upravne stvari.

Ovakva odluka prvostepenog suda je pogrešna i preuranjena, kao i rješenje tuženog organa jer je doneseno uz povrede odredaba federalnog zakona i povrede odredaba federalnog zakona o postupku, a koje su imale uticaja na pravilno i zakonito rješenje stvari, radi čega je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke osnovan.

Podnesak od 19.08.2008. godine kako je postavljen od strane punomoćnika tužiteljice niti svojim sadržajem, a niti prijedlogom, po ocjeni ovog suda nije u skladu sa odredbama člana 66. Zakona o upravnom postupku da bi se po njemu uopšte moglo postupati, pa donošenje zaključka na podlozi nejasnog i

nepotpunog zahtjeva stranke predstavlja bitnu povredu pravila postupka koja je bila od uticaja na rješenje stvari, a koji je presudom prvostepenog suda od 03.11.2015. godine bio i poništen, a osporenim rješenjem tuženog organa od 11.11.2015. godine zahtjev tužiteljice odbijen.

U konkretnom upravnom sporu inicijalni akt jeste uvjerenje od 19.05.2008. godine o određenim činjenicama iz službene evidencije, a što je regulisano odredbom člana 169. stav 1. Zakona o upravnom postupku Federacije BiH. Iz navoda zahtjeva tužiteljice od 19.05.2008. godine bi proizilazilo da ona smatra da je predmetno uvjerenje dovoljno i da predstavlja valjan dokaz temeljem kojeg se treba donijeti rješenje (čija izreka nije precizirana). Međutim, uvjerenje u biti predstavlja po svojoj pravnoj prirodi konkretni pravni akt koji spada u dokumentarne isprave i predstavlja samo dokazno sredstvo kojim se potvrđuje ili navode određene činjenice onakve kakve jesu, odnosno kakve su utvrđene u trenutku izdavanja uvjerenja. Ono što je u konkretnoj pravnoj situaciji najvažnije regulisano je odredbom člana 170. stav 2. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 2/98 i 48/99/), a to je da samo uvjerenje ne vezuje organ kojem je podnesen kao dokaz i koji treba rješavati o stvari, te ako organ ne prihvati to uvjerenje kao dokaz, u tom slučaju on će sam pristupiti utvrđivanju činjenica navedenih u uvjerenju, a posebno kada ne postoji posebna obaveza vođenja ovakve evidencije. Prema tome, samo uvjerenje nije podobni dokaz za donošenje odluka upravnih organa, jer u biti nije ni jasno šta tužiteljica zahtjevom traži, kakvo usklađivanje, na osnovu kojih propisa i kojih dokaza.

Prema tome, u konkretnoj stvari tuženi organ kao nenadležan nije mogao rješavati o zahtjevu tužiteljice, odnosno o navedenom podnesku tužiteljice (smatrajući ga zahtjevom za donošenje rješenja), koji nije bio jasan i određen, pa je postupljeno protivno odredbama člana 67. Zakona o upravnom postupku, tako da se osporeno rješenje, kao i pobijana presuda prvostepenog suda (o odbijanju tužbe iz razloga što osporenim aktom nije povrijeđen zakon na štetu tužiteljice) ne mogu ocjeniti pravilnim i na zakonu zasnovanim.

Stoga je ovaj sud na osnovu člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev tužiteljice uvažio i pobijanu presudu

preinačio tako što je tužbu uvažio, osporeno rješenje tuženog organa poništio i predmet vratio prvostepenom organu, kao nadležnom na ponovno rješavanje. U ponovnom postupku prvostepeni organ će upotpuniti postupak, odnosno pozvati tužiteljicu (član 67. Zakona o upravnom postupku) da uredi podnesak od 19.08.2008. godine, precizira

podnesak, odnosno tačno naznači šta traži i na osnovu kojih dokaza (u kojem slučaju i predmetno uvjerenje može pridodati kao jedan od dokaza za svoje navode), te o istom odlučiti u skladu sa datim primjedbama ovog suda.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 O U 010778 17 Uvp od 09.04.2020. godine)

102.

Član 228. stav 1. i 2. Zakona o upravnom postupku

KADA JE ŽALBA PROPISNO IZJAVLJENA RJEŠENJE SE NE MOŽE IZVRŠITI SVE DOK SE RJEŠENJE DONESENO PO ŽALBI NE DOSTAVI STRANCI. IZNIMNO U SLUČAJEVIMA PROPISANIM U STAVU 2. OVOG ČLANA.

Iz obrazloženja:

Prvostepeni sud je odbio tužbu tužioca kojom je osporio zakonitost rješenja tuženog od 08.10.2014. godine prihvatajući u cijelosti činjenično stanje utvrđeno u upravnom postupku, koje je prethodilo donošenju osporenog rješenja. Iz obrazloženja pobijane presude i podataka u spisu predmeta proizilazi da je na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja detaljno opisanog u osporenom i prvostepenom rješenju, Federalni upravni inspektor u skladu sa članom 125. stav 1. i člana 126. Zakona o organizaciji organa uprave Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05), člana 228. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/98 i 48/99) donio rješenje kojim se nalaže tužiocu da otkloni utvrđene nepravilnosti kako je navedeno u dispozitivu prvostepenog rješenja. Tuženi organ, rješavajući po žalbi tužioca izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja odgovorio je na žalbene navode i žalbu odbio kao neosnovanu, jer je prvostepeni organ pravilno i na zakonu zasnovano izvršio inspekcijski nadzor i na temelju sastavljenog zapisnika o izvršenom inspekcijskom nadzoru donio prvostepeno rješenje. Prvostepeni sud je tužbu odbio kao neosnovanu, jer smatra da je prvostepeno i osporeno rješenje doneseno na pravilan i zakonit način.

Pravilno je postupio prvostepeni sud kada je tužbu tužioca odbio kao neosnovanu, pa se ukazuju neosnovanim navodi iz zahtjeva da je pobijanom presudom došlo do povrede federalnog zakona i povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješavanje stvari.

Odredbom člana 228. stav 1. Zakona o upravnom postupku propisano je da u toku roka za žalbu rješenje se ne može izvršiti. Kad je žalba propisno izjavljena, rješenje se ne može izvršiti sve dok se rješenje koje je doneseno o žalbi ne dostavi stranci. Prvostepeni organ je rješenje od 08.09.2014. godine donio na osnovu člana

125. stav 1. tačka 1. i 2. i člana 126. Zakona o organizaciji organa uprave, navodeći da je u postupku inspekcijskog nadzora u prostorijama Općine Doboj Istok, a po predstavi podnesenoj od strane Safeta Hodžića predsjednika sindikalnog odbora državnih službenika i namještenika Općine Doboj Istok podnesenoj protiv načelnika Općine Doboj Istok, zbog isplate plata državnim službenicima i namještenicima Općine Doboj Istok po rješenjima koja nisu konačna. Dana 31.07.2014. godine izvršen inspekcijski nadzor na osnovu kojeg je doneseno prvostepeno rješenje.

Odredbom članom 125. Zakona o organizaciji organa uprave propisano je da kada se u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon, ili drugi propis čije izvršenje nadzire, inspektor ima ovlaštenja i obavezu da naloži upravne i druge mjere, a između ostalog nabrojanog i da naredi da se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti otklone u određenom roku; i da zabrani preduzimanje radnji koje smatra da su u suprotnosti sa zakonom, ili drugim propisom nad čijim provođenjem vrši nadzor, kao i da preduzme i druge upravne mjere i radnje za koje je posebnim zakonom i drugim propisom ovlašten.

Članom 126. Zakona o organizaciji organa uprave propisano je da upravne i druge mjere iz tačke od 1. do 3. i tačke 5. člana 125. kao i preventivne mjere iz člana 130. ovog Zakona inspektor naredjuje donošenjem pisanog rješenja. Osnov za donošenje rješenja predstavlja činjenično stanje navedeno u zapisniku iz odredbe člana 124. ovog Zakona, kao što je i u konkretnom slučaju navedeno u zapisniku od 31.07.2014. godine, a u kojem se navedeni da je predmet inspekcijskog nadzora donošenje i izvršenje rješenja o plaćama državnih službenika i namještenika u Općini Doboj Istok, te da drugostepeni organ nije donio odluku po izjavljenim žalbama, a rješenja su izvršena da bi uposlenici dobijali redovna mjesečna primanja i smatrano je da

su rješenja zakonita.

Nesporno je da je nakon donošenja novog Pravilnika o plaćama i naknadama u Općini Doboj Istok broj: 01-34-93/14 od 14.01.2014. godine načelnik Općine bio dužan da donese nova rješenja o plaćama, ali je u ovoj upravnoj stvari sporno to što je načelnik Općine Doboj Istok izvršio isplatu plaća po novim rješenjima ne poštujući odredbu člana 228. stav 1. Zakona o upravnom postupku. Iz navedenog razloga načelniku općine Doboj-Istok, naređeno je da isplate plaća vrši po rješenjima koja su bila na snazi za državne službenika i namještenike općine Doboj-Istok, prije donošenja novog Pravilnika o plaćama i naknadama broj: 01-34-93/14 od 14.01.2014. godine.

Neosnovani su navodi iz zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke da je Vrhovni sud Federacije BiH nadležan za

rješavanje po tužbi podnesenoj protiv osporenog rješenja tuženog organa imajući u vidu odredbe člana 41. Zakona o upravnim sporovima. Neosnovani su i navodi da se u konkretnom slučaju ne radi o upravnom aktu, pa da su tuženi i prvostepeni sud pogrešno primijenili materijalno pravo. Prvostepeni sud je u skladu sa članom 39. stav 1. Zakona o upravnim sporovima u pobijanoj presudi cijenio sve navode tužbe sa detaljnim obrazloženjem iz kojih razloga su neosnovani. I druge prigovore iz zahtjeva ovaj sud je ocijenio neosnovanim, jer nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari.

S obzirom na navedene razloge po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je neosnovan, pa je na osnovu člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučeno kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 U 022491 18 Uvp od 17.09.2020. godine)

103.

Član 249. stav 3. Zakona o upravnom postupku

Član 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica

OBJEKTIVNI ROK OD PET GODINA ZA OBNOVU POSTUPKA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI U SKLADU SA ČLANOM 52. STAV 2. ZAKONA O PRAVIMA BRANILACA I ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA RAČUNA SE OD DANA KADA JE KONAČNO RJEŠENJE DOSTAVLJENO STRANCI, A U SLUČAJU KADA NEMA DOKAZA KADA JE STRANCI DOSTAVLJENO KONAČNO RJEŠENJE, OD DANA DONOŠENJA KONAČNOG RJEŠENJA.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10) propisano je da ukoliko u postupku nadzora i medicinskog vještačenja posebna ljekarska komisija iz člana 47. stav 4. tog zakona donese drugačiji nalaz i mišljenje u odnosu na nalaz i mišljenje ljekarskih komisija iz člana 47. stav 1, 2. i 3. ovog zakona, taj nalaz i mišljenje će poslužiti kao razlog za obnovu postupka. Prema Uputstvu o primjeni člana 52. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 77/08) u tačkama 7. i 8. regulisano je da je, u smislu citiranog člana 52. stav 2. navedenog zakona, osnov za obnovu postupka nalaz i mišljenje Ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje, ukoliko je ista dala drugačiji nalaz i mišljenje u odnosu na nalaz i mišljenje Prvostepene i Revizione ljekarske komisije, te da je organ nadležan za obnovu postupka (ne donoseći poseban zaključak kojim se obnova dozvoljava) dužan najdalje u roku od 30 dana u obnovi postupka donijeti novo rješenje, kojim će rješenje koje je bilo predmet obnove

biti ukinuto i o pravu odlučiti isključivo na osnovu nalaza i mišljenja Ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje Instituta za medicinsko vještačenje.

Rješenjem prvostepenog organa broj: 03/2-43-644/07-2 od 23.07.2014. godine koje je doneseno u ponovnom obnovljenom postupku po službenoj dužnosti, poništeno je rješenje Sektora za opću upravu i društvene djelatnosti Prozor broj: 03/2-43-644/07 od 21.01.2008. godine na koje je data saglasnost Ministarstva za pitanja branitelja Mostar broj: 12-43-02-471/08 od 06.10.2008. godine po proteku roka za reviziju iz člana 41. stav 4. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica i riješeno da se tužilac odbija sa zahtjevom za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida i drugih prava propisanih Zakonom. Rješenje je doneseno primjenom člana 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10) i člana 5. Uputstva o primjeni člana 52. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 77/08), a na osnovu i mišljenja Ljekarske komisije za revizijski postupak broj: RVI-R-82/12 od

05.06.2012. godine. Postupajući u skladu sa članom 52. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica i navedenog Uputstva, te akta Ministarstva za pitanja branitelja Mostar od 13.06.2012. godine, prvostepeni organ je u obnovljenom postupku po službenoj dužnosti donio rješenje broj: 03/2-43-644/07-1 od 11.07.2012. godine, kojim je poništeno ranije rješenje iste Službe broj: 03/2-43-644/07 od 21.01.2008. godine na koje je data saglasnost Ministarstva za pitanja branitelja Mostar broj: 12-43-02-471/08 od 06.10.2008. godine po proteku roka za reviziju iz člana 41. stav 4. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica i utvrdila prestanak svojstva ratnog vojnog invalida i pravo na ličnu invalidninu sa danom 31.07.2012. godine. U toku trajanja postupka više puta je ponovljen prvostepeni postupak i u izvršenju presude prvostepenog suda broj: 07 O U 008471 13 U od 03.02.2014. godine doneseno je u ponovnom postupku prvostepeno rješenje broja: 03/2-43-644/07-2 od 23.07.2014. godine. Tuženi organa, rješavajući po žalbi tužioca izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja pribavio je nalaz i mišljenje Drugostepene ljekarske komisije broj: DOV-RVI-SA-134/14 od 29.12.2014. godine, koja je na osnovu pregleda tužioca i uvida u medicinsku dokumentaciju utvrdila vojni invaliditet ispod 20%, i žalbu odbio kao neosnovanu. Prvostepeni sud je presudom odbio tužbu tužioca kao neosnovanu iz razloga što je nalaz i mišljenje Drugostepene ljekarske komisije broj: DOV-RVI-SA-134/14 od 29.12.2014. godine potpuno saglasan sa nalazima i mišljenjem prethodnih komisija, da je vojni invaliditet ispod 20%.

Tužilac je u zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, kao osnovni prigovor za rješavanje ove upravne stvari, istakao protek objektivnog roka za obnovu postupka od pet godina propisan članom 249. stav 3. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 2/98 i 48/99), a što je isticao i u tužbi. Smatra da je od donošenja prvostepenog rješenja od 21.01.2008. godine do donošenja rješenja u postupku revizije, koje je doneseno 23.07.2014. godine protekao rok od pet godina i da je rješenje doneseno izvan objektivnog roka, te da je protekao i rok od 30 dana od saznanja. Odredbom člana 249. stav 3. navedenog Zakona propisano je da nakon proteka roka od pet godina od dostavljanja konačnog rješenja stranci obnova postupka se ne može tražiti, niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti. Citirana odredba se primjenjuje u

skladu sa odredbom člana 53. stav 1. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica. Prigovori tužioca, koje je isticao i u tužbi su neosnovani iz razloga što je obnova postupka po službenoj dužnosti u skladu sa članom 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica pokrenuta u roku od pet godina od dana donošenja konačnog rješenja broj: 03/2-43-644/07 od 21.01.2008. godine (u spisu nema dokaza kada je tužiocu dostavljeno rješenje, jer se rok računa od tog datuma), a rješenje prvostepenog organa broj: 03/2-43-644/07-1 od 11.07.2012. godine, doneseno je u obnovljenom postupku po službenoj dužnosti, kojim je poništeno ranije doneseno rješenje broj: 03/2-43-644/07 od 21.01.2008. godine. Prema tome, rješenje prvostepenog organa od 11.07.2012. godine, kojim je obnovljen postupak po službenoj dužnosti, doneseno je u zakonskom roku od pet godina, pa kako je postupak obnove pokrenut u zakonskom roku, naknadno donesena rješenja u ponovnom postupku po presudama prvostepenog suda, kao i rješenje od 23.07.2014. godine, koje je prvostepeni organ donio u ponovnom postupku po presudi prvostepenog suda od od 03.02.2014. godine nemaju uticaja na računanje roka od pet godina, jer je obnova postupka pokrenuta u zakonskom roku rješenjem prvostepenog organa od 11.07.2012. godine. Iz naprijed navedenih razloga ovaj sud je i druge prigovore iz zahtjeva ocjenio neosnovanim, jer nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti je došlo do povrede pravila federalnog zakona o postupku, pa je ovaj suda zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke odbio kao neosnovan u skladu sa odredbom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima.

Zahtjev tužioca da mu se naknade troškove postupka, sud je odbio kao neosnovan primjenom odredbe člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), koja se u smislu člana 55. Zakona o upravnim sporovima shodno primjenjuje. Odredbom člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku propisano je da je stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna protivnoj stranci nadoknaditi troškove.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 O U 012336 17 Uvp od 21.05.2020. godine)

104.

Član 287. stav 1. Zakona o upravnom postupku

ORGAN NADLEŽAN ZA AMINISTRATIVNO IZVRŠENJE PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI Ć OBUSTAVITI ZAPOĀETO IZVRŠENJE I PROVEDENE RADNJE PONIŠTITI I U SLUĀAJU DA JE PROVEDENO PREMA OSOBI KOJA NIJE U OBAVEZI.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja pobijane presude i podataka u spisu predmeta proizilazi da je primjenom člana 287. stav 1. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/98 i 48/99) zaključkom prvostepenog organa Službe za boraĀko-invalidsku zaštitu, stambene poslove i integraciju raseljenih lica Grada Tuzla od 01.08.2016. godine, obustavljeno započeto izvršenje rješenja Službe za boraĀko-invalidsku zaštitu, stambene poslove i integraciju raseljenih lica Grada Tuzla broj: 10-23-PS-4538/01 od 28.07.2015. godine, jer je provedeno prema osobi koja nije u obavezi (taĀka I zakljuĀka). U taĀki II zakljuĀka navedeno je da zainteresovano lice HukiĀ Ahmet, u Āiju korist je započeto izvršenje, upuĀuje se da pokrene postupak poništenja rješenja o dodjeli stana izdatog od strane Federalnog ministarstva odbrane ZajedniĀka komanda Vojske Federacije Bosne i Hercegovine broj: 27-18-17-34-9-2004-1/05 od 26.12.2005. godine. Rješenjem prvostepenog organa broj: 10-23-PS-4538/01 od 28.07.2015. godine odbijen je zahtjev Federalnog ministarstva odbrane ZajedniĀka komanda Vojske Federacije Bosne i Hercegovine, Āiji je pravni sljednik Služba za zajedniĀke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine, za iseljenje bespravnog korisnika HukiĀ Ahmet iz stana u Tuzli, ulica Maršala Tita broj 62, sprat 2, stan broj 20, zbog nenadležnosti za postupanje i navedeno da je Služba za zajedniĀke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine dužna da u roku od 15 dana od dana prijema ovog rješenja oslobodi od lica i stvari navedeni stan i isti preda HukiĀ Ahmetu pod prijeljnom prinudnog izvršenja. Tuženi organ postupajui po izjavljenoj žalbi tužioca protiv zakljuĀka prvostepenog organa, istu je odbio kao neosnovanu sa obrazloženjem da predmetni stan koristi HatuniĀ Edin na osnovu rješenja o dodjeli stana od 26.12.2005. godine Federalnog ministarstva odbrane, ZajedniĀke

komande Vojske Federacije, pa da je pravilno primijenjena odredba člana 278. stav 1. Zakona o upravnom postupku. Prvostepeni sud je tužbu odbio kao neosnovanu iz istih razloga koji su navedeni u osporenom rješenju tuženog organa.

Pravilno je postupio prvostepeni sud kada je odbio tužbu tužioca kao neosnovanu, a iz razloga što je odredbom člana 287. stav 1. Zakona o upravnom postupku propisano je da je organ nadležan za administrativno izvršenje obavezan po službenoj dužnosti obustaviti započeto izvršenje i provedene radnje poništit, između ostalog navedenog, i u sluĀaju da je bilo provedeno prema osobi koja nije u obavezi. Predmetni stan, prema utvrđenom Āinjeničnom stanju, koje ovaj sud nije mogao cijeniti u skladu sa Ālanom 41. stav 4. Zakona o upravnim sporovima, koristi HatuniĀ Edin na osnovu rješenja o dodjeli stana od 26.12.2005. godine Federalnog ministarstva odbrane, ZajedniĀke komande Vojske Federacije, pa je pravilno obustavljeno započeto izvršenje rješenja prvostepenog organa od 28.07.2015. godine, koje je dopušteno zakljuĀkom o dozvoli izvršenja prvostepenog organa broj: 10-23-PS-4538/01 od 02.06.2016. godine.

Imajui u vidu utvrđeno Āinjenično stanje, da HutiniĀ Edinu ima pravni osnov za korištenje predmetnog stana, neosnovani su navodi iz zahtjeva da se nisu stekli uvjeti za primjenu člana 278. stav 1. Zakona o upravnom postupku. I drugi navodi iz zahtjeva ovaj sud je ocjenio neosnovanim, jer nemaju uticaja na drugaĀije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon, niti je došlo do povrede pravila federalnog zakona o postupku, zbog Āega je po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje neosnovan, pa je ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odluiĀo kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O U 015721 18 Uvp od 17.09.2020. godine)

105.

Ālan 8. Zakona o upravnim sporovima

RJEŠENJE FAKULTETA ZDRAVSTVENIH STUDIJA SARAJEVO, UNIVERZITETA U SARAJEVU NIJE UPRAVNI AKT, PA SE UPRAVNI SPOR NE MOŹE VODITI PROTIV TAKVOG AKTA, JER TUŹENI FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA SARAJEVO NIJE ORGAN IZ ĀLANA 4. ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja prvostepene presude proizilazi da je prvostepeni sud u predmetu izboru u zvanja vanrednog profesora, odlučujući o tužbi tužioca, zbog povrede pravila postupka, člana 95. stav 1. i člana 83. stav 1. Zakona o upravnim sporovima tužbu uvažio, osporeno rješenje tuženog poništio i predmet vratio na ponovni postupak.

Odredbom člana 8. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 9/05) propisano je, da se upravni spor može voditi samo protiv upravnog akta, a da se takvim aktom smatra akt kojim nadležni organ iz člana 4. istog Zakona rješava o izvjesnom pravu ili obavezi pojedinca ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari.

Po ocjeni ovog suda prvostepeni sud je pogrešno postupio kada je u konkretnom predmetu odlučio o tužbi tužioca podnesenoj protiv osporenog rješenja Fakulteta zdravstvenih studija Sarajevo, Univerziteta u Sarajevu, iako se ne radi o upravnom aktu. Prema citiranim odredbama člana 8. Zakona o upravnim sporovima akt tuženog ne predstavlja upravni akt, kojim je rješavano o izvjesnom pravu ili obavezi tužioca u nekoj upravnoj stvari, već o sporu iz radnog odnosa, o izboru tužioca u zvanje vanrednog

profesora na osnovu raspisanog konkursa za izbor nastavnika i saradnika objavljenog dana 16.11.2014. godine, pa se protiv istog ne može voditi upravni spor, jer se ne radi o upravnoj stvari, kao jednog od bitnih sadržajnih obilježja upravnog akta.

Pored navedenog, tuženi Fakulteta zdravstvenih studija Sarajevo, Univerziteta u Sarajevu nije nadležni organ iz člana 4. Zakona o upravnim sporovima, kojim je propisano da, pod pojmom organ u smislu ovog Zakona podrazumjevaju se organi uprave i upravne ustanove Federacije i kantona, gradonačelnik i općinski načelnik i gradske i općinske službe za upravu, kao i institucije koje imaju javna ovlaštenja kad u vršenju javnih ovlaštenja rješavaju u upravnim stvarima.

Iz navedenih razloga, prvostepeni sud nije mogao odlučivati o predmetnoj tužbi podnesenoj protiv osporenog rješenja tuženog koji nije upravni akt, a niti se radi o nadležnom organu iz člana 4. Zakona o upravnim sporovima, pa je ovaj sud primjenom člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio zbog naprijed navedenih razloga i pobijanu presudu preinačio tako što je na osnovu člana 25. stav 1. tačka 2. istog Zakona tužbu tužioca odbacio.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 U 023863 18 Uvp od 01.10.2020. godine)

106.

Član 25. stav 1. tačka 6. Zakona o upravnim sporovima

KADA PRVOSTEPENI SUD U UPRAVNOM SPORU O ISTOJ UPRAVNOJ STVARI DONESE PRESUDU KOJA JE POSTALA KONAČNA I PRAVOMOĆNA, A POSLIJE DONESE IDENTIČNU PRESUDOM U UPRAVNOM SPORU O ISTOJ STVARI, KOJA JE PREDMET PREISPITIVANJA PRED VRHOVNIM SUDOM, ZBOG ČEGA JE DOŠLO DO POVREDE PRAVILA POSTUPKA IZ KOJIH RAZLOGA SU ISPUNJENI UVJETI DA SE TUŽBA ODBACI.

Iz obrazloženja:

Prema obrazloženju pobijane presude i stanja spisa predmeta, rješenjem Kantonalnog poreznog ureda Bihać, broj: 13-1/01-15-21-785/14-1 SA od 25.04.2014. godine, pokrenut je postupak prinudne naplate prema tužitelju koji u roku za plaćanje duga, određenog nalogom za plaćanje Porezne ispostave Velika Kladuša, broj: 13-1/4-15-3-10163-1/12 od 26.03.2014. godine, nije platio porezne obaveze, pobliže navedene u dispozitivu rješenja, u ukupnom iznosu od 25.292,40 KM, a rješenjima istog organa o naplati porezne obaveze iz imovine poreznog obveznika, broj: 13-1/01-15-21-785/14-9 SA od 12.03.2015. i 13-1/01-15-21-785/14-10 SA od 12.03.2015. godine, određena je naplata porezne obaveze od tužitelja, kao poreznog obveznika-dužnika, u ukupnom

iznosu od 25.292,40 KM, koja će se izvršiti prijenosom novčanih sredstava tužitelja sa transakcijskih računa otvorenih kod Raiffeisen bank d.d. Sarajevo na odgovarajuće uplatne račune, koja (banka) će po prijemu rješenja obustaviti sve transakcije preko računa tužitelja, izuzev transakcija usmjerenih na plaćanje dužnih javnih prihoda navedenih u ovom rješenju, s tim što će ove obustave trajati sve do izmirenja dospjelog duga, odnosno pljenidbom i prodajom imovine ili pljenidbom sredstava za plaće, naknade nadnica, penzija i drugih finansijskih potraživanja, osim imovine izuzete članom 43. stav 5. Zakona o poreznoj upravi F BiH. Protiv navedenih rješenja tužitelj je izjavio žalbe. Tuženi je zaključkom broj: 03-15-943-Z/14-J.D. od 11.06.2015. godine, spojio naprijed navedene upravne predmete i osporenim rješenjem broj:

03-15-943/14-J.D. od 11.06.2015. godine, odbio kao neosnovane žalbe. Prvostepeni sud je, pobijanom presudom, rješenja nadležnih organa ocijenio pravilnim i na zakonu zasnovanim, radi čega je tužbu odbio.

Prema odredbi iz člana 25. stav 1. tačka 6. Zakona o upravnim sporovima, nadležni sud će rješenjem odbaciti tužbu ako utvrdi da već postoji pravomoćna sudska odluka donesena u upravnom sporu o istoj stvari.

Prema stanju spisa predmeta, prvostepeni sud je u upravnom sporu o istoj upravnoj stvari donio presudu broj: 01 O U 010111 15 U od 23.04.2016. godine, koja je postala konačna i pravomoćna, a presudom brojem 01 O U 010282 15 U od 04.05.2016. godine, koja je predmet

preispitivanja pred ovim sudom, donio je identičnu presudu u upravnom sporu o istoj stvari, zbog čega je došlo do povrede citiranog člana 25. stav 1. tačka 6. Zakona o upravnim sporovima. Prvostepeni sud je iz navedenog razloga, u konkretnom slučaju trebao tužbu podneseno protiv upravnog akta tuženog organa odbaciti, jer se radi o istoj stvari.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud je povrijedio pravila federalnog zakona o postupku zbog čega je ovaj suda zahtjev za vanredno preispitivanje uvažio i pobijanu presudu preinačio primjenom člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 01 O U 010282 16 Uvp od 21.05.2020. godine)

107.

Oluka o općinskim taksama

Član IV C 11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine

ODLUKA O OPĆINSKIM TAKSAMAMA OSTAJE NA SNAZI SVE DOK USTAVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE U POSTUPKU OCJENJIVANJA USTAVNOSTI POKRENUTOM NA ZAHTEJEV OVLAŠTENOG PODNOSIOCA NE DONESE PRESUDU DA ODLUKA NIJE U SKLADU SA USTAVOM.

Iz obrazloženja:

Prvostepeni sud je pobijanom presudom odbio tužbu tužioca kao neosnovanu, kojom je osporio stav 2. rješenja tuženog organa, jer je u postupku utvrđeno da je tužilac pravna osoba koja obavlja djelatnost sportske kladionice i to na sedam uplatnih mjesta za koja nije podnesena porezna prijava za 2014. godinu, da je u ime tužioca, kao obveznika plaćanja komunalne takse prijavu podnijela Porezna uprava Kantonalnog ureda Orašje, Ispostava Orašje u skladu sa odredbama člana 21. Zakona o poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/02 i 28/04) i člana 1. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 28/04), te u skladu sa odredbama Pravilnika o postupku podnošenju poreznih prijava ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/02, 54/03 i 74/04) i Odluke o općinskim komunalnim taksama Općine Orašje broj: 01-02-840/09 od 22.07.2009. godine, objavljena u "Službenom glasniku Općine Orašje", broj 7/09 od 23.07.2009. godine, a u skladu sa Tarifom komunalnih taksi, koja je sastavni dio navedene Odluke, kao i Zakona o komunalnim taksama ("Službene novine Županije Posavske", broj 4/09), na osnovu čega je tužiocu utvrđen iznos za plaćanje komunalne takse za istaknutu firmu za 2014. godinu u ukupnom godišnjem iznosu od

13.750,00 KM u koji je uračunat i iznos za uplatno mjesto u Domaljevcu.

Tužilac je u zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke osporio ustavnost Odluke o općinskim komunalnim taksama, što je isticao i u tužbi, a koje navode je prvostepeni sud cijenio u skladu sa članom 39. stav 1. Zakona o upravnim sporovima.

Kako je tužiocu na osnovu Odluke o općinskim komunalnim taksama ("Službeni glasnik Općine Orašje", broj 7/09), koja je na snazi, utvrđen iznos za plaćanje komunalne takse za istaknutu firmu za 2014. godinu za sedam uplatnih mjesta bez uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari su navodi iz zahtjeva da je ova odluka donesena bez ikakvih valjanih kriterija, odnosno da djelatnost firme ne može biti objektivni kriterij, čime se krši ustavno pravo na jednakost pred zakonom, zabrana diskriminacije i ograničava mogućnost prometa usluga, koja prava su zagarantovana Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Navedena Odluka o općinskim komunalnim taksama iz 2009. godine ostaje na snazi sve dok Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine u postupku ocjenjivanja ustavnosti pokrenutom na zahtjev ovlaštenog podnosioca ne donese presudu da ova odluka nije u skladu sa Ustavom. Tužilac se u zahtjevu poziva na više presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, što je isticao i u tužbi, koje navode je cijenio

prvostepeni sud u pobijanoj presudi, a koje prihvata i ovaj sud. Pozivanje tužioca na presudu prvostepenog suda nema uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari, jer se na odlukama kantonalnih sudova ne zasniva sudska praksa ovog suda.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni

zakon ili drugi federalni propis, niti je došlo do povrede pravila federalnog zakona o postupku, zbog čega je po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan, pa je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučeno kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 02 O U 001341 17 Uvp od 09.04.2020. godine)

108.

Član 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica

Član 5. stav 3. Pravilnika o radu ljekarskih komisija za nadzor i medicinsko vještačenje

OBNOVA POSTUPKA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI SE NE MOŽE IZVRŠITI AKO NISU ISPUNJENI UVJETI IZ ČLANA 52. STAV 2. ZAKONA O PRAVIMA BRANILACA I ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA.

PRAVA PRIZNATA NA OSNOVU ZAKONA NE MOGU PRESTATI PRIMJENOM PODZAKONSKOG AKTA.

Iz obrazloženja:

Prema podacima iz spisa predmeta proizlazi da je osporenim rješenjem tuženog organa odbijena kao neosnovana žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Općinske službe za društvene djelatnosti, opću upravu i branitelje Čitluk broj: 04-01-43-869/15 od 23.03.2015. godine kojim je u postupku obnove postupka po službenoj dužnosti, postupajući po presudi prvostepenog suda broj: 07 O U 009233 14 U od 22.12.2014. godine i primjenom člana 5. stav 3. Pravilnika o radu ljekarskih komisija za nadzor i medicinsko vještačenje sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 77/08) tužiocu ukinuto pravo na ličnu invalidninu koju je ostvario na osnovu rješenja Općinske službe za društvene djelatnosti, opću upravu i branitelje Čitluk broj: 04-01-43-271/05 od 19.09.2006. godine, na koje je data saglasnost od 26.10.2006. godine. U obrazloženju rješenja se navodi da se tužilac nije odazvao na dva poziva za medicinsko vještačenje pa je u skladu sa odredbom člana 5. stav 3. Pravilnika o radu ljekarskih komisija odlučeno kao u dispozitivu rješenja. Osporenim rješenjem tuženog odbijena je kao neosnovana žalba tužioca izjavljena protiv rješenja prvostepenog organa od 23.03.2015. godine iz razloga što je prvostepeni organ pravilno postupio kada je odlučio da tužiocu prestaje svojstvo ratnog vojnog invalida i pravo na ličnu invalidninu, a koje je doneseno na osnovu nalaza i mišljenja Ljekarske komisije broj: KLJV-SA-453/12 od 04.01.2013. godine. Prvostepeni sud je nakon nejavnog rješavanja u skladu sa članom 28. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, uz prisustvo punomoćnika tužioca, donio presudu kojom je tužbu odbio kao neosnovanu.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud je povrijedio federalni Zakon ili drugi federalni propis, zbog čega je po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke osnovan.

Prvostepeni sud se u obrazloženju pobijane presude poziva na nalaza i mišljenja Ljekarske komisije broj: KLJV-SA-453/12 od 04.01.2013. godine u kojem je navedeno da se medicinsko vještačenje ne može završiti bez neposrednog pregleda imenovanog, jer se nije odazvao na dva zakazana pregleda (medicinsko vještačenje) dana 30.08.2012. i 18.12.2012. godine, pa je odlučeno u skladu sa članom 5. stav 3. Pravilnika o radu ljekarskih komisija za nadzor i medicinsko vještačenje., koje odredbe prvostepeni sud citira u obrazloženju pobijane presude.

Ovaj sud smatra da se obnova postupka po službenoj dužnosti u konkretnom predmetu nije mogla izvršiti, jer nisu ispunjeni uvjeti iz člana 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, te da se na osnovu podzakonskog akta Pravilnika o radu ljekarskih komisija, prava stečena na osnovu navedenog Zakona ne mogu prestati, pa je prvostepeni sud, po ocjeni ovog suda pogrešno odlučio kada je tužba tužioca odbio kao neosnovanu.

Odredbom člana 12. Zakona o upravnom postupku, propisano je da rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti redovno pravno sredstvo (žalba) u upravnom postupku (konačno u upravnom postupku), a kojim je stranka stekla neko pravo može se poništiti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su ovim ili drugim zakonom predviđeni. U konkretnom slučaju, protiv rješenja Općinske službe za društvene djelatnosti, opću upravu i branitelje Čitluk broj: 04-01-43-271/05 od 19.09.2006. godine na koje je data

saglasnost od 26.10.2006. godine nije izjavljena žalba, pa je protekom zakonskog roka za izjavljivanje žalbe isto rješenje postalo konačno zbog čega se taj postupak, u skladu sa odredbom iz člana 246. Zakona o upravnom postupku mogao obnoviti. Prema odredbi iz člana 5. stav 3. Pravilnika o radu ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje ("Službene novine Federacije BiH" broj: 77/08), ukoliko pozvano lice nakon dva pismena poziva ne pristupi pregledu, Sektor za finansije i informacioni sistem Federalnog ministarstva će po nalogu ministra privremeno obustaviti isplatu priznatih prava pozvanom licu do izlaska na ljekarsku komisiju. Ukoliko se lice ne odazove na ljekarski pregled dva mjeseca od dana obustavljanja isplate, rješenjem će biti utvrđen prestanak prava.

Prema podacima u spisu predmeta, (priloženim dostavnicama) proizilazi da je pozive za medicinsko vještačenje za navedene dane primila ista osoba koja je kao punomoćnik tužioca u upravnom postupku, primila prvostepeno rješenje od 23.03.2015. godine i osporeno rješenje od 22.04.2015.

godine, pa prema tome u spisu nema dokaza da je tužilac uredno pozvan na zakazane preglede. Prvostepeni sud je izveo pogrešan zaključak da su se u konkretnoj upravnoj stvari stekli uvjeti da se tužiocu rješenjem prvostepenog organa ukine rješenje od 19.09.2006. godine godine i tužiocu utvrdi prestanak svojstva ratnog vojnog invalida i prava na ličnu invalidninu zaključno sa 01.11.2009. godine, jer odredba člana 5. stav 3. Pravilnika o radu ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje, ima u vidu neopravdan izostanak lica koje je bilo uredno obaviješteno o zakazanom pregledu, a posebno imajući u vidu da se podzakonskim aktom Pravilnika o radu ljekarskih komisija, prava stečena na osnovu Zakona ne mogu prestati.

Iz navedenih razloga ovaj sud je primjenom odredbe člana 46, stav 2. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude, da bi u ponovnom postupku prvostepeni sud u skladu sa zakonom i primjedbama ovog suda donio zakonitu odluku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 U 012247 17 Uvp od 16.07.2020. godine)

109.

Član 11. Zakona o eksproprijaciji

NEMOGUĆNOST NORMALNOG KORIŠTENJA PREOSTALOG DIJELA NEKRETNINE I NEDOSTATAK PRIVREDNOG INTERESA VLASNIKA, KAO RAZLOG ZA PRIMJENU NAVEDENOG ČLANA NE POSTOJI AKO NEMA PREPREKE DA SE NASTAVI KORIŠTENJE NEKRETNINE KAO I PRIJE EKSPROPRIJACIJE DIJELA PRVOBITNE PARCELE.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja pobijane presude, kao i podataka u spisu predmeta proizilazi da je prvostepeni organ u ponovljenom postupku, odlučujući po zahtjevu tužioca za eksproprijaciju preostalog dijela nekretnine na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja primjenom člana 11. Zakona o eksproprijaciji ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/07, 36/10 i 25/12) isti odbio kao neosnovan. Prvostepeni organ je donio navedeno rješenje na osnovu rješenja prvostepenog organa broj: 06-31-28-19/14 od 13.08.2014. godine, kojim je usvojen prijedlog Kantonalne agencije za puteve SBK za potpunu eksproprijaciju nekretnina u svrhu izgradnje regionalnog puta R-443a dionica Resnik-Volujak L-1,6 km, i u tu svrh je u potpunosti izuzeta nekretnina označena k.p. 1788/2 zv. "Velena", njiva 4. klase u površini 983 m² upisana u zk. ul. 402 K.O. Alagići vlasništvo Branka, Pere, Medić udio 1/1, a odbijen je zahtjev vlasnika nekretnine Branka, Pere, Medić, za eksproprijaciju preostalog dijela parcele označena kao k.p 1788/1 njiva 4. klasa u površini 1894 m² udio 1/1, jer nisu ispunjeni uvjeti iz člana 11.

Zakona o eksproprijaciji. U ponovljenom postupku izvršen je uviđaj na licu mjesta, pribavljen je nalaz vještaka poljoprivredne struke, vještaka građevinske struke, izjave stranaka na nalaze vještaka poljoprivredne i građevinske struke na usmenoj raspravi i na osnovu svih pribavljenih dokaza utvrđeno je da nisu ispunjeni uvjeti za primjenu člana 11. stav 1. Zakona o eksproprijaciji. Protiv rješenja prvostepenog organa žalbu je izjavio tužilac koju je tuženi organ odbio kao neosnovanu sa obrazloženjem da nemogućnost korištenja preostalog dijela nekretnine i nedostatak privrednog interesa vlasnika kao razlog za eksproprijaciju primjenom člana 11. stav 1. Zakona o eksproprijaciji u ovom slučaju ne postoje, pa je prvostepeni organ na osnovu potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja donio pravilnu odluku kada je zahtjev vlasnika nekretnine, tužioca odbio kao neosnovan. Prvostepeni sud odlučujući po tužbi tužioca istu je odbio kao neosnovanu.

Ovaj sud nalazi da pobijanom presudom nije povrijeđen zakon na štetu tužioca kada je prvostepeni sud na osnovu činjenica utvrđenih u upravnom postupku i pravilnom

primjenom materijalnog prava tužbu odbio kao neosnovanu.

Odredbom član 11. stav 1. Zakona o eksproprijaciji propisano je, na zahtjev vlasnika eksproprijisat će se i preostali dio nekretnine ako se pri eksproprijaciji jednog dijela nekretnine utvrdi da vlasnik nema privrednog interesa da koristi preostali dio, odnosno ako je uslijed toga na preostalom dijelu onemogućena ili bitno pogoršana njegova dosadašnja egzistencija ili mu je onemogućeno normalno korištenje preostalog dijela nekretnine.

Imajući u vidu citiranu zakonsku odredbu i činjenično stanje utvrđeno u upravnom postupku, koje je detaljno navedeno u prvostepenom rješenju od 22.06.2015. godine i u rješenju tuženog organa od 18.04.2016. godine, prvostepeni sud je zaključio da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uvjeti iz člana 11. stav 1. Zakona o eksproprijaciji iz kojeg razloga je tužbu odbio kao neosnovanu. Propisivanjem uvjeta iz člana 11. stav 1. Zakona o eksproprijaciji postavljeni su izvjesni orijentacioni kriteriji čiji je zajednički cilj da se u postupku na nesumnjiv način ustanovi da li i dalje postoji privredni interes vlasnika da koristi preostali dio nekretnine, odnosno da je na preostalom dijelu onemogućena ili bitno pogoršana njegova dosadašnja egzistencija ili da mu je onemogućeno normalno korištenje preostalog dijela nekretnine. U postupku je na osnovu provedenih dokaza, nalaza vještaka građevinske struke i vještaka poljoprivredne struke utvrđeno, da se radi o zemljištu, koje kao cijelina, dio prije eksproprijacije i preostali dio čija se eksproprijacija traži, korišteno kao livada za proizvodnju stočne hrane, odnosno poljoprivredno zemljište za proizvodnju sjena, da je preostali dio značajne površine 1894 m², veće od dijela koji je eksproprijisan u površini od 983 m², da parcela ima pristup na javni put, pa nema prepreka da se nastavi koristiti kao i prije eksproprijacije dijela prvobitne parcele, što znači da nemogućnost korištenja preostalog dijela i nedostatak privrednog interesa vlasnika kao razlog za primjenu člana 11. Zakona o eksproprijaciji ne postoji. Prema navedenom vlasniku na preostalom dijelu nekretnine nije onemogućena ili pogoršana dosadašnja egzistencija, s obzirom da sa porodicom živi u Beču, R Austrija, gdje je stalno zaposlen kao i njegova supruga, a poljoprivredom se ne bavi što znači da ukupan socijalno ekonomski položaj vlasnika i njegove porodice nije narušen, da je moguće i dalje normalno korištenje

preostale parcele, da projekat buduće prometnice regionalnog puta R-443a predviđa poštivanje standarda u području zaštite okoliša, da se na predmetnoj parceli može graditi, a izgradnjom predviđenog regionalnog puta vrijednos parcele će porasti.

Tužilac u žalbi izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja, u tužbi podnesenoj protiv rješenja tuženog organa i u zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke isticao je iste prigovore, koji se odnose na utvrđeno činjenično stanje i povredu pravila postupka. Utvrđeno činjenično stanje ovaj sud nije cijenio, jer se na osnovu člana 41. stav 4. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje ne može podnijeti zbog povrede pravila postupka koja se odnosi na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Po ocjeni ovog suda prvostepeni sud je na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja pravilno odbio tužbu tužioca kao neosnovanu, jer nisu ispunjeni uvjeti iz člana 11. stav 1. Zakona o eksproprijaciji, pa se ukazuju neosnovanim navodi iz zahtjeva da je prvostepeni sud pogrešno primijenio navedenu odredbu Zakona o eksproprijaciji, čime mu je povrijeđeno ustavno pravo na imovinu iz člana II/3.k Ustava Bosne i Hercegovine, kao i da sud nije cijenio sve navode iz tužbe u skladu sa članom 39. stav 1. Zakona o upravnim sporovima. Tužilac se u zahtjevu poziva na presudu Ustava Bosne i Hercegovine broj: AP 528/04 od 13.10.2005. godine, koja se na konkretni slučaj ne može primijeniti, jer je u predmetu pred Ustavnim sudom, prema nalazima i mišljenjima vještaka evidentno da je izgradnjom pristupnog puta i prekidom površinskog kanala za odvod površinskih voda iz apelantovog dvorišta apelantova imovina, odnosno njegovi stambeni i pomoćni objekti izloženi stalnom plavljenju uslijed pojačanih padavina, a i zbog buke teških mašina i kamiona koji prolaze putem, prašine i štetnih emisija povrijeđeno je apelantovo ustavno pravo, a što nije slučaj u konkretnom predmetu po zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon, niti je došlo do povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari, zbog čega je po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan, pa je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 06 0 U 008739 16 Uvp od 05.03.2020. godine)

110.

Član 60. stav 1. Zakona o premijeru i katastru zemljišta

OPĆINSKI ORGAN UPRAVE NADLEŽAN ZA ODRŽAVANJE KATASTRA NIJE OVLAŠTEN DA U OKVIRU SVOJE NADLEŽNOSTI RASPRAVLJA I RJEŠAVA IMOVINSKO-PRAVNE ODNOSE NA NEKRETNINAMA, PA PREMA TOME I DA ODLUČUJE U MERITUMU O PODNESENOM ZAHTEJU ZA USKLAĐIVANJE PODATAKA STAROG I NOVOG PREMJERA KATASTRA.

Iz obrazloženja:

Prema obrazloženju pobijane presude i podataka u spisu predmeta proizilazi da je prvostepeni organ, Služba za stambeno komunalne poslove, obnovu i razvoj, geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina Opštine Glamoč u ponovnom postupku (nakon održane javne rasprave u prisustvu tužioca), u predmetu usklađivanja podataka starog i novog premjera katastra primjenom člana 56. stav 1. člana 60. Zakona o premijeru i katastru zemljišta ("Službeni list SR BiH" broj: 14/78, 12/87 i 26/90 i "Službeni list R BiH" broj 4/93 i 13/94) donio zaključak broj: 03-04-30-4-35/16 od 23.05.2016. godine, kojim je odbačen zahtjev tužioca za usklađivanje podataka starog i novog premjera katastra zbog stvarne nenadležnosti. U obrazloženju zaključka navedeno je da Zakona o premijeru i katastru zemljišta propisuje dva postupka u kojima se mogu provoditi promjene upisanih podataka, ispravke greške u katastarskom operatu (član 56. stav 1.) i promjene na osnovu validnih javnih ili privatnih isprava i tehničke promjene (član 60.), a postavljenim zahtjevom tužioca za usklađivanje podataka starog i novog katastra nije Zakonom predviđeno, zbog čega se o istom ne može meritorno odlučiti. Rješavajući po žalbi tužioca tuženi organ je odbio žalbu kao neosnovanu iz razloga što je prvostepeni organ u cijelosti postupio po uputama drugostepenog organa i donio zakonitu i pravilnu odluku koju ni žalbeni razlozi ne dovode u pitanje. U obrazloženje rješenja tuženi se poziva na Pravilnik o postupanju u zemljišnoknjižnim stvarima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 5/03 i 10/07) i član 60. navedenog Zakona. Prvostepeni sud je iz istih razloga pobijanom presudom tužbu odbio kao neosnovanu.

Ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i pravilnom primjenom materijalnog prava pravilno i zakonito postupio kada je pobijanom presudom odbio tužbu tužioca kao neosnovanu. Odredbom člana 60. stav 1. Zakona o premijeru i katastru zemljišta je propisano, da je nadležni opštinski organ u vršenju poslova održavanja premjera i katastra zemljišta dužan da otklanja sve nedostatke i

promijene u snimanju detalja, geodetskom elaboratu, planovima, karti i u katastarskom operatu. U konkretnom slučaju, općinski organ uprave nadležan za održavanje katastra nije ovlašten da u okviru svoje nadležnosti raspravlja i rješava imovinsko-pravne odnose na nekretninama, pa prema tome i da odlučuje u meritumu o zahtjevu tužioca. Prvostepeni sud, kao i tuženi organ pravilno se pozivaju na Pravilnik o postupanju u zemljišnoknjižnim stvarima ("Službeni list SR BiH" broj: 05/03 i 10/07). Postupak za usklađivanje podataka starog i novog premjera, koji se provodi u samo određenim slučajevima kada su ispunjene pretpostavke koje predviđa navedeni Pravilnik, po svojoj pravnoj prirodi nije postupak u kome se rješavaju imovinsko-pravni odnosi, tako da se može provesti samo ako nema nikakvih sporova o vlasništvu, odnosno posjedu, a u konkretnom slučaju tužilac traži da se uskladi zemljišnoknjižno stanje na način da postane posjednik bez pravnog osnova. Međutim, pravo na upis u katastarski operat ima pravo subjekt koji u smislu člana 60. stav 2. Zakona o premijeru i katastru zemljišta ima podobnu ispravu koja mora sadržavati i oznaku nekretnine prema podacima novog premjera u skladu sa članom 12. istog Zakona. S obzirom da u konkretnom slučaju prvostepeni organ, iz naprijed navedenih razloga nije nadležan da postupi po zahtjevu tužioca pravilno je odbačen zahtjev zbog nenadležnosti

Neosnovani su prigovori tužioca da je pobijanom presudom došlo do povrede pravila postupka, odnosno da sud nije odgovorio na sve navode iz tužbe i da je izreka i obrazloženje pobijane presude kontradiktorno. Ovaj sud nije ocijenio prigovore iz zahtjeva koji se odnose na utvrđeno činjenično stanje, jer odredbom člana 41. stav 4. Zakona o upravnim sporovima propisano je da se zahtjev za vanredno preispitivanje ne može podnijeti zbog povrede pravila postupka koja se odnose na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. I druge navode iz zahtjeva ovaj sud je ocijenio neosnovanim, jer nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari.

S obzirom na navedene razloge zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke se ukazuje neosnovanim, pa je na osnovu člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučeno kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 10 O U 004001 18 Uvp od 09.07.2020. godine)

111.

Član 4. stav 1. tačka 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata

PRILOKOM PRIZNAVANJA PRAVA NA PRIJEVREMENU POVOLJNIJU STAROSNU PENZIJU NA OSNOVU ODREDBE ČLANA 4. STAV 1. TAČKA 1. ZAKONA O PRIJEVREMENOM POVOLJNIJEM PENZIONISANJU BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA NE MOŽE SE UZETI U OBZIR PENZIJSKI STAŽ OSTVAREN U REPUBLICI SRPSKOJ JER JE RATIO LEGIS DONOŠENJA NAVEDENOG ZAKONA BIO OMOGUĆAVANJE PRIJEVREMENOG POVOLJNIJEG PENZIONISANJA BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA, ODNOSNO PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE (ARBIH, HVO, HOS, MUP-A R BiH I ODJELA ZA UNUTARNJE POSLOVE/MUP-A HZHB), PA U TOM SMISLU NE MOŽE DOĆI U OBZIR URAČUNAVANJE PENZIJSKOG STAŽA OSTVAREN OG U REPUBLICI SRPSKOJ.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja pobijane presude i stanja upravnog spisa proizilazi da je tužitelj, kao demobilisani branilac, ranijim rješenjima tuženog ostvario pravo na srazmjernu starosnu penziju koja pada na teret bosansko-hercegovačkog nosioca osiguranja u skladu sa odredbama Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/00); da je podnio zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju u skladu sa odredbama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17); da je u provedenom upravnom postupku utvrđeno je da je tužitelj rođen 08.06.1955. godine, te da na dan priznavanja prava ima navršenih 58 godina života; da ukupan penzijski staž do dana prestanka osiguranja iznosi 33 godina 07 mjeseci i 02 dana; da je u razdoblju od 18.09.1991. godine do 23.12.1995. godine najmanje 12 mjeseci vršio dužnost i obavljao poslove načelnika stanice I kategorije sa formacijskim činom potpukovnik u momentu ostvarivanja prava na penziju, te da je radio na radnim mjestima sa uvećanim trajanjem. Iz provedenih dokaza utvrđeno je da je ispunio uslove iz člana 4. stav 1. tačka 1. navedenog Zakona, te mu je, kao pripadniku policije, rješenjem direktora Kantonalne administrativne službe za Posavsku županiju, broj: 01096154928 od 27.01.2016. godine priznato pravo na penziju prema toj odredbi, dok staž ostvaren u Republici Srpskoj nije uzet u obzir jer se, prema stanovištu tuženog iz osporenog rješenja, donesenog po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv navedenog rješenja prvostepenog organa, kao i stanovištu prvostepenog suda iz pobijane presude, staž ostvaren poslije 30.04.1992. godine u Republici Srpskoj ne uzima u ukupan penzijski staž prema odredbama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, zbog čega je po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj

protiv rješenja prvostepenog organa tuženi, kao drugostepeni organ, žalba odbio, što je prvostepeni sud cijenio pravilnim zbog čega je u pobijanoj presudi tužbu cijenio neosnovanom i istu odbio, jer je cijenio da je tuženi organ na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje u ovoj upravnoj stvari pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava donio zakonitu odluku u pogledu određivanja visine tužiteljeve prijevremene povoljnije starosne penzije.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari, zbog čega je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan.

Naime, odredbom člana 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17) propisano je da se ovim Zakonom na jedinstven način propisuje korištenje i ostvarivanje prava na prijevremeno povoljnije penzionisanje (u daljnjem tekstu: povoljnije penzionisanje) bivših pripadnika Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH, HVO, HOS, MUP-a R BiH i Odjela za unutarnje poslove/MUP-a HZHB), osnovica, obračun, isplata, ponovni obračun i postupak za ostvarivanje prava na penziju, osiguravanje sredstava i druga pitanja.

Odredbom člana 4. istog Zakona u tačkama 1. do 5. propisane su kategorije lica koja izuzetno mogu ostvariti pravo na povoljnije penzionisanje pod uslovima i na način propisan ovim Zakonom gdje je u tački 1. propisano da su to pripadnici policije koji su najmanje 12 mjeseci (bez obzira na to je li to bilo u kontinuitetu) u periodu od 18.09.1991. godine do 23.12.1995. godine vršili dužnost i obavljali poslove komandanta-zapovjednika, komandira i načelnika (u jedinici specijalne borbene jedinice policijske stanice, u stanici policije kriminalističke službe javne bezbjednosti i centrima službi bezbjednosti, specijalnih

borbenih jedinica odreda policije i centrima službi bezbjednosti MUP-a RBiH i Odjela za unutarnje poslove/MUP-a HZHB).

Kako je tužitelj lice koje spada u ovu kategoriju (jer je u razdoblju od 18.09.1991. godine do 23.12.1995. godine najmanje 12 mjeseci vršio dužnost i obavljao poslove načelnika stanice I kategorije sa formacijskim činom potpukovnik u momentu ostvarivanja prava na penziju) to mu je u skladu sa naprijed citiranim zakonskom odredbom i priznato pravo na povoljniju penziju u skladu sa odredbom člana 5. navedenog Zakona kojom je propisana jedinstvena osnovica za izračun visine penzije korisnika prava iz ovog Zakona i to kao zajamčena penzija isplaćena u decembru 2011. godine u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12), koja iznosi =414,30 KM, te odredbom člana 6. stav 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata kojom je propisano da se penzija određuje množenjem iznosa utvrđene osnovice iz člana 5. ovog Zakona sa pripadajućim koeficijentom iz stava 3. istog člana (za pripadnike policije) i stav 3. kojim je propisan pripadajući koeficijent za pripadnike policije, na osnovu ličnog čina, odnosno formacijskog mjesta u momentu ostvarivanja prava na penziju.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe pravilno su i tuženi, kao drugostepeni organ, i prvostepeni sud u pobijanoj presudi cijenili da se tužitelju prilikom priznavanja prava na prijevremenu povoljniju starosnu na osnovu odredbe člana 4. stav 1. tačka 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ne može uzeti u obzir penzijski staž ostvaren u Republici Srpskoj. Ovo iz razloga jer je, prije svega, ratio legis donošenja navedenog Zakona bio omogućavanje prijevremenog povoljnijeg penzionisanja branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, odnosno pripadnika Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH, HVO, HOS, MUP-a RBiH i Odjela za unutarnje poslove/MUP-a HZHB), pa u tom smislu ne može doći u obzir

uračunavanje penzijskog staža ostvarenog u Republici Srpskoj. Pri tome je neosnovano pozivanje tužitelja na odredbu člana 82. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12) i odredbe Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/00), kao i tvrdnje o proizvoljnoj primjeni odredbi Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, prema vlastitom nahodjenju tuženog. Naime, odredbom člana 7. stav 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata izričito je propisano da će se kod ponovnog obračuna penzija za korisnike prava iz člana 3. ovog Zakona u obračun uzeti penzijski staž utvrđen prilikom priznavanja prava na penziju, a prema članu 3. to su korisnici prava na penziju prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 42/11 i 37/12). U konkretnom slučaju tužitelj ne spada u tu kategoriju lica, jer je on ranije pravo (na srazmjernu starosnu penziju) ostvario na osnovu Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/00), kojom prilikom mu je bio uzet u obzir i penzijski staž ostvaren u Republici Srpskoj što je i propisano odredbama tog Sporazuma. Međutim, prilikom određivanja penzije prema odredbama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ne dolazi u obzir taj penzijski staž, koji može biti od značaja za određivanje srazmjerne starosne penzije, koja pada na teret nosioca osiguranja u Republici Srpskoj, a što tužitelj gubi iz vida ističući naprijed iznesene prigovore o pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Obzirom na izneseno ovaj Sud je i ostale prigovore zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke cijenio neosnovanim, pa je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 02 0 U 001329 17 Uvp od 10.09.2020. godine)

112.

Član 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Član 40. stav 3. Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

ODREDBA ČLANA 31. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU, PRILIKOM RAČUNANJA STAŽA OSIGURANJA S UVEĆANIM TRAJANJEM, NE ISKLJUČUJE PRIMJENU ODREDBI UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE HRVATSKE, ČIJIM JE ČLANOM 40. STAV 3. TOG UGOVORA PROPISANO DA SE

RAZDOBLJE OSIGURANJA, NAVRŠENO PRIJE 8. OKTOBRA 1991. GODINE, KOJE SE, PREMA TADA VAŽEĆIM PROPISIMA, RAČUNALO S UVEĆANIM TRAJANJEM DUŽIM OD KALENDARSKOG, UZIMA U OBZIR U PRIZNATOM TRAJANJU IZ ČEGA PROIZILAZI DA JE PRVOSTEPENI ORGAN DUŽAN UZETI U OBZIR STAŽ OSIGURANJA KOJI SE RAČUNA SA DUŽIM TRAJANJEM OD KALENDARSKOG (BENEFICIRANI STAŽ) OSTVAREN U REPUBLICI HRVATSKOJ PRIJE 8. OKTOBRA 1991. GODINE I TADA ISPITATI DA LI SU ISPUNJENI USLOVI ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA STAROSNU PENZIJU.

Iz obrazloženja:

Iz stanja upravnog spisa i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud poprimio utvrđenim da je tužitelj dana 07.06.2016. godine podnio zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, da je Kantonalna administrativna služba Zenica postupajući po navedenom zahtjevu provela poseban ispitni postupak u okviru koga je utvrđeno da je tužitelj rođen 09.01.1954. godine i na dan podnošenja zahtjeva ima 62 godine života, te da ne ispunjava uslove za starosnu penziju sa smanjenjem starosne granice pozivajući se, pri tome, na odredbu člana 11. Pravilnika o postupku utvrđivanja radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, a obzirom na činjenicu da tužitelj na dan podnošenja zahtjeva ima 62 godine, 4 mjeseca i 28 dana života, a za ostvarivanje prava na starosnu penziju sa smanjenjem starosne granice sa 65 godina tužitelju je potrebno da ima 63 godine 9 mjeseci i 3 dana života, jer je utvrđeno da tužitelj na dan podnošenja zahtjeva ima ukupno ostvareni penzijski staž u Bosne i Hercegovine i Republici Hrvatskoj 25 godina, 1 mjesec i 25 dana zbog čega ne ispunjava uslove za sticanje prava na starosnu penziju propisane članom 30. i 137. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u Federaciji Bosne i Hercegovine zbog čega je odbijen njegov zahtjev. Rješavajući po tužiteljevoj žalbi podnesenoj protiv navedenog rješenja prvostepenog organa, tuženi je, kao drugostepeni organ, cijenio razloge prvostepenog rješenja pravilnim i žalbu odbio, cijeneći pri tome da se, i pored odredbe člana 40. stav 3. Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, tužitelju ne može priznati beneficirani staž iz Republike Hrvatske, obzirom na odredbu člana 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Postupajući po tužiteljevoj tužbi, kojom je pokrenut upravni spor protiv navedenog rješenja tuženog organa, prvostepeni sud je tužbu odbio cijeneći osporeno rješenje tuženog, kao i rješenje prvostepenog organa koje mu je prethodilo, pravilnim i zakonitim pozivajući se na odredbe člana 17. stav 1. i 2. i člana 40. stav 3. Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

Međutim, ovakav pravni stav upravnih organa i prvostepenog suda se ne može prihvatiti kao pravilan iz slijedećih razloga :

Naime, odredbom člana 17. Ugovora o

socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske ("Službeni glasnik BiH" broj 6/01), kojim je regulisano je sabiranje (zbrajanje) razdoblja osiguranja u stavu 1. propisano je da ako je, prema pravnim propisima jedne države ugovornice stjecanje, očuvanje ili ponovno priznanje prava na davanje u novcu, uvjetovano navršanjem određenog razdoblja osiguranja, nositelj te države ugovornice uzima u obzir, ako je to potrebno i razdoblje osiguranja, navršeno prema pravnim propisima druge države ugovornice, kao da je navršeno prema pravnim propisima koje on primjenjuje, pod uvjetom da se to razdoblje ne poklapa s razdobljem osiguranja prve države ugovornice, dok je stavom 2. istog člana propisano da se pri primjeni stava 1. ovoga člana, razdoblje osiguranja koje se, prema pravnim propisima druge države ugovornice računa s dužim trajanjem od kalendarskog, uzima u obzir u stvarnom kalendarskom trajanju.

Međutim, odredbom člana 40. stav 3. navedenog Ugovora propisano je da se, iznimno od odredbe člana 17. stav 2. ovoga Ugovora, razdoblje osiguranja, navršeno prije 8. oktobra 1991. godine, koje se, prema tada važećim propisima, računalo s uvećanim trajanjem dužim od kalendarskog, uzima u obzir u priznatom trajanju.

Imajući u vidu citirane odredbe Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske proizilazi da su osnovani navodi zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke da su navedene odredbe nepravilno primijenjene, budući je u konkretnom slučaju nesporno da je tužitelj staž koji se računa sa dužim trajanjem od kalendarskog (beneficirani staž) u Republici Hrvatskoj (a koji traži da mu se uzme u obzir prilikom utvrđenja da li ispunjava uslove za ostvarenje traženog prava na starosnu penziju) ostvario prije datuma navedenog u odredbi člana 40 stav 3. navedenog Ugovora, tj. prije 8. oktobra 1991. godine.

Pri tome se ne može prihvatiti stanovište tuženog organa (koje prvostepeni sud u pobijanoj presudi nije ni cijenio) da se tužitelju ne može priznati staž koji se računa sa dužim trajanjem od kalendarskog (beneficirani staž) u Republici Hrvatskoj, obzirom na odredbu člana 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH" broj 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12) kojom je propisano da se

osiguraniku kome se, u smislu ovog Zakona, staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem, starosna granica za sticanje prava na penziju smanjuje srazmjerno stepenu uvećanja staža, te da se ova odredba odnosi samo na beneficirani staž ostvaren u Bosni i Hercegovini.

Naime, ovom odredbom jeste navedena situacija računanja staža osiguranja s uvećanim trajanjem u smislu ovog Zakona i propisano da se u tom slučaju starosna granica za sticanje prava na penziju smanjuje srazmjerno stepenu uvećanja staža, ali nije, kako to tuženi tumači i interpretira, isključena mogućnost primjene odredbi Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, a odredbom člana 40. stav 3. tog Ugovora je upravo propisano da se razdoblje osiguranja, navršeno prije 8. oktobra 1991. godine, koje se, prema tada važećim propisima, računalo s uvećanim trajanjem dužim od kalendarskog, uzima u obzir u priznatom trajanju iz čega proizilazi da je tuženi, odnosno prvostepeni organ dužan uzeti u obzir staž osiguranja koji se računa sa dužim trajanjem od kalendarskog (beneficirani staž) ostvaren u Republici Hrvatskoj prije 8. oktobra 1991. godine i tada ispitati da li su ispunjeni uslovi za priznavanje prava na starosnu penziju.

Svako drugačije tumačenje odredbe člana 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i takvo neprimjenjivanje odredbi Ugovora o socijalnom osiguranju između

Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, po ocjeni ovog Suda, bilo bi suprotno odredbi člana III/3b Ustava BiH koja propisuje da su opšta načela međunarodnog prava sastavni dio pravnog sistema Bosne i Hercegovine i entiteta i načelima međunarodnog prava, među kojim je i načelo pacta sunt servanda (koje propisuje da je svaki važeći ugovor obavezujući po strane, te ga moraju izvršiti u dobroj vjeri), odnosno načelo savjesnog ispunjavanja preuzetih međunarodnih obaveza, odnosno obaveza iz međunarodnih ugovora kojima je država pristupila ili koje je zaključila. Kršenje tako preuzetih obaveza predstavljalo bi osnov eventualne odgovornosti države stranke konkretnog ugovora po međunarodnom pravu, uključujući širok dijapazon sankcija kojima država može biti izložena u svakoj konkretnoj situaciji. U slučaju BiH kršenje i/ili neizvršavanje preuzetih obaveza nastalih međunarodnim ugovaranjem, prema navedenoj odredbi, ujedno bi predstavljalo povredu unutrašnjeg prava, odnosno Ustava BiH.

Zbog svega navedenog je ovaj Sud, na osnovu člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio i pobijanu presudu preinačio tako što je tužbu uvažio, osporeno i prvostepeno rješenje poništio, te predmet vratio prvostepenom organu na ponovni postupak, u kome će prvostepeni organ vodeći računa o razlozima ove presude donijeti novo rješenje.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O U 009393 18 Uvp od 27.08.2020. godine)

113.

Član 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

PRAVO NA NASTAVAK ISPLATE PENZIJE KOJE JE KORISNIKU PREŠTALO ZBOG STATUSA OSIGURANIKA U OBAVEZnom OSIGURANJU NA OSNOVU ODREBE ČLANA 116. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU ("SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BIH", BROJ: 13/18) MOŽE SE PRIZNATI SAMO OD DANA OBJAVLJIVANJA U "SLUŽBENIM NOVINAMA FEDERACIJE BIH" PRESUDE USTAVNOG SUDA FEDERACIJE BIH BROJ: U-36/18, OD 12.11.2019. GODINE, KOJOM JE UTVRĐENO DA ČLAN 116. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU NIJE U SKLADU SA USTAVOM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, A NE MOŽE SE PRIZNATI RETROAKTIVNO OD DANA PRESTANKA ISPLATE, JER NAVEDENOM PRESUDOM NIJE UTVRĐENO NJENO RETROAKTIVNO VAŽENJE.

Iz obrazloženja:

Prema podacima iz spisa predmeta proizilazi da je ranijim rješenjem prvostepene službe tuženog od 23.05.2017. godine tužitelju priznato pravo na starosnu penziju u utvrđenom mjesečnom iznosu počev od 30.12.2016. godine; da je rješenjem prvostepenog organa matični broj: 0001097782743-0, broj predmeta: 1810-1234/18-4 od 30.03.2018. godine prestalo pravo na isplatu starosne penzije počev od 01.03.2018. godine zbog statusa osiguranika u obaveznom osiguranju;

da je tuženi organ, rješavajući po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv navedenog prvostepenog rješenja, žalbu odbio, cijeneći rješenje pravilnim i zakonitim obzirom na izričitu odredbu člana 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 13/18), te da je Kantonalni sud u Tuzli, postupajući po tužiteljevoj tužbi protiv navedenog osporenog rješenja, tužbu cijenio osnovanom, cijeneći da bi dosljedna primjena odredbe člana 116. predmetnog Zakona o penzijskom i

invalidskom osiguranju dovela do povrede prava tužitelja na imovinu, i da, iz tog razloga, nema mjesta primjeni ove odredbe, budući bi se time povrijedile odredbe Ustava Bosne i Hercegovine, Ustava Federacije BiH i Protokola 1. uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, zbog čega je riješeno na način da je tužba uvažena, poništeni osporeno rješenje i rješenje prvostepenog organa i tuženi obavezan da tužitelju ponovno uspostavi isplatu obustavljene penzije i to počev od dana prestanka isplate, pa nadalje, s tim da je sve iznose neisplaćene penzije, koji su za isplatu dospjeli do dana donošenja ove presude, dužan tužitelju isplatiti u roku od 30 dana od dana prijema ove presude, pod prijetnjom izvršenja.

Imajući u vidu izloženo stanje spisa ovaj Sud je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Odredbom člana 40. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj 6/95 i 37/03) propisano je da se usvojeni i predloženi zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne i općinske vlasti, za koji Ustavni sud utvrdi da nije u skladu sa Ustavom, neće primjenjivati od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH", odnosno predloženi zakon ili drugi propis neće stupiti na snagu. Odredbom stava 2. istog člana propisano je da će se zakon ili drugi propis iz stava 1. ovog člana primjenjivati, odnosno stupiti na snagu od dana određenog u tom propisu, ukoliko se izmijeni na način koji propiše Ustavni sud, dok je odredbom stava 3. istog člana propisano da Ustavni sud može, uzimajući u obzir sve okolnosti koje su od interesa za zaštitu ustavnosti, a naročito posljedice koje utvrđeni nesklad proizvodi, odnose koji su uspostavljeni na osnovu takvog zakona ili drugog propisa, kao i interes pravne sigurnosti, utvrditi prelazna rješenja koja ne mogu biti na snazi duže od šest mjeseci od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH" o utvrđenoj neskladnosti zakona ili drugih propisa sa Ustavom i o prelaznim rješenjima.

Odredbom člana 41. istog Zakona, propisano je da od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH", kojom je utvrđeno da zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne ili općinske vlasti koji je stupio na snagu, nije u saglasnosti sa Ustavom, neće se primjenjivati ni propis donesen za njegovo provođenje. Ovo znači da odluke ustavnih sudova u pravilu djeluju od momenta objavljivanja (ex nunc).

Međutim, pošto su zakon ili drugi propis za koji Ustavni sud ocijeni da je neustavan i nezakonit, već proizveli određene pravne posljedice, kao u konkretnom predmetu,

postavlja se pitanje da li će se dozvoliti zadržavanje takvih posljedica. U takvom slučaju Ustavni sud pribjegava kompromisnom rješenju, pa obzirom na težinu nezakonitosti i neustavnosti i obzirom na štetne posljedice koje je takav propis proizveo, Ustavni sud u svakom konkretnom slučaju odlučuje o retroaktivnom važenju svoje odluke, pa bi u takvom slučaju odluka Ustavnog suda djelovala povratno (ex tunc), odnosno od momenta stupanja na snagu osporenog propisa.

U predmetnom slučaju navedenom presudom Ustavnog suda Federacije BiH nije utvrđeno njeno retroaktivno važenje, pa se tužitelju pravo na nastavak isplate može priznati samo od dana 11.12.2019. godine (od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH"), a ne retroaktivno od dana prestanka isplate, kako je to riješio Kantonalni sud u pobijanoj presudi, budući je navedena presuda Ustavnog suda broj: U-36/18, od 12.11.2019. godine (kojom je utvrđeno da član 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 13/18) nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine) objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH" broj: 93/19 dana 11.12.2019. godine.

Pri tome, obzirom da je u ovoj presudi navedeno da se od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH" osporene odredbe Zakona ne primjenjuju, jer je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine propisano dejstvo odluka kojima je utvrđena neustavnost, proizilazi da se u predmetnom slučaju Ustavni sud nije odlučio za retroaktivno važenje svoje odluke, odnosno za povratno važenje (ex tunc), odnosno od momenta stupanja na snagu osporenog propisa, pa takvu odluku nije mogao donijeti ni Kantonalni sud u Tuzli u predmetnom upravnom sporu.

Ovo iz razloga jer proizilazi da su, obzirom na sadržinu presude Ustavnog suda broj: U-36/18, od 12.11.2019. godine, odredbe člana 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 13/18) na temelju kojih je doneseno rješenje prvostepenog organa od 30.03.2018. godine i osporeno rješenje tuženog od 18.06.2018. godine važile u vrijeme donošenja ovih akata, pa se, suprotno stanovištu Kantonalnog suda u Tuzli, navedena rješenja pokazuju zakonitim.

Kako je iz navedenih razloga odluka prvostepenog suda donesena uz povredu federalnog zakona, to je, po ocjeni ovog Suda, zahtjev za vanredno preispitivanje osnovan, pa je primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, valjalo riješiti kao u izreci ove presude, odnosno preinačiti pobijanu presudu i odbiti tužiteljevu tužbu.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 O U 018144 20 Uvp od 01.10.2020. godine)

114.

Član 14. stav 2. Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata

BUDUĆI JE 01.12.2013. GODINE, KAO POSLJEDNJI DAN ROKA ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA POVOLJNIJE PENZIONISANJE U SKLADU SA ZAKONOM O PRIJEVREMENOM POVOLJNIJEM PENZIONISANJU BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA, SHODNO ČLANU 14. STAV 2. NAVEDENOG ZAKONA, BIO NEDJELJA, PRIMJENOM ČLANA 99. ZAKONA O UPRAVNOM POSTUPKU ZNAČI DA ROK ISTIČE ISTEKOM PRVOG IDUĆEG RADNOG DANA, TJ. 02.12.2013. GODINE, PA JE ZAHTJEV ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA PRIJEVREMENU POVOLJNIJU STAROSNU PENZIJU PODNESEN BLAGOVREMENO.

Iz obrazloženja:

Predmetni upravni spor u kome je donesena pobijana presuda pokrenut je po tužiteljevoj tužbi podnesenoj protiv rješenja tuženog Federalnog zavoda za penzijsko/ mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar, broj: FZ 3/2/2-35-1-10804-2/15 MB/OB: 1170491068 od 26.01.2016. godine, kojim je, kako je već naprijed navedeno, odbijena njegova žalba izjavljena protiv rješenja prvostepenog organa Kantonalne administrativne službe za ZHK Ljubuški, broj: 1170491068 od 15.09.2015. godine, a tim prvostepenim rješenjem odbijen je tužiteljev zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju iz razloga što tužitelj nije dostavio dokaze potrebne za odlučivanje o pravu na penziju, niti nakon dva poziva upućena od službene osobe koja vodi postupak. Odlučujući po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv ovog rješenja, tuženi je razloge za odbijanje tužiteljevog zahtjeva za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju iznesene u obrazloženju prvostepenog rješenja cijenio pravilnim shodno odredbama člana 14. stav 2. i člana 15. stav 5. i 6. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17), zbog čega je žalbu izjavljena protiv prvostepenog rješenja odbio, ali cijeneći pri tome da zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju blagovremeno podnesen. Postupajući po tužiteljevoj tužbi prvostepeni sud je pobijanom presudom istu odbio cijeneći da je zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju podnesen po isteku roka za podnošenje zahtjeva propisanog odredbom člana 14. stav 3. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, kojim je propisano da rok za podnošenje zahtjeva za priznavanje prava na povoljnije penzionisanje u skladu sa ovim Zakonom

(izuzev za lica iz člana 4. tačka 3.) ističe zaključno sa 01.12.2013 godine.

Međutim, ovakav pravni stav prvostepenog suda ne može se prihvatiti kao pravilan.

Naime, odredbom člana 99. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH" broj 2/98 i 48/99), na koji se tužitelj pravilno poziva u zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, propisano je da ako posljednji dan roka pada u nedjelju ili na dan državnog praznika ili u neki drugi dan kad organ kod koga se radnja postupka ima preduzeti ne radi, rok ističe istekom prvog narednog radnog dana. Budući je 01.12.2013 godine, kao posljednji dan roka za podnošenje zahtjeva za priznavanje prava na povoljnije penzionisanje u skladu sa Zakonom o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata (izuzev za lica iz člana 4. tačka 3.), shodno članu 14. stav 2. navedenog Zakona bio nedjelja, to znači da rok ističe istekom prvog idućeg radnog dana, tj. 02.12.2013 godine, pa je tužiteljev zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju podnesen blagovremeno, što je već i navedeno u obrazloženju osporenog rješenja tuženog.

Imajući u vidu naprijed izloženo, proizilazi da je prvostepeni sud zauzeo pogrešan pravni stav o neblagovremenosti podnošenja tužiteljevog zahtjeva za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju, a uslijed čega je propustio cijeniti pravilnost i zakonitost osporenog rješenja tuženog, pa je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke osnovan.

Zbog navedenog ovaj Sud je primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio i riješio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 08 O U 002720 17 Uvp od 13.05.2020. godine)

115.

Član 4. stav 1. tačka 3. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata

ZA LICA KOJA OSTVARUJU PENZIJU POD USLOVIMA I NA NAČIN PROPISAN ODREDBOM ČLANA 4. STAV 1. TAČKA 3. ZAKONA O PRIJEVREMENOM POVOLJNIJEM PENZIONISANJU BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA NE DOLAZI U OBZIR PRIMJENA ODREDBI ČLANA 5. I 6. ISTOG ZAKONA KOJIM SE PROPISUJE OSNOVICA I OBRAČUN PENZIJE, JER JE TAČKOM 3. IZRIČITO PROPISANO DA TA LICA STIČU PRAVO NA STAROSNU PENZIJU U IZNOSU NAJNIŽE PENZIJE ISPLAĆENE ZA TAJ MJESEC U SKLADU SA ZAKONOM O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU.

Iz obrazloženja:

Iz stanja upravnog spisa i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud, na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog u toku upravnog postupka, čiju pravilnost i potpunost ovaj Sud ne može preispitivati u smislu odredbe člana 41. stav 4. Zakona o upravnim sporovima, poprimio utvrđenim da je rješenjem prvostepenog organa tužitelju pravilno priznato pravo na prijevremenu povoljniju starosnu penziju u iznosu od =326,17 KM počev od 05.04.2015. godine, primjenom odredbe člana 4. stav 1. tačka 3. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, te da je po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv rješenja prvostepenog organa tuženi, kao drugostepeni organ, pravilno istu odbio, zbog čega je prvostepeni sud u pobijanoj presudi tužbu cijenio neosnovanom i istu odbio.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari, zbog čega je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan.

Naime, odredbom člana 4. stav 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17) u tačkama 1. do 5. propisane su kategorije lica koja izuzetno mogu ostvariti pravo na povoljnije penzionisanje pod uslovima i na način propisan ovim Zakonom gdje je u tački 3. propisano da pripadnici Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH, HVÖ, MUP-a R BiH i HZHB) (u daljnjem tekstu: OS R BiH) kojima je priznato učestvovanje u obrani Bosne i Hercegovine u trajanju od najmanje tri godine i koji nisu dezertirali iz OS R BiH, izuzetno stiču pravo na starosnu penziju u iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i prije navršenih 65 godina života, pod uslovom da imaju najmanje 20 godina penzijskog staža i da su najmanje 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za penzionisanje, prema ovom zakonu, bili na evidenciji Službe za

zapošljavanje. Starosna penzija iz ove tačke ostvaruje se tako da se od 65 godina života oduzima period koji je licu priznat u učestvovanju u odbrani Bosne i Hercegovine u jednostrukom trajanju. Ukoliko korisnik iz ove tačke ima 20 godina penzijskog staža bez posebnog ratnog staža u dvostrukom trajanju, starosna penzija ostvaruje se tako da se od 65 godina života oduzima period koji je licu priznat u učestvovanju u odbrani Bosne i Hercegovine u dvostrukom trajanju pri čemu se poseban ratni staž priznaje u jednostrukom trajanju.

Budući je u provedenom upravnom postupku utvrđeno da je tužitelj rođen 02.11.1956. godine, da je na dan priznavanja prava imao 58 godine života, da ukupan penzijski staž do dana prestanka osiguranja iznosi 22 godine 04 mjeseca i 09 dana, da je prema uvjerenju izdatom u smislu odredbe člana 15. stav 5. i 6. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata bio pripadnik OS R BiH u efektivnom trajanju od najmanje tri godine; da nije dezertirao iz OS R BiH i da je prije podnošenja zahtjeva za penzionisanje bio na evidenciji Službe za zapošljavanje najmanje 12 mjeseci, odnosno budući je iz provedenih dokaza utvrđeno da je ispunio uslove iz člana 4. stav 1. tačka 3. navedenog Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, to se navedena presuda, kao i rješenja upravnih organa koja su joj prethodila, pokazuju pravilnim i zakonitim, a navodi zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovanim.

Naime, navedenim članom 4. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, kako je već naprijed izloženo, u tačkama 1. do 5. propisane su kategorije lica koja izuzetno mogu ostvariti pravo na povoljnije penzionisanje pod uslovima i na način propisan ovim Zakonom, a tužitelj je ispunio uslove iz tačke 3. ovog člana. U toj tački izričito je propisano da ta lica (a to je nesporno tužitelj) izuzetno stiču pravo na starosnu penziju u iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i prije navršenih 65 godina života (uz ispunjenje ostalih propisanih uslova, koje tužitelj

nesporno ispunjava). Dakle, izričito zakonskom odredbom je za ovu kategoriju lica propisano da se radi o iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, pa je potpuno pravilno od strane prvostepenog organa utvrđen mjesečni iznos penzije, što su, kao pravilno, prihvatili i tuženi u osporenom rješenju i Kantonalni sud u pobijanoj presudi.

Odredbe člana 5. i 6. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, suprotno stavu tužitelja, odnose se na korisnike prava iz ovog Zakona, a to su, prema članu 3. tog Zakona, korisnici prava na penziju prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima ("Službene novine Federacije BiH" broj: 42/11 i 37/12), koji zadržavaju pravo na penziju i nastavlja im se isplata penzije do isteka roka iz člana 11. ovog Zakona (stav 1.), kojima se ponovno preračunava penzija na način i po postupku utvrđenim ovim Zakonom (stav 2.), što je pravilno cijenio prvostepeni sud u pobijanoj presudi. Pri tome se, suprotno navodima zahtjeva za vanredno preispitivanje, ne radi o bilo kakvoj retroaktivnoj primjeni navedenih odredbi, već se radi o izričitim zakonskim odredbama kojim je regulisan način ponovnog obračuna korisnicima prava na penziju prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima, dok je za kategoriju lica iz tačke 3. člana 4. Zakona, kojoj pripada tužitelj, izričito propisano da se radi o iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec, pa je

zbog izloženog zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke u cjelosti neosnovan.

Bez značaja su i navodi zahtjeva kojim osporava i mogućnost primjene člana 15. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata iz razloga što je nakon donošenja presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj U-29/13 od 29.01.2014. godine, kojom je utvrđeno da odredba člana 15. stav 1. navedenog Zakona nije saglasna Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 90/17) brisan stav 1. koji je oglašen neustavnim zbog čega je promijenjena numeracija ostalih stavova, pa su stavovi 5. i 6. (koji se odnose na sadržaj, postupak i način izdavanja uvjerenja o pripadnosti Oružanim snagama za lica iz člana 4. tač. 2., 3., 4. i 5. ovog Zakona i koji su spomenuti u rješenju prvostepenog organa broj: 3296117011 od 21.01.2016. godine) postali stavovi 4. i 5., ali nisu oglašeni neustavnim. Pri tome, u konkretnom slučaju uopšte nije sporna sadržina uvjerenja, jer činjenica da je tužitelj imao određeni čin nije od uticaja kod visine penzije koja je decidno propisana odredbama člana 4. tačka 3. Zakona.

Obzirom na izneseno ovaj Sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 10 O U 003326 17 Uvp od 30.04.2020. godine)

116.

Član 122. i 124. Zakona o radu

PRILIKOM OCJENE ISPUNJENJA USLOVA ZA REPREZENTATIVNOST SINDIKATA IZ ČLANA 122. I 124. ZAKONA O RADU USLOV DA SINDIKAT IMA NAJMANJE 30% ČLANOVA OD UKUPNOG BROJA ZAPOSLENIH U PODRUČJU DJELATNOSTI (GRANI) NA TERITORIJI FEDERACIJE, ODNOSNO PODRUČJU KANTONA NE MOŽE SE UTVRĐIVATI SAMO ZA GRANU DJELATNOST MEDICINSKE I STOMATOLOŠKE PRAKSE, VEĆ U SKLADU SA ODLUKOM O KLASIFIKACIJI DJELATNOSTI BIH 2010, KOJA SE PRIMJENJUJE I NA TERITORIJI FEDERACIJE BIH, ZA OBLAST DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE, KOJA OBUHVATA TRI GRANE DJELATNOSTI: DJELATNOST BOLNICA, DJELATNOST MEDICINSKE I STOMATOLOŠKE PRAKSE I OSTALE DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE.

Iz obrazloženja:

Iz stanja upravnog spisa i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je osporenim rješenjem tuženog organa, kako je to već naprijed navedeno, utvrđeno da je Strukovni sindikat doktora medicine i stomatologije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde reprezentativan na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, jer je taj organ cijenio da su ispunjeni uslovi za

reprezentativnost sindikata budući su uz zahtjev kao dokaz priložene isprave kojim se dokazuju činjenice propisane odredbom člana 122. Zakona o radu: rješenje o registraciji broj: UP-1: 05-05-8/17 od 16.02.2017. godine izdato od Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK-a Goražde, obavještenje o razvrstavanju pravnog lica prema klasifikaciji djelatnosti Službe za statistiku za BPK-a Goražde,

uvjerenje o poreznoj registraciji, Odluka o visini i načinu uplate članarine, spisak članova sindikata, te rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata za područje djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji Federacije BiH, čime je, po ocjeni tuženog, taj Strukovni sindikat dokazao da ispunjava uslove propisane odredbom člana 122. tačka a) i b) Zakona o radu, a nakon čega je, postupajući po odredbi člana 130. stav 2. istog Zakona, tuženi službeno pribavio podatke o broju zaposlenih doktora medicine i stomatologije od poslodavaca iz zdravstvene djelatnosti sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, pa je na osnovu dostavljenih podataka od JU Dom zdravlja Prača-Pale, JU Dom zdravlja "Dr. Isak Samokovlija" Goražde, Kantonalne bolnice Goražde, JU Dom zdravlja Ustikolina i JU Zavod za javno zdravstvo BPK-a Goražde, utvrdio da je ukupan broj zaposlenih doktora medicine i stomatologije na teritoriji BPK-a Goražde 58 od čega su članovi Strukovnog sindikata doktora medicine i stomatologije BPK-a Goražde 42, te je izveo zaključak da je ispunjen i uslov propisan odredbom člana 124. Zakona o radu da sindikat ima najmanje 30 % članova od ukupnog broja zaposlenih u području djelatnosti na teritoriji kantona. Odlučujući po tužiteljevoj tužbi protiv osporenog rješenja tuženog prvostepeni sud je isto ocijenio pravilnim i zakonitim, odnosno ocijenio je da je isto doneseno uz pravilnu primjenu materijalnog zakona, a da tužitelj pogrešno tumači odredbu člana 124. Zakona o radu smatrajući da se omjer od 30 % članova sindikata utvrđuje u odnosu na ukupan broj zaposlenih u području djelatnosti (grani) koja se utvrđuje iz Klasifikacije djelatnosti 2010.

Imajući u vidu izloženo stanje spisa, po ocjeni ovog Suda, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je osnovan.

Naime, osnovano se u navodima zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke ukazuje da je presuda prvostepenog suda donesena uz pogrešno tumačenje odredbe člana 124. Zakona o radu, a budući je takav, pogrešan stav zauzeo i tuženi organ prilikom donošenja osporenog rješenja proizilazi da u postupku koji je prethodio donošenju istog nije na potpun način utvrđeno činjenično stanje što je neophodno kako bi se moglo ocijeniti da li su zakonske odredbe pravilno primijenjene.

Naime, odredbom člana 122. Zakona o radu ("Službene novine Federacije BiH" broj: 26/16 i 89/18) propisano je da se sindikat smatra reprezentativnim: ako je registrovan kod nadležnog organa u skladu sa zakonom, ako se finansira pretežno iz članarina i drugih vlastitih izvora i ako ima potreban procenat učlanjenosti zaposlenih, u skladu sa ovim Zakonom, dok je članom 124. istog Zakona propisano da se reprezentativnim sindikatom

za jedno ili više područja djelatnosti smatra sindikat koji, pored uslova iz člana 122. ovog Zakona, ispunjava i uslov da ima najmanje 30% članova od ukupnog broja zaposlenih u području djelatnosti (grani) na teritoriji Federacije, odnosno području kantona.

Odlukom o klasifikaciji djelatnosti BiH 2010 ("Službeni glasnik BiH" broj 47/10, koja se primjenjuje i na teritoriji Federacije BiH, djelatnost zdravstvene zaštite je klasifikovana u Područje "Q" "Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne zaštite", s tim da je oblast Djelatnosti zdravstvene zaštite razvrstana pod rednim brojem 86. te Odluke i ta je oblast razvrstana na tri grane djelatnosti, i to: 86.1 Djelatnost bolnica, 86.2 Djelatnost medicinske i stomatološke prakse i 86.9 Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite.

Imajući u vidu citirane odredbe Zakona o radu u vezi sa važećom klasifikacijom djelatnosti proizilazi da je tuženi prilikom donošenja osporenog rješenja uslijed nepravilnog tumačenja odredbi Zakona o radu koje se odnose na utvrđivanje uslova za reprezentativnost sindikata, cijeneći mogućim utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za granu Djelatnost medicinske i stomatološke prakse, nepotpuno utvrdio činjenično stanje, a uslijed čega je doneseno rješenje kojim se utvrđuje da je Strukovni sindikat doktora medicine i stomatologije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde reprezentativan na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, čiji dispozitiv je nejasan, jer proizilazi da je utvrđena reprezentativnost navedenog Sindikata za Djelatnost medicinske i stomatološke prakse, pa time nije donesen u skladu sa citiranim odredbama Zakona o radu.

Naime, relevantnim odredbama navedenog Zakona o radu radnicima je zagarantovano pravo da bez ikakvih prethodnih odobrenja osnivaju sindikate, pri čemu je istim ograničen kapacitet sindikata na posredan način, propisivanjem kvantitavnog kriterija prilikom utvrđivanja reprezentativnosti sindikata, kako onih koji se osnivaju kod poslodavca, tako i onih koji se osnivaju za područje djelatnosti, za teritoriju Federacije, te na nivou kantona, ali suprotno stanovištu tuženog iz osporenog rješenja, koje kao pravilno prihvata prvostepeni sud u pobijanoj presudi, ove odredbe Zakona o radu ni na koji način se ne odnose na strukovne sindikate, već se njima samo utvrđuje reprezentativnost sindikata za područje jedne ili više djelatnosti, a u konkretnom slučaju prilikom donošenja osporenog rješenja zauzet je pogrešan stav o tome šta obuhvata djelatnost budući da prema Odluci klasifikaciji djelatnosti područje Q Djelatnosti zdravstvene zaštite obuhvata: Djelatnost bolnica, Djelatnost medicinske i stomatološke prakse i Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite.

U konkretnom slučaju tuženi je osporenim rješenjem utvrdio reprezentativnost Strukovnog sindikata doktora medicine i stomatologije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a prilikom utvrđenja da li je ispunjen uslov iz člana 124. Zakona o radu uzeo je podatke koji se odnose samo na lica iz Djelatnosti medicinske i stomatološke prakse, a ne podatke koji se odnose na ukupan broj zaposlenih u području djelatnosti (grani) na području Kantona Goražde, kako je to propisano navedenom zakonskom odredbom.

Što se tiče razloga koje je tuženi naveo u odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke a koji se odnose na Konvenciju o pravu na udruživanje i zaštitu prava organizovanja, ovaj Sud ukazuje da se Ustavni sud Bosne i Hercegovine u presudi broj U-16/18 od 26.02.2020. godine bavio pitanjima načela prava na organizovanje i kolektivno pregovaranje u skladu sa Konvencijom o primjeni prava na organizovanje i kolektivno pregovaranje broj 98 iz 1949. godine, standardima Konvencije broj 87 o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organizovanje, te standardima Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, a koje Konvencije, po osnovu člana II/2 Ustava Bosne i Hercegovine i Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine, obavezuju Bosnu i Hercegovinu, kao i praksu Evropskog suda za ljudska prava pri tumačenju člana 11. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, koji garantuje sindikatu "slobodu udruživanja". U navedenoj presudi Ustavni sud Bosne i Hercegovine cijenio je da se ovi dokumenti odnose na garanciju i zaštitu prava na slobodu udruživanja, odnosno njegovog posebnog aspekta prava na osnivanje sindikata, ali da bi kolektivno pregovaranje, kao pravo sindikata, funkcionisalo ono mora biti uređeno u skladu sa zakonskim propisima, odnosno mora da egzistira u okviru jednog pravnog okvira. Ovo iz razloga jer sloboda udruživanja, pa tako i sloboda udruživanja u sindikate, ne spada u grupu apsolutnih prava, već u grupu tzv. kvalificiranih/relativnih prava, koju je u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i drugim naprijed navedenim međunarodnim dokumentima moguće ograničiti u određenim

okolnostima, pa se, zapravo, radi o pravu u koje se država može valjano umiješati, uplitati i isto ograničiti pod određenim pretpostavkama. U konkretnom slučaju, po ocjeni Ustavnog suda, nesporno je da je radnicima zagarantovano pravo da bez ikakvih prethodnih odobrenja osnivaju sindikate, ali je zakonodavac Zakonom o radu ograničio kapacitet sindikata na posredan način, tako što je propisao kvantitativni kriterij prilikom utvrđivanja reprezentativnosti sindikata, kako onih koji se osnivaju kod poslodavca, tako i onih koji se osnivaju za područje djelatnosti, za teritoriju Federacije, te na nivou kantona, a taj kvantitativni kriterij propisan je odredbom člana 124. Zakona o radu na način da se reprezentativnim sindikatom za jedno ili više područja djelatnosti smatra sindikat koji, pored uslova iz člana 122. ovog Zakona, ispunjava i uslov da ima najmanje 30% članova od ukupnog broja zaposlenih u području djelatnosti (grani) na teritoriji Federacije, odnosno području kantona.

Kako je tuženi, uslijed pogrešno zauzetog stava, propustio da utvrdi tačan broj zaposlenih u području djelatnosti (grani), to po ocjeni ovog Suda nisu utvrđene odlučne činjenice za pravilnu primjenu materijalnog prava, čime su učinjene povrede pravila upravnog postupka, koje povrede su uticale na pravilno rješavanje predmetne upravne stvari u provedenom upravnom postupku, koji je prethodio donošenju pobijane presude i bile razlog zbog kojeg bi se upravni postupak morao ponoviti od strane tuženog organa, odnosno zbog kojeg je trebalo u postupku upravnog spora doći do poništenja osporenog rješenja i vraćanja predmeta na ponovno rješavanje tuženom organu.

Imajući u vidu naprijed izneseno, ovaj Sud je primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio i pobijanu presudu prvostepenog suda preinačio na način da je tužba uvažena, osporeno rješenje poništeno i predmet vraćen tuženom organu na ponovni postupak i rješavanje, kako bi taj organ prilikom ponovnog postupanja otklonio nedostatke na koje je ukazano ovom presudom, te u skladu sa naprijed iznesenim utvrdio činjenice koje nedostaju, pa nakon toga donio novu, na zakonu zasnovanu odluku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 05 O U 000744 17 Uvp od 03.12.2020. godine)

117.

Član 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

KADA JE NESPORNO UTVRĐENO DA JE POSTOJALA VANBRAČNA ZAJEDNICA IZMEĐU TUŽITELJICE I UMRLOG KORISNIKA PENZIJE, TE KADA SU ISPUNJENI USLOVI DA SE SMATRA VANBRAČNOM ZAJEDNICOM U SMISLU RELEVANTNIH ODREDBI PORODIČNOG ZAKONA, TO SHODNO ZAUZETOM STAVU USTAVNOG SUDA BIH, TUŽITELJICA NE MOŽE

SNOSITI ŠTETNE POSLJEDICE TOGA ŠTO RELEVANTNI ZAKONI NISU HARMONIZIRANI KAKO BI SE PROVELO DOSLJEDNO OPREDJELJENJE ZAKONODAVCA DA SE OTKLONI DISKRIMINACIJA U TRETMANU VANBRAČNIH I BRAČNIH PARTNERA I U ODNOSU OSTVARIVANJA PRAVA NA PORODIČNU PENZIJU.

Iz obrazloženja:

Iz stanja upravnog spisa i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud poprimio utvrđenim da je tužiteljica dana 28.06.2016. godine podnijela zahtjev za priznavanje prava na porodičnu penziju iza umrlog vanbračnoga druga Ajanović Naser sa kojim je živjela u vanbračnoj zajednici; da je u ponovnom postupku, u izvršenju prethodnog rješenja tuženog broj: F73/2/2-35-3-368-2/16 od 16.01.2017. godine, utvrđeno da je osiguranik - vanbračni drug imenovane Ajanović Naser rođen 01.11.1967. godine, a da je umro dana 30.10.2015. godine, kao i da je imenovana rođena 11.09.1966. godine, te da je sa umrlim osiguranikom Ajanović Naserom u periodu od 2005. do 30.10.2015. godine, živjela u vanbračnoj zajednici, koja je prestala smrću Ajanović Naseru dana 30.10.2015. godine, što je utvrđeno presudom Općinskog suda u Visokom broj 41 O P 056144 15 P od 12.05.2016. godine; da je prvostepenim rješenjem od 25.04.2017. godine odbijen njen zahtjev, što je tuženi, kao drugostepeni organ, rješavajući po tužiteljici žalbi podnesenoj protiv navedenog rješenja prvostepenog organa, cijenio pravilnim i žalbu odbio. Postupajući po tužiteljici žalbi, kojom je pokrenut upravni spor protiv navedenog rješenja tuženog organa, prvostepeni sud je tužbu odbio primjenom odredbe člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kojom je propisano da porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice, bračni drug, djeca rođena u braku, van braka, usvojena pastorčad koju je osiguranik izdržavao, unučad i druga djeca bez roditelja koju je osiguranik izdržavao do svoje smrti, kao i da porodičnu penziju može ostvariti bračni drug iz razvedenog braka, ako mu je sudskom odlukom utvrđeno pravo na izdržavanje.

Međutim, ovakav pravni stav upravnih organa i prvostepenog suda se ne može prihvatiti kao pravilan iz slijedećih razloga:

Naime, iako odredbom člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH" broj 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12) nije propisano pravo na porodičnu penziju vanbračnog druga, u predmetnom slučaju moraju se uzeti u obzir i odredbe Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" broj: 35/05, 41/05 i 31/14), koji u članovima 2. i 3. poistovjećuje bračnu sa vanbračnom zajednicom jer se smatra da je vanbračna zajednica, zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili vanbračnoj zajednici sa

drugom osobom i koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno dijete, a izjednačen tretman bračne i vanbračne zajednice, odnosno bračnih i vanbračnih partnera razrađen je (u pogledu izdržavanja i imovine) i u odredbama člana 213., 224., 230. i 263. istog Zakona.

Obzirom na izjednačavanje vanbračne zajednice sa bračnom zajednicom prema odredbama Porodičnog zakona, prava vanbračnih partnera bila su predmet razmatranja Ustavnog suda BiH u većem broju odluka tog suda, koje su se odnosile kako ne nasljedna prava vanbračnih partnera, tako i na pravo na porodičnu penziju, pa je taj sud još u Odluci broj AP-4207/13 od 30.09.2016. godine zaključio da su sudovi primjenom Zakona (u toj Odluci radilo se o Zakonu o nasljeđivanju iz 1980. godine), bez uvažavanja opredjeljenja iz Porodičnog zakona FBiH iz 2005. godine o dosljednom izjednačavanju vanbračne zajednice koja traje više od tri godine sa bračnom zajednicom u svim pravima i obavezama, uključujući i imovinska prava i odbijanjem apelantovog zahtjeva, prekršili zabranu diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U toj Odluci, ukazujući na razvoj društvenih odnosa općenito, pa tako i porodice i porodičnih veza, te na diskriminirajući tretman vanbračnih partnera, Ustavni sud BiH ukazao je na potrebu da se ta diskriminacija novim propisima ukloni, naglašavajući da nije relevantno ocijeniti da li je ili ne jedan zakon u odnosu na drugi lex specialis, te naglašavajući da se prema članu II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, Evropska konvencija primjenjuje direktno i ima prioritet nad svim drugim zakonima, a što, između ostalog, znači i da se zakoni koji nisu usaglašeni sa Evropskom konvencijom moraju primijeniti na način na koji se neće kršiti prava iz Evropske konvencije.

Isti stav zauzeo je Ustavni sud BiH u Odluci broj AP-4077/16 od 11.10.2018. godine donesenoj u situaciji koja je identična situaciji iz predmetnog upravnog spora i upravnog postupka u kome su doneseni pobijana presuda i odbijajuća rješenja upravnih organa po pitanju tužiteljici prava na porodičnu penziju iza vanbračnog druga. U toj Odluci Ustavni sud je istakao da je u konkretnom slučaju u vrijeme donošenja osporenih odluka na snazi bio Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1998. godine koji ni svojim naknadnim izmjenama nigdje ne spominje, niti daje prava

vanbračnim partnerima, pa u situaciji kada je nesumnjivo da je vanbračna zajednica apelantice i njenog umrlog vanbračnog druga, kao nosioca osiguranja, započela i trajala u vrijeme kada je na snazi bio Porodični zakon FBiH iz 2005. godine, koji je i dosljedno izjednačio bračnu i vanbračnu zajednicu u pravima i obavezama, kao i da je ta zajednica trajala sve do smrti tužiteljčinog vanbračnog partnera, Ustavni sud, uvažavajući principe iz navedene Odluke broj AP 4207/13, smatra da Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1998. godine nije primijenjen uz dosljedno poštivanje "opredjeljenja iz porodičnog prava o jednakom tretmanu bračne i vanbračne zajednice", te da apelantica ne može snositi štetne posljedice toga što relevantni zakoni nisu ranije harmonizirani kako bi se provelo dosljedno opredjeljenje zakonodavca da se otkloni diskriminacija u tretmanu vanbračnih i bračnih partnera i u odnosu na ostvarivanje prava na porodičnu penziju, te da takva primjena Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1998. godine na način kako su to uradili redovni sud i organi uprave u osporenim odlukama nema razumno i objektivno opravdanje, a da je zbog toga apelantica na diskriminirajući način lišena mogućnosti sticanja prava na porodičnu penziju.

Ustavni sud se pitanjima izjednačenosti vanbračne zajednice sa bračnom zajednicom bavio i u odlukama broj AP-2860/09 od 10.10.2012. godine i broj AP-2900/09 od 13.06.2012. godine, razmatrajući naprijed navedene odredbe Porodičnog zakona FBiH, cijeneći da taj Zakon nije napravio nikakvu distinkciju između bračne i vanbračne porodične zajednice u pogledu pravnog odnosa, a ova je pitanja u navedenim

odlukama razmatrao u vezi sa pravima apelantice iz tih predmeta na utvrđenje postojanja vanbračne zajednice kao pravnog odnosa, radi ostvarenja prava na porodičnu penziju, pa je, suprotno stavu prvostepenog suda, tužiteljica pravilno dovela u vezu stavove Ustavnog suda iz navedenih odluka sa konkretnim predmetom.

Kako iz podataka spisa predmeta nesporno proizilazi da je postojala vanbračna zajednica između tužiteljice i umrlog Ajanović Namera, te da je ispunila uslove da se smatra vanbračnom zajednicom u smislu relevantnih odredaba Porodičnog zakona, što je i utvrđeno pravosnažnom presudom Općinskog suda u Visokom, to shodno iznesenom stavu Ustavnog suda BiH tužiteljica ne može snositi štetne posljedice toga što relevantni zakoni nisu harmonizirani kako bi se provelo dosljedno opredjeljenje zakonodavca da se otkloni diskriminacija u tretmanu vanbračnih i bračnih partnera i u odnosu ostvarivanja prava na porodičnu penziju.

Budući su odluke Ustavnog suda BiH obavezujuće za sve organe vlasti i za sva fizička i pravna lica, to se pobijana rješenja tuženog i prvostepenog organa, a time i presuda prvostepenog suda pokazuju nepravilnim i nezakonitim.

Zbog svega navedenog je ovaj Sud, na osnovu člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio i pobijanu presudu preinačio tako što je tužbu uvažio, osporeno i prvostepeno rješenje poništio, te predmet vratio prvostepenom organu na ponovni postupak, u kome će prvostepeni organ vodeći računa o razlozima ove presude donijeti novo rješenje.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 O U 009372 17 Uvp od 05.03.2020. godine)

ABECEDNI STVARNI REGISTAR 2019. GODINE

KRIVIČNO PRAVO

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka

- Nepropisno sastavljen sud (28)
- Povreda prava na odbranu (29)
- Povreda prava na odbranu (30)
- Povreda prava na odbranu (31)
- Nerazumljiva izreka presude (32)
- Nerazumljivost izreke presude (33)
- Nerazumljivost izreke presude (34)
- Sadržaj obrazloženja presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama (35)
- Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama (36)
- Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama (37)

Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza

- Mogućnost čitanja na glavnom pretresu i korištenja kao dokaza iskaza svjedoka koji se ne može pronaći (25)

Izuzete vještaka

- Razumna sumnja u nepristrasnost vještaka (21)

Mjere zabrane

- Uvjeti za izricanje mjere zabrane (22)
- Sadržaj mjere zabrane sastajanja s određenim osobama (23)

Nasilničko ponašanje

- Vršenje nasilja kao radnja učinjenja (5)

Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija

- Protivpravnost kao poseban elemenat zakonskog opisa krivičnog djela (6)

Nesavjestan rad u službi

- Očigledno nesavjesno postupanje u vršenju dužnosti (10)
- Oblik krivnje (11)

Odgovorna osoba

- Činjenice relevantne za utvrđenje svojstva odgovorne osobe (1)

Organizirani kriminal

- Nepostojanje supsidijarnosti u odnosu na krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH (4)

Postupak u slučaju neuračunljivosti

- Privremeno određivanje prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi (41)

Povezana osoba

- Utvrđivanje statusa povezane osobe (44)

Povreda krivičnog zakona

- Djelo za koje se optuženi goni nije krivično djelo (38)
- Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu odlukom suda o mjeri sigurnosti (39)
- Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu pri izricanju odluke o mjeri sigurnosti (40)

Predmet privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

- Zakonito stečena imovina kao predmet privremenih mjera osiguranja (45)

Pretpostavka nevinosti

- Pri odlučivanju o pritvoru zaključci suda se mogu kretati samo u okvirima osnovane sumnje da je osumnjičeni učinio krivično djelo (12)

Pritvor

- Pritvor zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke (24)

Rad za opće dobro na slobodi

- Nemogućnost naknadne zamjene izrečena kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi (2)

Sadržaj rješenja o određivanju privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi

- Proporcionalnost između vrijednosti

imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i vrijednosti imovine koja je predmet privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom **(43)**

Trajanje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom

- Nemogućnost određivanja ili produženja privremenih mjera osiguranja na neodređeno vrijeme **(48)**

Ubistvo

- Ubistvo iz bezobzirne osvete **(3)**

Uvjeti za određivanje, trajanje i produženje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom

- Sadržaj rješenja o određivanju ili produženju privremenih mjera osiguranja **(47)**

Važenje Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

- Vremensko važenje materijalnopravnih odredaba **(42)**

Vezanost presude za optužbu

- Subjektivni identitet presude i optužbe **(26)**
- Objektivni identitet presude i optužbe **(27)**

Zakonitost dokaza

- Zakonitost nalaza i mišljenja o vještačenju mobilnih telefonskih aparata i SIM kartica **(13)**
- Zakonitost privremenog oduzimanja predmeta kada nije izvršeno otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta **(14)**
- Zakonitost zapisnika o saslušanju svjedoka u istrazi **(15)**
- Sadržina zapisnika o uviđaju i zakonitost iskaza svjedoka sadržanih u zapisniku o uviđaju **(16)**
- Zakonitost izvještaja o pregledu i obdukciji leša **(17)**
- Uzimanje uzoraka krvi na osnovu naredbe tužitelja **(18)**
- Određivanje tjelesnog pregleda oštećene od strane ovlaštenih službenih osoba **(19)**
- Zakonitost nalaza o vještačenju uzorka krvi **(20)**

Zaštita prava treće osobe

- Obaveza razmatranja odgovora tužitelja na prigovor treće osobe **(46)**

Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

- Iskorištavanja službenog položaja kao radnja učinjenja **(7)**
- Oblik krivnje **(8)**
- Pokušaj kvalificiranog oblika krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja **(9)**

GRADANSKO PRAVO

Diskriminacija

- radnje diskriminacije **(90)**

Nasljedno pravo

- naknadno pronađena imovina **(89)**
- troškovi smještaja u starački dom **(88)**

Obligaciono pravo

- jemstvo **(62)**
- koncesija **(52)**
- mjenica **(66)**
- nematerijalna šteta **(61)**
- ništavost ugovora **(49)**
- odštetna odgovornost **(58)**
- podijeljena odgovornost **(60)**
- preuzimanje ispunjenja **(54)**
- registarski sud **(59)**
- sredstva izvršenja **(57)**
- šteta iz osiguranja vozila **(63)**
- šteta prouzrokovana krivičnim djelom **(55)**

- štetna radnja **(58)**
- treće lice iz osnova obaveznog osiguranja **(64, 65)**
- ugovorna kazna **(53)**
- valutna klauzula **(51)**
- viša sila **(56, 87)**

Parnični postupak

- eventualna kumulacija **(91)**
- isprave **(92)**
- nepristrasnost sudije **(94)**
- punomoćnik pravnog lica **(95)**
- suparničari **(93)**

Porodično pravo

- bračna stečevina **(71)**

Pravni stavovi

- izvršenje **(97)**
- nadležnost suda **(99)**
- presuda zbog propuštanja **(98)**

Privredno pravo

- promjena oblika društva (69)
- skupština dioničkog društva (68)
- ugovor o međunarodnoj prodaji robe (70)
- zaštita od neovlaštenog korištenja žiga (67)

Radno pravo

- drugi odgovarajući poslovi (79)
- menadžerski ugovor (81)
- odluke senata univerziteta (82)
- otkaz ugovora o radu (78)
- porodiljsko odsustvo (74)
- rok za vanredni otkaz ugovora o radu

(72, 80)

- troškovi specijalizacije (75, 76)
- ugovor o radu direktora (83)
- ugovor o radu na neodređeno vrijeme (73)
- ugovor o radu na određeno vrijeme (73)
- zastara (77)

Stambeno pravo

- naknada za vojni stan (84)
- ugovor o prodaji vojnog stana (85)

Vanparnični postupak

- naknada za ekproprisanu nekretninu (96, 86)

UPRAVNO PRAVO

Upravni postupak

- pokretanje postupka i zahtjev stranke (100)
- uvjerenje (101)
- žalba i izvršenje rješenja (102)
- obnova postupka (103)
- objektivni rok (104)
- administrativno izvršenje (105)

Upravni spor

- rješenje Fakulteta zdravstvenih studija nije upravni akt (106)
- odbačaj tužbe (107)
- povrat u prijašnje stanje (108)

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

- odluka o općinska taksa na istaknutu firmu (109)

Imovinsko-pravni odnosi

- usklađivanje podataka starog i novog premjera (110)
- eksproprijacija preostalog dijela nekretnine (111)

Boračko-invalidska zaštita

- priznata prava ne mogu prestati podzakonskim aktom (112)
- računanje roka za podnošenje zahtjeva za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju (113)
- priznavanje penzijskog staža ostvarenog u Republici Srpskoj (114)

Radno pravo

- reprezentativnost sindikata (113)

Penzijsko i invalidsko osiguranje

- porodična penzija iz vanbračne zajednice (114)
- računanje staža osiguranja s uvećanim trajanjem (115)
- primjena Ugovora o socijalnom osiguranju (116)
- nastavak isplate penzije po novom Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju (117)

REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA

KRIVIČNO PRAVO

- Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda ("Službeni glasnik BiH", broj 6/99) 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11 i 76/14, 46/16 i 75/17) - Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom ("Službene novine Federacije BiH", broj 71/14)
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) - Zakon o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 38/07, 43/08 i 23/10, 1/18, 13/18 - ispr. i 30/19)

GRAĐANSKO PRAVO

- Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, "Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/93 i "Službene novine F BiH", br. 29/03 i 42/11) novine Federacije BiH", br. 11/98, 38/98, 12/99, 18/99, 27/99, 43/99 i 11/01)
- Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 32/03, 52/03 - isp., 33/06, 39/06 - ispravka, 39/09, 35/12 i 46/16 i "Službeni glasnik BiH", broj 35/17 - odluka USBiH i broj 42/18 - rješenje USBiH) - Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 11/98, 22/99, 7/00, 32/01, 61/01, 15/02, 54/04, 36/06, 51/07 i 72/08)
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) - Zakon o potrošačima ("Službene novine Federacije BiH", br. 25/06 i 88/15)
- Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/05) - Zakon o deviznom poslovanju ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/98 i 47/10)
- Zakon o privrednim društvima ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/15) - Zakon o koncesijama SBK ("Službene novine SBK", br. 12/00 i 13/03)
- Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18) - Zakon o mjenici ("Službene novine Federacije BiH", br. 32/00 i 28/03)
- Zakon o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, isp. 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, isp. 84/08, isp. 88/08, isp. 7/09, 63/10 i 75/13) - Zakon o žigu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 53/10)
- Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 43/82 i 72/82) koji je preuzet kao republički zakon i primjenjuje se na osnovu odredbe člana 458. Zakona o parničnom postupku ("Službene

- novine Federacije BiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)
- Zakon o eksproprijaciji ("Službeni list SRBiH", broj 12/87 - prečišćeni tekst i 38/89)
  - Porodični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/05, 41/05 i 31/14)
  - Zakon o vlasničko-pravnim odnosima ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/98 i 29/03)
  - Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)
  - Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11)
  - Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/16, 89/18, 23/20 - odluka USFBiH i 49/21)
  - Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13)
  - Zakon o visokom obrazovanju ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 7/16, 10/16, 5/17, 15/17, 15/19, 9/20 i 17/21)
  - Zakon o Univerzitetu u Tuzli ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 8/08)
  - Zakon o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", br. 14/84, 12/87, 13/89 i 11/98, "Službeni list RBiH", broj 2/93 i "Službene novine Federacije BiH", br. 11/98, 38/98 i 19/99)
  - Zakon o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH", br. 7/80 i 15/80) i Zakon o potvrđivanju uredbi sa zakonskom snagom ("Službeni list SRBiH", broj 13/94)
  - Zakon o socijalnoj zaštiti ("Narodne novine HBK", broj 5/98)
  - Zakon o nasljeđivanju ("Službene novine Federacije BiH", broj 80/14)
  - Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", br. 59/09 i 66/16)
  - Zakon o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)
  - Europska povelja o lokalnoj samoupravi

UPRAVNO PRAVO

- Zakon o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99)
- Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05)
- Zakon o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09, 81/09 i 55/12)
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/18)
- Ugovor o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske ("Službeni glasnik BiH", broj 6/01)
- Zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/04, 56/05, 70/07, 9/10 i 90/17)
- Pravilnik o radu ljekarskih komisija za nadzor i medicinsko vještačenje ("Službene novine Federacije BiH", broj 77/08)
- Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH", br. 41/13 i 90/17)
- Zakon o premijeru i katastru zemljišta ("Službene list SR BiH", br. 14/78, 12/87, i 26/90 i "Službeni list R BiH", br. 4/93 i 13/94)
- Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/07 i 36/10 i 25/12)
- Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/16 i 89/18)

"Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine" izlazi dva puta godišnje. Časopis je upisan u evidenciju javnih glasila Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke, pod rednim brojem 701 od 15.8.1997. godine.
Izdavač: Javno preduzeće Novinsko-izdavačka organizacija Službeni list Bosne i Hercegovine, Sarajevo.
Tiraž: 300 primjeraka.